

TÜRKİYE
HİLÂLİAHMER MECMUASI

YÜZ YİRMİBİRİNCİ
SAYI

ONUNCU YIL

15 Teşrinievvel 1931

ANKARA

BU SAYIDAKİ YAZILAR

- 1 — Mecmuamız on bir yaşına girdi.
 - 2 — Manevî hıfzüssilha (nefsi yenmek) .
 - 3 -- Kimyevî harbe karşı sivil ahalinin vikayesi.
 - 4 — Ticarî tayyarelerin müzaaf şekilde istimalleri.
 - 5 — Italyada uyuşturucu maddelere karşı içtimai müadele.
 - 6 — Çocuk terbiyesinde Mariya mantessori usuline dair.
 - 7 — Çocuklar için açık hava tedavisi.
 - 8 — Genç kadınları koruma hakkında.
 - 9 — Beynelmilel muahedeler, gaye, neticeleri.
 - 10 — Dünün reaksiyanu, ve bu günkü gençlik.
 - 11 — Hilâlihmer haberleri.
 - 12 — Fransızca kısım.
-

Dere edilmeyen evrak
iade edilmez

Türkiye

Mekale ve ilânlar Ankarada
"HİLÂLİAHMER MECMUASI",
müdürlüğüne gönderilmelidir.

Hilâliahmer Mecmuası

ANKARA

Telefon nûmerosu 3922

Merkezi Umumi tarafından iki ayda bir neşr olunur

Mecmuamızın yıl dönümü

Hilâliahmer mecmuası, bu sayısıyla onbir yaşına girdi.

Cemiyetimiz geçen sene zarfında yurtlarımızda ve hariçte alel'umum felâketlerden muztarip olanlara, millet verimiyle toplanan parasından ettiği yardım ve hizmetleri senelik kongresinde murahhaslarına, ve şimdilik iki ayda bir defa neşretmekte olduğu mecmuasıyla da okuyucularına arzetti.

Bundan mada, Hilâl ve Salibiahmer mefkûresine, gençlik Salibiahmer faaliyetine, alel'umum Sıhhi, tibbi, içtimai, terbiyevi, meseile dair de faideli yazılar neşreyledi.

*
* *

Cemiyeti akvamın, muhiplerinin, parlamentolar ittihadının, Lâhey divanının, devletler arasında aktedilen misakalrın Salibiahmer cemiyetlerinin, Beynelmîlel komite ve ittihadının gayretine rağmen hâlen maatteessûf harp afetinin önüne geçecek bir müeyyede mevcut değildir.

Her hangi bir harp afet ve felâketinin önüne geçemeyince, Hilâl ve Salibiahmerler teşkilâtı; ancak bu hâilenin doguracağı ıztırapları tehvine çalışmağı en mühim ve en kudsî bir vazife telâkki etmiştir. İşte bû maksattadır ki yaralıları tedavi teşkilâtına; boğucu, yakıcı, zehirleyici gazlere; tayyare hücumlarına karşı sivil ehaliyi korumak ve bu afetlerden musap olanları tedavi ile kurtarmak imdat kolları teşkil etmek, yangınların önüne geçmek gibi yeni ve çetin mesaili

hal ile uğraşmağa siyasi kongralar mütehassıslardan mürekkep içtimalar aktine koyuldu.

Mecmuamızın hemen her sayısında bu meseile dair en salâhiyetler zevatın kalemlerinden çıkmış yazılarla bir silsilei makalat neşrettik.

Romada toplanan mütehassısların rapor ve mukarreratını kitap şeklinde bastık ve bu suretle eskârı umumiyeyi teyakkuza çalıştık.

Geçenlerde İstanbulun Galata cihetindeki Agopyan hanında zuhur eden sinema filimleri yangınında itfaiye tehzizatımızın maske noksanı, bir kaç vatandaşımızın hayatlarını feci bir surette ifnaya sebep oldu. İstanbul gazeteleri; belediyenin itfaiye teşkilâtı noksanlarının ikmali için yapılan siparişlerden bahs ederken maske ısmarlandığını da yazdılar. İstanbul belediyesinin şu teşebbüsü şayanı şükran ve diğer büyük şehirlerimizin belediyeleri için de nümunei imtisaldir.

Adi ve basit bir film yangınının neşrettiği boğucu gazlerle, bir harp vukuunda düşman tarafından birbiri ardınca ve tonlarca atılacak muhtelif gazlerin tesirâtı ile mukayesesini ve bunlardan korunmanın lüzum ve ehemmiyetini okuyucularımızın aklü selimine bırakıyoruz.

Daima tekrarladığımız gibi Hilâl ve Salibiahmer mefkûresi; insaniyet mefhumunun tam bir zübdesi, terakkinin şanlı bir âlâmêti ve alel'umum milletlerin medeniyet alemindeki mevkilerinin bir mihengidir.

Salibiahmer cemiyetlerinin nasıl çalıştıklarını daima okuyucularımıza arz ediyoruz.

Dikkat edilirse bu cemiyetlerin ekserisinin muvaffakiyetine başlıca âmîl: memleket halkının terbiyei medeniyeleri, muttarit bir surette çalışmaları, hayır ve şefkat müesseselerine karşı gösterdikleri alâkadır.

Hilâliahmer cemiyeti halkımıza karşı minnet ve şükran hisleriyle meşbuhtur. Çünkü bütün yaptıkları halkımızın ve idarei hususiyelerin verdiği paralarla, hükümetimizin Cemiyetimize hasrettiği varidatla yapılmıştır. Yapacağı da yine halkımızın ve idarei hususiyelerin vereceği paralarla, hükümetimizin bize hasrettiği veya edeceği varidatla yapılacaktır.

Lâkin, halkımız; verim hususunda muttarit ve muntazam değil, (şafakat ve semahat hamlelerine) daha fazla mütemayil.

Her hangi bir afet vukuunda halkımızın uruku şafakat ve semahatine müracaat etti isek vakit daima tatmin olunduk.

Buna mukabil aidatını muntaza man vermek hususunda da bir inti-

müdafaa ettiğimiz davanın kudsiyeti önünde kullandığımız lisan şiddetini mâzur göstereceğinc kaniiz.

*
* *

Şimdi birazda mecmuamızın okuyucularından bahsedelim.

Onuncu yılını tamamlamağa muvaffak olan Hilâlihmer mecmuası, teva-zu'suz bütün Hilâl ve Salibiahmer mecmuaları arasında münderecat ve nefa-seti tab'ı cihellerinden en mükemmelleri arasında sayılacak bir mevkii vardır. Esasen Merkezi umumimiz bütün işlerinde olduğu gibi neşriyat hususunda da hiçbir himmet ve fedakârlıktan geri kalmıyor. Lâkin bu fedakârlığa mukabil halkımızdan beklediğimiz rağbeti görmiyoruz.

İstanbul gibi münevver ve kalabalık bir şehirde okuyucularımızın adedi dört yüzü geçmiyor. Halbuki otuz, otuz beş bin nüfuslu Trabzon şehrindeki yalnız abonelerimizin adedi altmıştır. Hâlen irfan merkezimiz bulunan İstanbul-da Trabzona nisbette vasatî bir iki bin okuyucumuz olması lâzımdır. Biz bu rakamlarla İstanbul ahalisinin hâşa lâkaydisine hüküm etmiyoruz. Yalnız yukarda bilmünasibe (**şefakat semahat hamlesi**) hasletinin bu-rada daha bariz bir şekilde mevcut olduğunu göstermek istiyoruz.

On birinci cildimizde bu (**şefakat semahat hamlesi**) mevzuu-nu ciddi bir tarzda tetkik edeceğiz. Marifet iltifata tâbidir. Merkez ve şubeleri-mizden cemiyetimizin biricik mecmuasını daha çok okutturmağa çalışmalarını bekleriz.

İşte yeni cildimizde takip edeceğimiz yol: merkez ve şubelerimizden ve muh-terem okuyucularımızdan beklediğimiz alâkayı arzettik. Maruzatımızın hakikat sahasında kendini göstermesi bizim için bir tâziyaneî teşvik olacaktır.

Manevî Hıfzıssıha :

(Nefsi yenmek)

« Dünyaya hâkim olmak isteyen önce kendi nefsin  hâkim olmalıdır. »

Dünyaya hâkim olmak ne demektir ? — Dünyaya hâkim olmak ; eyi şöhret kazanmak, hürriyetine sahip olmak, ictima  nüfus kesp etmek, i ini bilmek, sıhhat ve servet edinmektir. Bütün bunlar *istemek* le elde edilir.

Dile iniz nedir ? Bahtiyar olmak, değil mi ? Bahtiyar olmak için ne lazımdır ? Sıhhat, muvaffakiyet ve gayre faydalı olmak hazzı...

Sıhhat ne ile olur ? Hıfzıssıhaya riayet ve bedeni terbiyeye itina ile.

Muvaffakiyetin  artları nelerdir ? —  ctima  meziyetler, yani cezbetmek hassası ; 2 —  ntizam ; 3 — Müspet duygular : nikbinlik, nefse itimat, hüsnüniyet, heyecan ; 4 — Pratik hassalar ; takdir, çabuk anlayış ve mantık ; 5 — Manevî meziyetler : eyilik, güzellik, doğruluk sevgisi, mücadelecilik, metanet, di erg mlık, 6 — Meslek  hassalar : dikkat, itina, sebat.

Meslek  bilgiler — bunlar, yalnız inki af etmiş değil, emsalinden

  t n olmalıdır ; bu bilgiler intizamla, ikdamla, daima tek m l  istemekle edilir.

Muhakeme,  uur, mücadelecilik, ikdam, insincam.. mutlaka muvaffak olmak için lâzım olan bu meziyetleri edinmek ve onları tekâmül ettirmek mümkün müdür ? Evet.

Eğer — farzı muhal olarak — siz, m vazenesizler veya irsen mal ller zümresinden olsaydınız, nefsinizi isl h etmek meselesi sizde hiçbir al ka uyandırmazdı. Mademki bu yazıları takip ediyorsunuz, o halde idealinizi teh kkuk ettirecek meziyetlere esasen maliksınız. Beşeri kültür için istidadı olan se kinlerdensiniz.

Beşeri ‘kültür’   hars manasına gelen ‘kültür’ kelimesile karı tırmayınız.  kisi de başka başka şeylerdir.

Meselâ, fil n şahıs hakkında : ‘Bu adam bilgilidir.. yüksek mekteplerden mezundur.. hukuk doktorudur.. dört, be  dil bilir.. Öyle iken hayatta muvaffak olmamıştır..’ dersiniz.   te si-

zin aradığınız kültür bu değildir. Bilgi eyi şeydir ; muvaffakiyet ihtimallerini, şüpe yok ki, artırır, lâkin kifayet etmez. Nice, âli mektep şehadetnameli insanlar tanırım ki, sefil bir ömür sürüklerler. Niçin?. Çünkü beşeri «kültür» leri yoktur : çok şey bilirler.. kendilerini bilmemişlerdir. Nefis ve ilim bunlarda tevazün halinde değildir. Bu adamlar «pratik» değillerdir ; hassa ve meziyetlerinden âzami randıman (verim) almasını bilmezler.

Bunun içindir ki «beşeri kültür».. manevî terbiye, nefis terbiyesi, içtimai bir hayırdır. Buna her kes itina etse, gün gelir ki, beceriksizler, betbinler, heder olmuşlar azalır, kaybolur, İctimai hayat değişir ; her fert hâlden hoşnut olur.

O halde, muvaffak olmak için, size lâzım olan nedir ? Hakiki benliğinizi.. ideal benliğinizi tehakkuk ettirmek. Biraz izah edeyim : Ayrı ayrı iki şahıs alınız ; biri zeki, cin fikirli ve hayatın pratik cihetlerine müteveccih, diğeri mahdut zekâlı ve irsen malûl olsun. Bir istisna teşkil eden bu ikincisine : «Dünyada en büyük emelin nedir ?» diye sorsanız şu cevabı verir :

— « Zengin olmak, eyi yemek, eyi içmek, eyi uyumak, gezmek, eğlenmek.. başka şey istemem.

Böyle söylerken, düşünmez ki bu emelin tehakkuku fena neticelere, tenbelliğe, can sıkıntısına, hastalığa ve vakitsiz ölüme ulaştırır.

Bu adamla meşgul bile olmiyalım.

Bizim maksadımız tekâmüle kabiliyetli olan, istekli olan, şuur sahibi kimselere yol göstermektir.

Her şuurlu insan gayesini şöyle ifade eder :

— Benim idealim, eyi, faydalı, umumun takdir ve hürmetini kazanmış, cemiyet içinde şümullü bir nüfuz edinmiş, güzel söz söylemeğe, güzel yazmağa, düşünmeğe, muhakeme etmeğe, kararlarını icra etmeğe muktedir bir adam olmaktır. Ben ancak bu suretle muvaffak olurum.

Sizin de gayeniz bu mudur ? Bu ise, onu tehakkuk ettirebilirsiniz. Bu gayeyi benimsemiş iseniz, elde edilmesi icap eden hassalar, meziyetler, rüşeyim halinde sizde mevcut demektir. İlk işiniz bunları inkişaf ettirmek olacaktır.

Bu inkişafı nasıl temin edeceksiniz?

Evvelâ, ingilizlerin (self-control) dedikleri nefsin mürakabesi ile. Her şeyden önce, dilekleriünüzün bir programını yapacaksınız. Bu programın tatbik kabiliyetlerini ölçecek, tehakkuk çarelerini mülâhaza edeceksiniz. Böylece, düşünmeyi öğrenirsiniz ; düşüncelerinizi kontrol etmeğe, dikkatinizi muayyen bir fikir üzerinde temerküz ettirmeğe ve salim bir karar verinceye kadar ondan ayırmamağa alışırsınız.

Sonra bu program, bilâ zaaf, bilâ tereddüt ifa edilmek lâzamdır ; âmalinizin kontrolü kabiliyetini ihraz eder etmez programınızı ifa etmek çok ko-

lay olur. Mulâhaza sayesinde işlerinizi apaçık görebilir, planınızı yapar, tatbik sahasına müşkilâtsiz geçersiniz. Ya kendiliğinden, yahut ki (telkini nefis) neticesinde, kuvvetli bir iradeye sahip olduğunuz gün, o, sizde şevk ile heyecanla tezahür edecek bir duygu uyandırır. Şuur, duygu ile daima sıkı münasebettedir. İsteginizin şiddeti, iradenizin kuvveti sizi programınızın ifasına sevkeder ; ve gerek arzu, gerek irade ancak histen doğarlar.

Her ferdin hisleri ilânehaye ıslah ve tekâmüle müsteittir. Hayvanı veya nebati, her varlık inkılâp kanununa tabidir. Hiçbir vakit olduğu halde kalmaz. Ya eyiliğe doğru terkeki, ya ki fenaliğe doğru tedenni etmeğe mecburdur. Nefsinizi yenmeğe azmettiğiniz andan itibaren idealinize erişmek için inkılâp kanununun eyiliğe ileten cereyanından istifadeye uğraşacaksınız.

İdealinize erişir erişmez de iş bitmiş değildir ; bunun yerine derhal, daha yüksek bir ideal ikame edersiniz, tekâmüle doğru giden yolun müntehası yoktur !

İrkımız tekâmüle tab'an müsteittir; tabiat bize bu istidadı ezelden vermiştir. Onu ihmal etmek tabiata karşı, insanlığa karşı adeta cürümdür.

* *

Zihninizde, menfî düşünceler, yani endişe, yeis, kin, garaz, haset, keder, kilâl yer tutmasın.

Zekânızı aynı zamanda müteaddit noktalar, müteaddit meseleler üzerine

birden teksif etmeyiniz. Sizi alâkadar eden işleri teker teker düşününüz. Ancak o zaman fevkalâde bir zekâ kudretine erişirsiniz. İşinizin en hurda noktalarını aydınlıkta görür, doğruyu eğriden farkedersiniz.

Dalğınlık en büyük kusurdur. Çocuklarınızı dalğın olmaktan, veremden korur gibi koruyunuz. Dalğın insan hiçbir şeyde muvaffak olamaz.

Eğer endişe, keder, haset, yeis gibi duyguların sizde belirmekte olduğunu görüyorsanız, bunlardan mücadele ile kurtulmağa çabalayınız. Yerlerine çok daha faydalı, müspet duygular ikame ediniz. Endişe, keder, haset, yeis, kin... bunlar âcizlerin kâridir. Siz ki irade sahibisiniz âciz olamazsınız. İradeniz bütün bu duyguları yener ; menbalarını kurutur.

Fena düşünceleri defetmeği öğreniniz. İçinizde sıkıntı mı var? Keyfinizi, neş'enizi iade edecek şeyler düşününüz. Haleti ruhiyeniz hemen değişir. Nikbinlikle dolu, şen bir kitap alıp okuyunuz; önce sıkılırsınız âmma gitgide kıraatiniz sizi cezbeder. Ruhunuza kaphyan bulutlar dağılır, arasından güneş doğar.

Hisler, adamı faaliyete sevkeder. Hisleri tahrik için, önceden düşüncüyü tahrik ederek, telkinle de kontrol etmelidir. Bu suretle, muhakemeniz ceyit olur, kendinize hâkim olursunuz.

İrade düşünceye hâkim değil, tâbi olmalıdır. Şu kadar ki kontrolsüz düşünce ve kontrolsüz hislerin fena ol-

duğunu bilmelidir. Etrafındaki insanların kötü taraflarını tetkik ve bunların üzerine nazarıdikkati celbederseniz size "münafık", derler. Bu huydan vazgeçiniz. Başkalarında sadece fazilet aramağa, meziyet görmeğe alışınız. İradenizin terbiyesinde, nefsinizi yenmek mücadelesinde bu, ilk merhaledir.

••

İradenizi terbiye için, dumağınızın muharrik kuvvetini artırmak icap eder, bu da, maddi ve ahlâkî gayretle hasıl olur. Daima tekrar edeceğiniz "telkin,, in bu hususla büyük yardımı vardır.

A) Her sabah, gününüzün bir programını yapıp, akşam, yatarken, icra edilip edilmediğini kontrol ediniz.

B) Yemeklerinizi dikkatle ve ağır ağır çiğneyiniz.

C) Muayyen bir program dahilinde yiyiniz. Yani, almağa karar verdiğiniz gıdadan fazlasını almaktan nefsinizi men'ediniz. Acıkmadan yemeyiniz. Bazan pehriz ediniz. Arada sırada eti, ispirtolu içkileri, baharları, kahveyi, hatta tütünü hazfediniz.

D) Sabahları onbeş, yirmi dakika, akşamları da beş dakika vücut idmanları yapınız.

E) Teneffüsünüzü artırınız. Daima burundan nefes almağa ve vermeğe çalışınız.

F) Başladığınız her işi tamam görünüz. Yarıda kalan bir iş, aleyhinizde şahittir.

G) Hiddet, sevinç, haset, esef gibi

ruhî haletlerde, düşüncenizin hâkimiyetini temin ediniz. Hayatın her hâdisesini önce muhakeme etmek sizi bilâhire nedametten kurtarır.

Manevî terbiye, beden terbiyesile bir gibidir.

İyi düşünmek ve şiddetle arzu edebilmek için, dimağ temiz bir kanla yıkanmalıdır; kan, hıfzassıhha ile ve beden terbiyesiyle tasfiye olur.

Hıfzassıhha tatbikatı, sağlam maneviyat ister ve hem iradenin terbiyesine, hem de gayrı şuuri varlığın tenemmüvüne, telkini nefisle, yardım eder.

••

Bundan evvelki makalelerimizde dediğimiz gibi, vücut hıfzassıhhası ve beden terbiyesi bizim ihtisasımız dahilinde değildir ve karilere bu hususta yol göstermek ve usul öğretmek bu işin mutahassıslarına aittir.

Biz gelelim iradeyi kuvvetlendirecek ve nefsi yenmeğe yardım edecek olan tavsiyelerimize :

1 — Kısa ve faydalı okumalar yapınız. Yavaş okuyunuz; okuduğunuz metindeki tasvirleri hayalinizde birer birer tecessüm ettiriniz. Böylece, okumuş olduğunuz yazıyı, mefruz bir şahsa izah eder gibi, ezberden tekrarlayınız.

Bu, ayrıca, sizdeki dikkat hassasını da kuvvetlendirir. İyi yazmağa hevesli iseniz, üslûbunuzun tekemmülüne de yarar. Bu sayede hafızanızı da inkişaf ettiriniz.

2 — Vakit vakit bir heykel gibi câmit durunuz. Kısa bir zaman için kımıldamaksızın alacağınız bu vaziyetle sükûna alışırsınız. O esnada, sükût ediniz gözlerinizi kapayınız; en ufak bir hareketten çekininiz; zihninizdeki bütün düşünceleri siliniz; yavaş nefes alıp veriniz.

3 — Sofra başında işlerinizden bahsetmeyiniz; çocuklarınızı hizmetçilerinizi paylamayınız, arkadaşlarınızla münakaşa etmeyiniz. Sinirleriniz gevşek olsun. Konuşma mevzularınızı mümkün olduğu kadar havâî seçiniz.

4 — Zihninizde yerleşmek istidatını gösteren fena bir düşünce, bir endişe veya derin bir heyecan karşısında, üst üste birkaç defa derin nefes alıp veriniz. Düşüncenin, endişenin, heyecanın o saat zail olduğun görürsünüz.

5 — Fena huylarımızın yerine iyi huylar ikamesine uğraşınız. Bu hususta telkini nefisten istiane ediniz. Ancak nefisle mücadelede mağlûp olmak tehlikesinin de var olduğunu unutmayınız. Fena huylarla doğrudan doğruya uğraşılmaz; onları yok edecek, yerlerine ikame edeceğiniz iyi itiyatlardır.

Bir tarlayı, haşarattan korumak için, o haşaratı teker teker öldürmeğe kalkışmazsınız; o tarlanın içinde tavuk yetiştirmekle haşaratı imha mümkün olur. Fena huylarımız için de böyle yapınız, Bırakınız, onları iyi huylarınız yensin.

Çabuk müteessir olmak huyunuz

ise, sakın, halim, selim olmağa kendinizi alıştırmınız; sabırsızlanacağınızı hissettiğiniz vakit, kendi kendinize : «Sabırlıyım.. Sabredeceğim!» Telkinini veriniz. Bir günde ihtimal ki on defa maruz kalacağınız iğne batırımlarına rağmen güler yüzlü olunuz.

6 — İşinizde insicam ve intizam olsun. Daldan dala sıçramayınız. Bir işi tamamlamadan ötekine geçmeyiniz. Hayatınızın her fiiline tahsis ettiğiniz zaman o fiile münhasır kalsın. Uykunuzdan kesip çalışmağa, çalışma zamanından kesip eğlenmeğe hasretmeyiniz.

7 — Sözlerinizi kontrol ediniz. Hiç kimseyi, hiçbir zaman tenkit, tezyif etmeyiniz. Gayra karşı hüsnü nazar, hüsnü niyet sahibi olunuz. Bununla beraber, kendinizi de hakir görmeyiniz, kendinizi de tenkit etmeyiniz. Soğuktan, sıcaktan, havadan şikâyetiniz olmasın. Bir söz söylemeden evvel, elli saniye düşününüz. Gönül, izzetinefis, haysiyet kırıcı sözlerden sakınınız; sonra nadim olursunuz. Yavaş, vazih, açık ve serbes konuşunuz. Söyleyeceğiniz sözlerin hâkimi, söylediklerinizin esirisiniz. Bunu unutmayınız.

8 — Temkinli olunuz, Aceleye mahal olmadığını kendinize telkin ediniz.

Acele işe daima sinirler ve hisler hâkim olur; akıl ve muhakeme acele ile kâbili te'lif değildir. Az iş görmek temiz iş görmek lâzımdır.

9 — Düşüncelerinizi kontrol ediniz; onları cereyana kaptırmıyacağınız gibi, onların cereyanına da kapılmayınız; tüfeyle düşünceleri defediniz; uyanırken rüya görmeyiniz. Hiçbir fikri sabit, hiçbir endişe, hiçbir esef müfekkirenize yerleşmesin. Kendi kendinize şunu deyiniz: « Bahtıyarım.. Sıkıntım yok.. belki engeller var.. lâkin her engel bertaraf edilir » Her şeye itina ediniz. Meslâ bir mektup aldınız. Onu, yavaş yavaş, dikkatle okuyunuz. Göz gezdirmekle iktifa etmeyiniz. İhtimal bu mektubun büyük bir kıymeti

yoktur: ne beis var? maksat, kendinizi alıştırmaktır.

Her an, hâdiselerden, nefsinizin tekâmülû için hisse ayırınız, bu sayede intizamınız, muhakemeniz, malûmatınız, tecrübeniz, sekinetiniz, sabrınız, tehammülünüz artar.

İkide bir nefsinize tekrar ediniz :

— «Günümün her ânını, düne nispetle daha mütekâmil olmağa hasrediyorum. Bunda herhalde muvaffak olacağım!»

Recaizade

Ercüment Ekrem

Hilâliahmere
a'za olunuz

Kimyevi harbe karşı sivil ahâlinin vikayesi

Bakteriyoloji harbi hakkında muhtelif fikirler

Bakteriyoloji silahının mühlik ihtimalatı nev'ima gölgede bırakılıyorsa da, bu hususta kat'i bir fikir ileri sürülmemekle beraber, tehlikenin mevcut olduğu ve netayicine karşı tedâbir ittihazı icap eylediği görülmektedir.

20 inci Kolordu umûrû sihiye müdiri Doktor - müfettiş mösyö L. Georges, 1922 senesinde verdiği bir konferansta (1) bilhassa demişti ki :

Bu kabil silahlara karşı müdafaada bulunmak gayri kabildir. Mesela, insafsız bir düşman tarafından, seferberlik zamanında, kolera, hümmayi tifoidi, vebâ gibi afetlerin memleketin muhtelif noktalarında, gerek askerî, gerek sivil ahali arasında intişârının, orduların tecemmuu, bunların iâşe ve nakliyat işleri üzerinde ne vahim akis-

ler yapacağını bir kere göz önün getirmeli. Sonra, hastalık yüzünden binlerce kurban vermek tehdidi altında âsâbı bozulan bir memlekette maddi ve hele manevî ne karışıklıklar husûle gelmez? Tayyarv tehlikesinin âsap üzerinde ikâ etmiş olduğu tesirâtı hatırlayınız !.. Şurasını da hatırlayalım ki, her silahın bir haddi istimâli vardır ve ordularımızda da bakteriyolojik ve toksikolojik (semmi) hususatla müstelab laboratuvarlar mevcuttur ve zikri geçen hastalıkların ya vâkî aşî, ya şafî serom, yahut da hem aşî hem serom suretinde müessir devâları vardır.

Seromlarla aşîların, istihzar nokta-yı nazarından, laboratuvarların tesisi itibariyle müşkilâta uğradığını ve serom alınan beygirlerin bir ameliyye ile muâfiyete mazhar olmadıklarını biliyoruz. Her şeyi evelden hesap edip vaktinde faâliyyete geçmek gerektir. Askerî ve sivil ahâlinin mâneviyatına gelince : onun maneviyatını her hangi bir edebiyat mugâlatasına bürünerek

(1) Kimyevî ve balistiki silahları müstakbel rakibi — bu silahın istimali hususunda 1914 den 1918 e kadar Almanların müteaddit teşebbüsâtı — Randömant haddi hakkında 16 şubat 1922 tarihinde 20 inci Kolorduya mülhak zabitan mektebinde verilen konferans .

hakikati saklamak gibi vâsıtararla değil. fakat efkârı tenmiye etmek tehlikenin kat'î hudutlarını göstermek, alınacak mukabil ihtiyâtı tedbirleri bildirmek, suretiyle korumalıdır. Bu suretle âni bir teheyyücün önüne geçileceği gibi, aynı zamanda, itihaz edilecek tedabire karşı tam ve kat'î bir itaat temin edilmiş olacaktır. Zira, bu şekilde bir itâatin vücübü her kesce takdir edilmiş olacaktır..

* *

29 temmuz 1924 tarihinde Pariste in'ikat edn « Tahditi teslihat muhtelit muvakkat komisyonundan » teşekkül eden komite, « müstakbel harplerde kimyevi keşfiyatın tesirâtı muhtemelesi » hakkında bir rapor ihzarına memûr edilmiştir. Komite, tahkikatının müfit bir şekilde, bakteriyoloji harbine de teşmil edilebileceğini nazari dikkate alarak, muhtelif memleketlerdeki, kimyagerler, fiziyojistlere, bakteriyolojistlere müracaat etti. Komite, bu zevattan, kimyevi ve mikrobi harbin sureti umumiyyede hayvani hayat, ülkesinin bir noktası bulaşmış olan bir memleketin her türlü servet ve menabil, nebati hayat üzerinde ika edeceği tesirata dair, mümkün olduğu kadar vâzih ve tam bir rapor talep etmişti. Müttehassısların cevabı, mühim bir rapor için lâzım olan anasırı esasiyeyi ihtiva ediyordu. Mevzûu her kesce malum olan bu raporda, kimyevi harbin malûm tesiratiyle bakteriyoloji silahının muhtemel tesirâtı tetkik edilmiştir.

Cemiyeti akvamın resmî bir vesikasından iktibas ettiğimiz bu malumat-tan, (1) bakteriyoloji harbine taalluk eden kısmını - bu sâhade lakayt kalnamıyacak derecede - mühim malûmatı ihtiva etmesi itibariyle bilhasa nazari dikkate arz ediyoruz.

Kimyevi silaha müracaat olunduğu gibi harpte bakteriyoloji silahı kullanılmamıştır. İnsani noktayı nazardan her hangi bir düşünce bir tarafa bırakılsa bile bu silahın ademi istimâli esbabının, istimali takdirde yapacağı tesirata dair muhtirada mündemiç olduğu görülmektedir.

Profesör Pfeiffer, Bordet, Madsen ve Kannon taraflarından kaleme alınmış olan bu muhtıra ile mevzû temamiyle tükenmiş olmuyor. Zira, bu vesika da vorılan netieeler hali hazır için nisbeten emniyet bahş olmakla beraber, bakteriyoloji ilminin âtide mühim inkişafata mazhar olması ihtimâline ve binaenaleyh muğfil bir emniyet içinde uyumamak lüzumuna nazari dikkat celbolunmaktadır. Bakteriyoloji silahının tesirâtı ölçülemeyeceği gibi mevzii bir halde de tutulamayacağından, bu tesirâtın sivil ahaliye de şamil olması ve hudutları aşarak, harbin hitâmından sonra da zuhur ve ya devam eylemesi varittir. Binaenaleyh bu silah nevima bütün beşeriyyete tevcih edilmiş olacaktır,

(1) Cemiyeti akvam — Tahdidi teslihat muvakkat komisyon raporu (Vesika A. 16 1924. (X) Genevre 30 temmuz 1924 .

Mamafi, profesör Pfeiffer, Bardet ve Madsen bu vasıtaya müracaatın harbin neticesi üzerinde pek az müessir olacağı, çünkü bir çok vasaiti tahaffüziye ile tesiratin akim brakdırılacağı fikrindedirler .

Hümmayi tifoidi ve Kolera mikropolarıyla suların bulaştırılmasına karşı, elyevm büyük merakizde mevcut süzgeçlerin istimaliyle ve nehir sularının da (chlore) ile muâmesiyle mukabele edilecektir. Düşmanın, tayyareler vasıtasıyla su mahzenlerindeki filtre edilmiş suları bulaştırması lazım gelir ki, bu ameliye güç olduğdan başka, tesiratina karşı vakı aşular kullanılır.

Vebâh fareler vasıtasıyla bu hastalığın neşri - farelerin bir cepheden diğerine geçmeleri itibarile - düşman kadar böyle bir teşebbüsde bulunacak taraf için de tehlikeli olur. Esasen, vebâ salgınının süratle önüne geçildiği bittecrübe sâbittir .

Silahları tesmime gelince : İstimal edilecek mikropoların (streptokok, stafilokek , şiripençe ve kuduz basilleri) evvelce yapılmış bir istihzarda mukavemetleri olmayacağı gibi bunların madeni şahalarda kurutulmaları da muktezidir. Mermi içine konulacak olan bu mikropolar, merminin seyrinden tevellüt eden ve muhribi hayat olan sarsıntıya, derecei heraretin yükselmesine ve infilakın hasıl edeceği şedit ihtizazata mukavemet edemezler. Yalnız bu mikropolarla doldurulmuş am-

pullerin tayyareler vasıtasıyla atılması bir dereceye kadar tehlikeli olur. Mühassisların ekseriyeti hali hazırda bakteriyolojinin bir memleket hayvanat ve mezruatını mahvedecek mevad intaniye çıkarmadığı fikrindedir. Mamafi, profesör Cannon, tayyarelerle büyük sahalar üzerine mezruatı mahvedecek mahiyette bir takım tufeylatın dökülmesi ihtimalini derpiş ederek, bu fikre temâmen iştirak eylememektedir .

Hulasai kelâm, reylerine müracaat olunan âlimler, hıfzıssıhha ve mikrobiyoloji mebhaslarındaki malûmatı hazıramızın, gerek muharipler gerek sivil ahâli arasında zuhur edecek salgınların tevessûüne mani olacağı ve bu usûlün neticei harb üzerinde kat'i bir tesir ika edemiyeceği fikrindedirler. Bununla beraber, bu zevât elyevm bakteriyolojik silahın, hasım memleket müdafaasını iptal edecek mahiyette olmadığı ve bu iki yüzlü silahdan hali hazırda pek endişeye düşmemek icabeylediği mutalaasında isede, tebarüz eymiş efkâr arasında bizi bakteriyoloji ilminin terakkiyatını dikkatle takibe sevkedenleride vardır .

Profesör Bordet, Romanya süvari kitaatını bulaştırmak üzere müstahzer ruam kültürlerinin Bukreşdeki Alman sefarethanesi havhısında zahire çıkarıldığını hatırlatmaktadır .

Kaymakam Antonit Gallotti, « istikbal harbinin bazı manzaraları » nam eserinde, mikropolarla tufeylilerin in-

sanlar, hayvanlar ve nebâtat üzerinde istimalini muvzuu bahs ederek, bil-hassa sular ve mevadî gıdaiye vasıtasıyla neşri mümkün olan mikroplara işaret eylemekdedir. Mumaileyhin fikrince « suratlle bir netice istihsalı emrinde faideli olduğu anlaşılan her mücadele vasıtasının harpde kullanılacağı esasını kabul eylemek zaruridir » .

Doktor yüzbaşı Virgilio Ferretti nin Revista aeronautica nam mecmuada, bakteriyoloji harbi hakkında münteşir mühim ve mufassal muhtırasında bu müheyyic meselenin hututu esasiyesi vuzuhla tesbit olunmuştur. Muharrir, bu kabil harbin ameli evsafını tadat eylemekdedir : mikrop kültürlerinin sühuletle istihzarı ; azmasrafla meydana getirilecek fenni müessesat; ilmen ilerilemiş olan bir milletin gizlice ve taarruz maksadiyle mühim miktarda mevadî intaniye istihzar etmesinde müşkilat olmaması.

Harpde silah makamında kullanılacak intâni ve sarî bir hastalığın ne gibi şeraiti fenniye tevaful eylemesi icap ettiği ve intâni mikroplara karşı - mütearrızın da kendi yaptığı işden mütesir olmaması için - kullanılacak vasıtai tahaffuziye en ufak teferruatına kadar teşrih edilmekdedir.

Mikropların haiz olmaları icap eden evsaf, onların hulul ve duhul yolları, insanlarla hayvanlara bulaşdıracak emrazı intaniye tetkik olunmaktadır. Muharrir göre, vebâ, tifo ve kuduz mikropları ne fazla virüslü olanlardır

ve bakteriyolojik harp ihtimalini inkâr eylememek gerekdir. Bakteriyoloji sahasındaki terekkiyat günden güne mazharı inkişaf olduğuna göre, bu ihtimalle kat'î nazariye bakılmalıdır.

Netice olarak mumaileyh diyor ki : Tetkik ettiğimiz şerait husulpezir olduğu takdirde, bakteriyolojik harp ihtimalini teyit sadedinde bize muhik görünen noktaları izah ettik.

Bundan mantıkî olarak şu netice istihrac olunuyor ki, taarruz vasıtası olarak kullanılacak bakteriyolojik silahın müessiriyeti, son defa mevkii istimale giren müsemmin gazlarda dahil olduğu halde, bu gün müstamel silahlara faik değilse de her halde onlardan da aşağı kalmamaktadır.

Bakteriyolojik harp için ne müessesata, ne karışık alatu edevata, ne mühim işciliğe lüzum olmadığından bittabi fazla masrafda olmaz. Birde gayet gizli olarak vasaite taarruziye tertibi mümkün bulunduğuna göre, harp için kullanılan diğer vesaite nazaren, bu usûlün esbabı tercihiyesi vardır.

Bakteriyoloji sahasında yeni keşfiyat yapılacağı fareziyesini ihmal edemiyeceğimiz gibi, bu takdirde böyle taarruz vesaitine müracaata karar vermiş olan düşmanın ilk teşebbüs menfaatini elde edeceği ve âni olarak harekete geçtiği, mükemmel teşkilâtı fenniyesi mevcut bulunduğu ve kendi müdafaasını da iyice temin eylemiş olduğu takdirde, bu avamelin vakayii

harbiyenin müstakbel inkişafı üzerinde müessir olacağı şüphesizdir.

Şurası eyice anlaşılmalıdır ki bakteriyolojik harp gayri kabili tatbik bir şey olmayup daima mümkünvukudur, ve bu ihtimal bakteriyoloji ilminin terakkisiyle mepsuten mütenasip olarak tezayüt eder. Burası böyle olduktan sonra, nahoş baskınlar hazırlayacak bir asûdeği içinde yaşamamak mukta-zidir. Bakteriyolojiyi harbin mümkün husul tezahüratından biri gibi telakki etmeli ve askeri kıtaat ile ahalinin intâni hastalıklara karşı vikaye meselesini tetkik eylemelidir.

Bu iş, derhal kurulamıyacak teşkilatı istilzam ettiginden bu bapta sulh zamanında çalışmak gerektir : umumî ve hususî mahiyette hıfzıssıhha tedabiri ittihazı ; hastalığın teşhis ve tedavisini temin edecek bütün vesaitle mücehhez bakım evleri tesisi ; serom ve aşı istihzarı ; hıfzıssıhha ve sıhhata mütallık kavâidi esasiyeyi tanıtmak için halk kütleleri arasında propaganda icrası ; hulâsa mirâsı milliyi mahfuz bulundurmağa sâlih bilcümle tedâbirin ittihazı.

Hayvanata gelince : Yarın her noktai nazardan mühlik bir baskına karşı müdafaalı bulunmak için, mesele-
nin şimdiden tetkik ve mudafaa husulünü temin edecek esbabin istikmâli icap eder.

Muhnik gazlar istimalinin bu bapta istihzaratta bulunmamış olanlar üzerinde ika ettiği âfetengiz tesirattan

ibret alarak, daha vahim olan bir bakteriyoloji taarruzuna karşı hazırlanmalıyız. Eğer bu tehlike layık olduğu ehemmiyetle görülmese veya gayri varit telekki olunursa da, bir gün zuhur ediverceğini keşfetmek güc değildir. Bakteriyolojik silahın endişesiz ve ümidini en kuvvetlinin ve en kurnazın hakkı esasına vakfetmiş bir düşman tarafından kullanılacağında hiç şüphe yoktur.

..

Bakteriyoloji harbi ihtimalatı hakkında şimdiye kadar epeyce neşriyat yapıldığından (1) bu husustaki misalleri taaddut ettire biliriz. Müsbet bir şey varsa oda meselenin usulü daire-sinde ve sarahaten ortaya atılmış olmasıdır. Münakaşa sahasına girmiş olan muhtelif fikirlerin zübdesi mes'elenin tenevvürüne ve bu bapta neticeler istihracına müsaittir.

Filhakıka, bir birini nâkız bu malumat arasında edinilen fikir, bakteriyolojik silahın mevkii kudrette olduğu ve istimali ihtimalleri gayri kabili inkâr olmakla beraber şimdiden ızhar olunan endişelerin nabemevsim bulunduğu merkezindedir.

Bu mesele hakkında biz şimdi, tıpkı 1899 La Haye mukavelenamesi mü-

[1] Doktor « Krohne » (Havâi tehlike ve Almanyanın bu tehlikeye karşı müdafaası) 1928 nam eserinde, fennin hâli hazırına göre mikrop Kùltürlerinin pek mukavemetsiz olduğunu ileri sürerek, bu taarruz vasıtasında müessiriyetine itimat etmemekte ve korkulacak bir şey olmadığı fikrindedir.

zakeratına iştirak etmiş olan ve o vak-
tin en mühim mes'elelerinden birini
teşkil eden havâi ve kimyevî harp
mephaslarında balonlardan mermi
ve mevadî infilakiye atılmamasını te-
mine çalışmış olan mûrahhasların va-
zietindeyiz.

Profesör E. Karovine (1) diyor ki :
« 1899 da La Haye de kabul edilen
üç beyannamedan birincisi, beş sene
müddetle balonlardan ve emsâli vesaiti
cedideden mermi ve mevadî infilakiye
atılmasını menetmişti. Tayyareciliğin
1899 senesinde ki vaziyetine nazaren
memnuniyeti vâkıa merceun ileyhsiz
kaldığından Fransayı temsil eden
Crozier ve Mounier bu noktaya işâret
ve binâberin böyle bir tahdidin ancak
beş sene müddetle mukayyet olmasını
kabul ettiler. »

Halbuki, tayyareciliğin bu gün maz-
har olduğu ve atide harp vukuunda
mazhar olmağa namzet bulunduğu hâ-
rikulâde inkişafatı dikkati mahsûse ile
takip etmemek kabil değildir.

Bakteriyoloji harbinin hasım memleket
için vahim tehlikeler menbaı olup ol-
madığı hususunda, alimler arasında
vahdeti efkâr yoktur.

Fakat bu gün mevcut olmayan
şeyin yarın hasıl olması muhtemeldir.
Bundan dolayı, muhtelif memleketler-
deki millet vekillerinin bu hususî mep-

haz üzerine nazari dikkatlerini celbet-
mek lazımdır. Zira, bu harp vasıtasının
tekâmül etmesi ve tatbikat sahasında
matlup netayicin istihsal olunması de-
mek, bütûn Avrupada ve hatta harbe
iştirak etmemiş olan memleketlerde
mahûf hastalık salgınlarının zuhuru
demektir. (1)

Umumî harpte, bakteriyoloji silahı
muntazaa bir usûl dairssinde istimal
edilmemişti. Mamâfi, istimali için bazı
teşebbüslerde bulunduğuşu zannolunu-
yor. Kapanan yaraları deşmek ve elim
münakaşaları tazelemek istememekle
beraber, insan ve ya hayvan mevadî
gâitesi vasıtasıyla kuyu sularını telvis
etmek ve ya hayvanat arasında müs-
teveli bazı hastalıklar çıkarmak için
yapılan gayretleri de tamamen unuta-
mayız .

Bu hususta bir mutalaada bulun-
mak bize düşmezsede bu vâkaları men-
faati âmme noktai nazarından tetkik
ve bizi işgal eden efkâr dairesinde va-
zietten bir ders istihrac etmekliğimize
de mani yoktur. Mevzuubahs gayretle-
ri ve bazı ordularda mevcûdu eritecek
derecede çoğalmış olan hümmayı tifo-
idi ve dizanteri salgınlarını tahatturla,
bilhassa içmeğe salih suların intâni
hastalıkların intişarı için en muvafık
bir sirayet vasıtası addedileceğini, yani
bu hastalıkların nakil ve sirayatine
hâdim anasırın sunî bir surette ve az
ve ya çok kesif bir şekilde insanlar

(1) Moskova darülmünun müderrislerin-
den profesör E. Karovine (kimyevî harp)
Revue Générale du Droit international pu-
blié No 6 Teşrinisâni - Kânunuevvel 1929.
Sahife 646 . 668.

(1) Franz Karl Endres (gaz harbi), al-
mancadan mütercimi Raymond Henry .

arasına yaydırılacağını düşünüyoruz. Hümmayı tifoidinin uzaktan neşri hususunda suyun oynadığı rol mühimdir hemen bütün tifo salgınlarının menşei sudur. Bu takdirde, suyun tarzi telvisine göre, salgınlar muhtelif suretlerde tecelli eder. Menbaında kazâen kirlenmiş bir suya Eberth basillerinin intikali küme halinde ve kısa bir müddet için vaki olur (Brouardel ve Thoinot), bu basilin su içindeki hayatı bir kaç saat ve ya güne münhasır kalır. (1)

Hümmayı tifoidi, hal harpte bulunan ordular için her zamam ve her iklimde en büyük âfet olagelmıştır. Transval muharebesinde, İngilizlerin silah altına celbettikleri 265.000 kisi-den 8.000 i hümmayı tifoididen 8.600 üde harp cerihalarından vefat etmisti.

1914-1918 harbinin bidaytinde muharip devletler ordularında zuhur eden hümmayı tifoidi, silah altında bulunan efradın kesretine binaen tarihin kaydettiği en büyük salgın olmuştur bu âfetin önüne tifo ve paratifo aşları tatbikiyle geçilebilmiştir.

Sıcak memleketlerle manatıkı harrede müstemirren hüküm ferma olan dizanterinin sudan mütevellit olduğu gayri kabili münakaşadır.

Kolera morbus'e gelince : bu hastalığın en çok tesaduf edildiği muhit - çoktan beri en mühim intişar vasıtalarından biri olmakla itham edilmiş olansudur.

[1] G. H. Roger, F. Widal ve P. J. Teissier nin (nouv eau Traité de médecine) nam eserlerine müracaat.

Kolera kuveynatının su içinde devri tefrihi bir kaç saatten beş güne kadar tehâlûf etmektedir.

Müvellitleri su olmak itibariyle bu üç hastalık arasında — âni ve salgın halinde zuhur ettiği vakit — müşterek bir nokta takrip bulunuyor demektir.

Mikropların diğer vesaiti intişariyelerini — ki imhâ gayesiyle istimalleri epeyce ehemmiyet arzeder — ve kezâ gerek müstevli hayvan hastalığı gerek beledi emraz şekline inkılâba müstait diğer mikrobi hastalıklardan bililtizam bahsetmedik. Çünkü, harp vesaiti hakkında burada — hiçde yeri olmayan bir takım fennî münakaşata girmekten ictinâp ediyoruz. Burada bakteriyolojik silah olarak yalnız menşei su olan hastalıkları mevzuu bahs etmemizin sebebi, bu hastalıkların, harp vukuunda vikayeleri mes'elesi günden güne müşkil ve elim bir şekil olan sivil ahali için ehemmiyeti mahsusa arzetmesidir,

Harp cephesi arkasından taarruz mes'elesinin hususî bir görünüşü vardır ki aklı başında olanların nazari dikkatinden kaçamadığı gibi ihmal etmeğe de hakkımız yoktur.

Büyük şehirler hayatı, bazı defâ gözlerimiz önünde bu kabil ihtimallerin küçük bir resmini teressüm ettiriyor.

Son defâ Lyon da zuhur edip 16 Teşrinisâni 1928 den Şubat 1929 nihayetine kadar 3.045 vaka kaydettiren

hümmayı tifoidi salgını, suları içilme-ge sâlih kuyuların, şehirdeki su bentlerinden birinde mevcut durgun su ile telvisinden neş'et etmiş ve 300 vefiyatı mucip olmuştur. Kâmilan mecburi aşya tabi tutulan mensûbini askeriye arasında ancak beş vaka zuhur etmiştir ki bunların dördü şehrin bulaşık mahallelerinden gelen acemi efrât, diğeri de umumî aşı sırasında aşılınmamış olan bir kadın hasta bakıcıdır. Bu elim hadiseyi, asrı bir harbin hevlengiz avâkibi ile birleştirecek olursak, milletlerin hatırası olan tarih, bizi, hayalat vadi-sine sapmaksızın, düşman casuslarının bir şehrin sularını mahalle mahalle hatta ev ev tesmim ettiklerini düşünmeğe ve böyle bir hal vukuunda salgının, sıhhi noktai nazardan ittihaz olunan ihtiyatı tedbirlere ve belediyeye ait su merkezlerinin polis nezareti altında bulunmasına rağmen, nasıl tevesşü edeceğine düşünmeğe sevk ediyor.

Umumi harp, hümmayı tifoidiye karşı muhariplere yapılan aşının tesiri şifa bahşasını parlak bir surette meydana koyduğu ve aşının suveri tatbikiyesi hususunda kıymettar malumat istihsalini mümkün kıldığı cihetle, harp zuhurunda sivil ahalinin aşılana-cağı tabiidir.

Fakat, bir şehrin maddi ve dünyevi teşevvüşü göz önüne getirilip te, binlerce hastalık kurbanlarını, her gün vermekte olduğu diğer kurbanlara ilâve etmek tehdidi dâimisi altında bulunan sivil ahalinin halini tetkik edelim ve bu kurbanları eslihai müştâile, kimyeviye, havâiye ve berriyenin yaptığı kurbanlara zammedelim. Böyle usûllere müracaatin gayri insânî olduğunu bağıra bağıra söylemek bisutumdur? Bunların istimâli ihtimaline karşı milletlerin vicdanına müracaat cidden elzem değildir?

1925 tarihli Cenevre protokolü, harpte yalnız muhnik, müsemim ve emsali gazlerin istimâlini men ile iktifa etmiyerek bakteriyolojik vesait istimâlini de menetmiştir. Avrupanın büyük milletlerince tasdik olunan bu vesika şüphesiz ki manevî bir kuvvet teşkil ediyor. Fakat hakikî zafiyeti de zahiri kuvvetinden inbiâs eyliyor gibi. Bu kadarı kâfimidir?

Bir gün möşyö A. Briand, harbe karşı bütün muktezi olan anâsırı müdafaaı tanzim etmek lâzımdır, demişti. En kuvvetli mudâfaa unsuru milletlerin vicdanı ve itimadıdır.

Profesör Louis Demolis
Tercüme eden F. A.

Ticarî tayyarelerin muzaaf şekilde istimalleri

(revü enternasyonal de la curra rujdan)

Mustahsilâtı kimyeviye'nin tecavüz ve müdafaa silâhı gibi iki şekilde istimali keyfiyeti kimya harbinin ortadan kaldırılması hususuna müteallik fennî ve hukukî tetkikatı fevkalâde göçleştiriyor ve binaenaleyh bunun hallyle uğraşanların karşısında bir kaziye dikiliyor ki oda şudur:

Ya kimya sanayiini büsbütün ortadan kaldırmalı veyahut onun sahai faaliyetini mahdud bir daireye hasru kasretmek ümidinden sarfı nazar etmeli; binaenaleyh âlimler - mühendisler, çalışmak ve düşünmek kudretinden men edilmedikçe zehirli kimya müstahsilâtı keşif ve imali ve bunlar için darıssınmalar te'sis ve küşadı men olunamaz.

Harpte vasıtai tahrip olmak üzere kullanılan bir çok gazlerin aynı vakitte sulh ve salahın te'minine hadim bir vasıta olduğunu söyledik.

Kimya harbinin hukukan men'i cihetine gidilir ise zehirli gazlerle bunlara mümasil mustahsilâtı kimyeviye'nin men'inden başka çare yoktur.

1925 tarihli Cenevre protokolu bu ciheti nazarı dikkate alarak ahlâkî saflarda umumî bir emniyet ve itimat tevlidine saik olmuş ise de bu memnu'iyetin beynelmîlel bir mahiyette olmaması ve her muzır mustahsilâtı kimyeviye'ye şamil olduğu hakkında kat'î bir kayıdı ihtiva etmemesi, her hükûmete ahalisine kimya silâhlarından korumak mecburiyetini telkin ediyor.

Ayrıca neşir ettiğimiz bir makalede protokolun men ettiği kimya silâhını havaî silahtan ayırmak suretiyle havaî tehlikenin ne demek olduğunu izaha çalışmış ve mevsuk ve hakikî menbalardan aldığımız malûmat ve tafsilatıyla istinaden bir çok misallerle bu silâhın daha müthiş olduğunu göstermiştik.

Bu gün mesele daha ziyade vahamet kesp etmiştir. Fennin her günkü terakkıyatı sebebiyle sivil ve askerî tayyarelerin yekdiğerinden tefrikı meselesi güçleşiyor

Filhakika iki üç seneden beri, askerî tayyareler sırf bir mudafaa vasıtası olarak teksir edildiği halde sivil

tayyareler bir tecavüz maksadını takiben inkişaf ediyor. Diğer bir ifade ile harpte kullanılan gazlerin hem müdafaa hem tecavüz silâhı gibi muzaaf şekildeki istimleri meselesi, bu gün süratleri kudretleri, daireyi faaliyetleri, taşıdıkları hamuleleri vesaire gibi evsafı umumiyeleri itibariyle ayne sivil tayyareler hakkında da vâkidir.

Bu hususta Cemiyeti akvamın "Muvasala ve transit,, encümeni (sivil ve askeri tayyareler arasındaki münasebet) serlavhası altında Jeneral (P. R. C. Groves) un sivil tayyarelerin kıymeti askeriye ve harbiyeleri hakkında uzun münakaşata saik olan meseleye mütedair gayet müfit bir muhtırasını neşretmiştir.

Gayet mühim olan bu raporda, zamanımızdaki ticari tayyarelerin müthiş bir taarruz kuvveti olduğu ve bundan böyle bu keyfiyetin inkâr kabul etmez bir hakikat olarak kabul edilmesi lâzımgeleceği bildiriliyor.

Bu raporun, müsellah bir harp zuhurunda sivil ahalinin esbabı müdafaa ve mukadderatiyle meşgul olanlarca bilinmesi lâzımgelen noktalarını ıktibas ederek bervechiati derç ediyoruz.

Sivil ve askeri tayyarelerde vücade getirilmiş olan tarakkıyata tamamiyle vakıfım. Bu son senelerde muhtelif tipte bir çok sivil ve askeri tayyareleri tetkik ettim, Hatta sivil tayyarelerin askeri tayyarelere tahvili

meselesini gerek tayyare mühendisleri ve gerek havaî kuvvetlerle ve tayyarecilerle meşgul olan mütehassıslarla görüştüm. ve münakaşa ettim.

Büyük tipteki ticari tayyarelerin bu günkü inkişafı tayyare imalatıyla meşgul olanları, bu tayyarelerin süratini, dairei faaliyetini, emniyetini ve taşıdığı hamule miktarını arttırmaya mecbur etti. Bu şartlar, bir bombardıman tayyaresi için gündüz bombardımanına mahsus tayyarelerin yükselme kudretinin ziyade olması şarttır. Fakat bu günkü ticari tayyarelerin yükselme kudreti gece bombardımanlarına mahsus tayyarelerin yükselme kabiliyetine müsavidir. Bu günkü ticari tayyareler şekilleri, kudret ve kuvvetleri itibariyle bundan yedi sekiz sene evvel mevcut olan ticari tayyarelere nispetle müthiş havaî bir bombardıman silâhıdır.

Bunun ispatı kolaydır. Bu gün Avrupa ile Amerika arasındaki hututu havaîye üzerinde eşya ve yolcu nakliyatına tahsis edilen tayyarelerle o devrin tayyareleri arasındaki fark nazarı dikkate alınır ve her ikisinin kuvveti mukayese edilir ise hakikat tamamiyle tezahür eder.

İngilizlerin (Argosi) leri ve havaî postalara tahsis edilen (Handley-Page) ları, Fransızların (Jabrus) leri Amerikalıların üç motörlü (Ford) ları Almanların üç dört motörlü (Junker) lerinin gayet mükemmel ve kuvvetli bir gece bombardıman tayyarelerine tahvil edi-

lebilecekleri inkâr olunabilirmi.

Şüphesizdir ki ticari tayyarelerin bu günkü inkişafı tayyare imaliyle meşgul olan darıssımaaları bunların adedinin teksirine mecbur edecek ve bunlar lüzumu halinde tabiatıyla bir bombardıman tayyaresi olarak istimâl olunacaktır.

Netekim bu gün Kahire - Bağdat Karathi havaî hattına tahsis edilen Havilandin 'Hergül,, leri gibi uzun mesafeler kat etmek üzere imâl edilmiş tayyarelerin varlığına şahidiz.

Bu tayyarenin süratı saatte 130 mil olduğu gibi yükselme kudretide 17,000 kademdir ve hamulesile mütemadiyen beş saat uçabilir. bu tayyarenin bir bombardıman tayyaresi olarak istimâli halinde cevalân ve seyir sahasının 500 mil olacağını tahmin ederim. Bu tayyare bir tonilâtonun üçte ikisine mûsavi bir hamule taşıyabileceği gibi mütebaki siklette kendisine lüzumu olan mevaddı ihtirakiyeye hasır ve tahsis edilebilir. Son icat edilen tayyare tipleri içinde (Fairey) in tek satırlı son tayyaresi zikredilebilir ki bu tayyare geçen sene İngiltereden kalkarak hiç bir yere inmeksiz in Hindistana kadar uçmuştu. Bu tayyare ingiltere hükûmetinin havzai idaresinde ki diğer kıtaat ile olan münasebatının te'mini maksadiyle inşa edilmiş ve münhasıran posta nakline tahsis kılınmıştır. Ehli fen mütehassıslar bu monoplanın bir harp tayyaresi olarak istimâli halinde bir tonluk yükle tak-

riben 1200 millik bir mesafeye uçabileceğine kanidir.

Kezalik deniz tayyareleri de bombardıman tayyarelerine kalp ve tahvil edilebilir, Buna misal olarak İngilizlerin Kalkûta namında inşa ettikleri deniz tayyaresini zikredebilirim. Bu tayyare sırf ticaret maksadiyle inşa olunmuştur. Ve kabiliyeti (Royal Air Force) serisi altında inşa edilen tayyarelerin ekserisine fayıktır.

Şimdiye kadar Almanlar tarafından inşa edilmiş olan D. O. X. Dornier tipindeki tayyarenin te'sir kudreti hakkında malûmat verilmiştir. Fakat her biri beşyüz beygir kuvvetinde on iki môtörle hareket eden bu cesim tayyare dokuz kişiden ibaret olan mürettebatından maada 60 yolcu ile uzun mesafelere uçar.

Bu tayyarelerin esash bir kuvvet ve kıymeti askeriyesi vardır; çünkü bunlar bomba nakline ve yahut kimya harbi için istimal olunabilir.

Büyük ticari tayyarelerin harp tayyarelerine kalp ve tahvili mümkün olmadığına delil olarak şunlar gösteriliyor:

Evvelâ: Ticaret tayyarelerinin yükselme kudretinin kâfi olmadığı ileriye sürülüyor. Bu doğru olmaz; çünkü coğrafi şeraitin istilzam ettiği yükselme kudreti gece bombardımanları için kâfidir. Hususiyle, lüzum halinde bu yükselme kudretinin arttırılması için bir çok u-suller vardır.

Saniyen : Ticaret tayyarelerinin kendilerine karşı açılan mitralyöz ateşinden ve ateşin sahai tesirinden maşun kalacak bir şekilde inşa edilmemiş oldukları ve ateş açmağa mahsus tertibatları olmadığı iddia olunuyor. Bu mülâhazata şu suretle cevap verilebilir.

1 — Gerek bulutlar gerek gecenin karanlığı bunlar için kâfi derecede bir koruma vasıtası olmakla beraber lüzumu halinde bunlara seyir kudretleri daha fazla olan avcı tayyareleri de terfîk edilebilir.

2 - Bu tayyarelerin şekillerinde icra edilecek bir ufak tadilât ve ateş etme tertibatına salih bir surette yapılacak ufak bir ilâve bunlara aynı kuvvet ve kudreti bahşedebilir. Ticari tayyarelerin harp tayyareleri şekline kalp ve tahvili hususundaki İngiltere hava kuvvetleri erkân harbiyesininin mutaleası, İngiltere hava kuvvetleri sabık nazırı (Samuel Hoare) tarafından (Royal United Services Institute) de 27 Kânun evvel 1928 senesinde verilen bir konferansta teşrih olunmuştur.

Yolcu nakliyatında istimal olunan sivil büyük tayyare nisbeten hafif bir tadilâttan sonra gece bombardımanlarında ve vasat derecede ki görünüşleri de gündüz bombardımanlarında kullanılabılır.

Ticaret tayyarelerinin harp tayyarelerine kalp ve tahvilleri hususunda 1922 senesinde İngiltere hava kuvveti nazırlığında bulunmuş olan ve elyevm

National Filining Services PDT nin mevkii riyasetinde bulunan Guest P.F. 1928 senesi ingiltere bütçesinin müzakeresi esnasında beyanatı atiyede bulunmuştur. (Bundan beş altı sene evvel sivil tayyarelerin harp tayyareleri gibi istimaline imkân yoktu. Halbuki bugün bu ihtimal berakistir. Bu keyfiyet kat'iyeti riyaaziye şeklinde bir hakikattir. Bu günkü ticari tayyareler saatte 110 mil süratle sinelerinde 20 yolcu taşıyorlar. Bunları idare eden pilotlar, harp tayyare pilotları derecesinde tecrübe ve mûmarese görmüş kimselerdir. Tayyarelerini gündüz olduğu gibi geceleride salimen sevk ve idare ediyorlar. Bu tayyarelerin bir hafta gibi kalil bir müddet zarfında harp tayyarelerine kalp ve tahvilleri gayet kolaydır. Şimdi de mahdut ebattaki sivil tayyarelerin kıymeti askeriye ve harbiyelerini tetkik edelim. Bundan yedi ve ya on sene evveline kadar bu tayyarelerin kısmı âzamı tadil edilmiş ve lüzumu halinde yine harp tayyaresi şekline ifrağı mümkün olan eski harp tayyarelerinden di. Zammımızdaki ticari tayyarelerin kısmı âzamı, emniyet ve iktisat noktasından kuvvetleri az olan motörlerle mücehhezdirler. Halbuki buna mukabil bir kişilik askeri avcı tayyareleri sön derecede kuvvetli motörlerle teşhiz olunmuşlardır. Netekim bir kişilik askeri avcı tayyarelerinin motörleri 500 beygir kuvvetindedir.

Halbuki bu ebattaki hafif bir ti-

carî tayyarenin motörü 40-100 beygir kuvveti arasında mütehavvildir. Binaenaleyh bu gün mevcut olan mahtut ebat ve hacimdeki küçük avcı tayyarelerinin hatta en az bir kıymeti harbiye ve askeriyesi olabilecek bir askeri tayyaresine kalp ve tahvili gayri mümkün olduğunu benimle birlikte bilûmum tayyare mutahassısları tastik ve itiraf ederler. Çünkü bu iki tip tayyareler muhtelif şekil ve yollarda inkişaf etmiştir. Bu ufak makinelerin mahsus bir surette knvvetlerini arttırmağa imkân yoktur. Gerçi hevai neşriyat için kullanılan ve (Fomigen) aletlerle mücehhez olan ufak kıtadaki tayyarelerle yarış tayyarelerinin harp avcı tayyarelerine kalp ve tahvilleri mümkündür. Fakat bu nevi tayyarelerin adedi Avrupada hemen hiç mesabesindeir.

Havai takseler gibi tayyarelerden bir kısmının askeri ve bahri işlerde ve meselâ keşif, fotoğraf alma, topçu kuvvetlerine yardım gibi ahvalde muavin kuvvet gibi istimalleri de mümkündür, fakat bu hususta şurası nazarı dikkate alınmak icap ederki bu son on sene zarfında gerek askeri ve gerek bahri kuvvetlerle teşriki mesai edecek bu gibi ufak tayyareler fevkalâde terakki etmiş ve hususî şekiller almıştır.

Bu itibarla, ledelicap bu işlerde kullanılmak üzere askeri tayyarelerine kalp ve tahvil edilmiş olsalar bile bu

günkü tayyarelerin haiz oldukları kıymeti harbiye ve askeriye vere-
mezler.

Şimdi sivil tayyareleri idare edenleri askeri kıymetlerini tetkik ve tahlil edelim ve bunun için evvel emirde büyük ticari tayyareleri idare eden pilotları ele alalım.

Malûmdur ki bu tayyareler, soğukta, rüzgârda, yağmurlu ve karlı havalarda sislerde ve hatta bir teâhür vukuunda bunu telâfi için karanlıklarda uzun mesafelere kadar uçuyorlar. Hali hazırda bahri muhitin bir cihetinden öbür cihetine geçmek için gündüz olduğu gibi gece de uçan ve muntazam servis yapan havai tayyare postaları vardır.

Bütün havai hatlarda gece uçuşları gittikçe artmaktadır. Gerek tayyarecilikte ve gerek beşerin sahai faaliyeti dahilindeki diğer işlerde tezahur edecek kudret ve kuvvet ancak tecrübe ve mümarese ile iktisap edilir. Büyük ticari tayyareleri idare eden pilotlar her gün yaptıkları uçuşlarda diğer tayyare pilotlarından fazla mümarese sahibi olmuşlardır. Nettekim "İmperial Airway LTD., nin pilotu ayda vasati olarak 100 saat uçuğu halde "Royal air Force., un pilotu sene de ancak vasati olarak 100 saat uçuyor.

Şu halde bir hattı havai postasına tahsis edilen bir tayyare pilotu her halde birinci sınıf bir pilottur. Ve bu itibarla da pek mükemmel bir surette

bir bombardıman tayyaresi pilotu vazifesini görür ve birinci sınıf bir askerdir.

Bu gün ticarî tayyarelerinde çalışan makinistlerle motörler ve sair mürettebat bir harp bombardıman tayyaresinin işlemesini kontrol edebilecek kabiliyettedirler. Hususiyle bu iki sınıf tayyarelerin mücehhez oldukları motörler hemen hemen aynı sistemdedirler. Binaenaleyh ticarî tayyarelerde çalışan bir makinist, havai kuvvetler makinistinin yapabileceği işi bihakkın ve lâıyıkıyla ifa edebilir. Ve bu itibarla onlarda birinci sınıf bir askerdir.

Bu ahval ufak kıtadaki sivil tayyare pilot ve makinistleri hakkında kabili tatbik olmaz, çünkü bu tayyarelerde çalışanların tecrübe ve mümareseleri her halde büyük ticarî tayyarelerde çalışanlara nispetle daha azdır ve bunlar, büyük kudretteki motörlerle mücehhez olan tayyareleri idare etmeğe alışmamışlardır.

Mamafih bunlarda kısa bir müddet zarfında askerî işlerde kullanılacak kabiliyette yetiştirilebilirler ve bu itibarla da güzel bir ihtiyat kuvveti olurlar. Bu küçük tipteki sivil tayyarelerde çalışan makinistlerin tasnifi bir az müşküldür. Kendilerine verilecek bir mütemmim tahsil sayesinde bunlar da askerî tayyarelerinde istihdam olunabilirler.

Bu ufak tayyarelerde çalışan makinistlerden hemen yüzde ellisinin

askerî idarelere nakil olunabileceğini ümit ederim.

Asrı tarakkilere istinat eden bu beyanatımla sivil ve askerî tayyareler arasında nispetlere hitam vermiş oluyorum. Bir daha nazarı dikkatinizi celp etmek istedigim esas mesele şudur:

Şekil ve hali hazırdaki kudret ve kabiliyetleri itibariyle askerî bir kuvvet gibi ad ve telekki edilebilecek olan tayyarelerle bu kabiliyeti hais olmayan ve askerî bir kuvvet mahiyetinde görülemeyecek olan sivil tayyarelerin yekdiğerinden tefriki mümkün olabiliyor ve muhtelif sınıflara tefriki de imkân dahiline giriyor.

Fakat bu keyfiyetin tahakkuku yani sivil tayyarelerin bu arz edilen şekilde tasnifi meselesi, beynelmilel bir komite için mahiyeti itibariyle zamanı sulhte icrası müşkül ve nazik bir vazifedir. Şüphesizdir ki alâkadar olan milletler zamanı harpte bu tasnifi yrpmakta bir dakika tereddüt etmezler ve etmek istemezler. Bu menfaatları iktizasındadır.

Binaenaleyh, ilk tedbir olmak üzere kabiliyet ve kudretleri itibariyle zamanı harpte harp tayyaresi olarak istimal olunabilecek ve bir tecavüz silâhı ad ve telakki edilmeyecek olan sivil tayyareleri arasında bir haddi hudut tayinini teklif ediyorum. Bunların askerî kıymetleri ölçülsün. Bu kabiliyette olanlarla olmayanlar arasındaki fark aranılsın. Hakikati ketmetmek

veya bunu nazarı itibara almamak doğru olamaz. Sivil tayyarelerin leddicac askeri tayyarelere kalp ve tahvili mümkün olacağı husus ve nazariyesini ileriye süren ve bu itibarla havai ticaret filolarını bir tecavüz silâhı mahiyetinde tanıyan milletlerin bu kuvvetlerini tenzil etmiyecekleri çünkü kendilerini böyle müthiş bir kuvvetten mahrum etmiyecekleri ve binaenaleyh vasi havai şebeke ticariyesi olan bilûmum milletlerin aynı gayeyi takip edecekleri şüphesizdir. Şu halde umumî şekilde hakikatı söylemek büyük ticarî sivil tayyarelerle bunların mürettebatının askeri kadroya ithal eylemek hiç olmazsa ortada mevcut olan ademi itimadın izalesine ve bu bapta yapılacak mukayeselerin teskiline hizmet ve yardım edecektir..

Hakikatî kabulden imtina, misalın sekizinci maddesinin mevzuuna değilsede ruhuna ve mazmununa bir muhalefettir ve binaenaleyh müşterek bir mikyasa istinaden havai silâhlardan tecerrüt meselesinin tetkiki hususunda yapılacak her türlü müzakerat ve anlaşma fikir ve imkânlarının tahakkukuna manidir. Ve binnetice bir mahreci müşterek bulunmadıkça bu muğlak meselenin halline doğru bir terakki hatvesi atmak imkânı yoktur.

Bu meselenin halli teahhure uğradıkça son on senedenberi fevkalâde inkişafa mazhar olmuş olan havai kuvvetler gittikçe artıyor. Bundan dört sene evvel İngiltere hava Nazi-

rı "Bu günkü havai kuvvetlerin yirmi dört saat zarfında bütün Alman kuvvetlerinin İngiltereye attığı bombaların mecmu sikletine (300) ton müsavi miktarda bomba atabileceklerini ve bu yoldaki hücumlarına bilâ fasıla devam edebileceklerini söylemiştir. Şu hale nazaran altı sene zarfında tecavüz kudreti 1500 defa daha artmıştır. Geçen son baharda İngiltere mecl'usan meclisinde zikredilen erkam bu tezayüt miktarı hakkında hakiki bir fikir verebilir.

1925 senesindenberi İtalyanın hava kuvvetlerine sarfettiği meblâğ miktarı % 28 ve buna mukabil Fransızların bu husustaki masrafları % 92 ve Amerikalılarınki % 126 derecesinde artmış ve aynı müddet zarfında İngilterenin heva kuvvetleri için yaptığı masarifin miktarı % 10 nisptinde tenakus etmiştir..

Jeneral (Groves) tarafından verilen bu raporun mühim aksülameller yapacağı şüphesizdir. Binaenaleyh hakikatı söylemek icap ederse "şu son karışıklık senelerinde bile tayyâreciliğin fevkalâde inkişaf ettiği ve her devletin havai kuvvetlerinin arttığı muhakkaktır. Ve bundan böyle ticarî sivil tayyarelerin askeri tayyareler hizmetini görebilecekleri ve uzun mesafelereden (1) bombardıman yapabilecekleri kanaati hasıl olmuştur.

Hâli cevalânda olan bir tayyarenin kısmi küllisi sivil ahaliye mah-

(1) Makalenin sonuna bakınız.

sus olmak üzere, gökten ateş, kabili infilak mevat, öldürücü gazlar naklettiği düşünülürse hukukcularla fen mutahassıslarından mürekkep beynelmil bir komisyonda sivil ahalinin müsellağ bir harpte koruma çareleri düşünüldüğü bir sırada İngiliz Ceneralinin kaleme aldığı bu muhtıra aleli bir ihtar ve ikazdır.

(1) G. 38 Jungoer tayyâresi 28 ton sikletindedir. Yükselme kabiliyeti 6000 metredir.

Emniyeti kâmile ile uzun bir mesafeye nakıl olunmak üzere 5000 kilo bir hamle taşıyabilir. Pilotunun ifadesine nazaran bu büyük ticarî tayyare süratle bir bombardıman tayyaresi şekline kalp ve ifrağ olunabilir ve meselâ Siragûzadan kalkarak tevekkuf etmeksizin Londra, Paris, Brüksel Roma ve sair şehirler üzerine beş ton sikletinde bomba attıktan sonra yere enmeksizin yine doğruca Siragûza'ya avdet edebilir. 6000 metre irtifada iken karadan açılan ateş sahasının tesiri altında değildir, çünkü havai toplar bu mesafeye yetişemezler.

**Haylazın Mahı,
Sineğin Bahı Olmaz**

İtalyada uyuşturucu maddelere karşı içtimaî mücadele

Harpten evvel , İtalyan milleti, uyuşturucu maddelerle yapılan sui istimalâtın kendini korumuştı. Afyon istimali, onlarca hemen hemen efsanevi ve yalnız şarka mahsus bir şey gibi telekki edilirdi. Uyuşturucu maddelerle zehirlenme itiyadı enderdi. Yalnız maddi ve nadiren manevî ıstırapları dindirmek için bazı münferit vak'alarda bu maddelerle tesemmüm hâdiseleri, uyuşturucu mevadı tıbbiyenin men'i ticareti kanununu tanzim eden Ayandan muhterem Profesör Badaloninin pek doğru olarak söylediği gibi alâkadarların endişeli ve men'e gayri muktedir nazarları altında, yavaş yavaş sui istimali tamime başlamıştı.

Lâkin bütün medeni memleketlerde olduğu gibi bazı muhitlerdeki kokain ve morfin kullanmak itiyadı ile şahsi tereddilere karşı musırrane mücadele eden hükûmet kuvvetleri, İtalyada gayri mevcuttu. Ne memleketin idaresi, ne de mecalisi teşriiyesi bu meseleye müdahale için bir lüzum his etmiyorlardı.

Fakat, Cihan harbının doğurduğu felâketler ve meşum neticeler vaziyeti

değiştirdi, uyuşturucu maddelerle iptilâyı tesemmüm, memlekete gizlice girerek orada korkulacak derecede yayılmaya başladı. Keyfiyet, İtalya ile, bu tesemmüme az çok müptelâ diğer milletler arasında, hasıl olan ihtilatla izah edildiği gibi, uzuu harp senelerinin ve bir çok mahrumiyetlerin doğurduğu elemeleri seri bir surette unutmak için duyulan iştiyaka da hamledilebilir.

Uyuşturucu maddelerle iptilâyı tesemmüm, artık bir çok hailevi ve skseriya ölümle neticelenen misâlleriyle gizli safhasından hat devresine girmiş bulunuyor ve bütün gazetelerle mecmualar bunları halkın nazarı ibretlerine arz ediyorlardı. O esnalarda ben yine İtalyada Hıfzıssıhha Müdürü Umumisi idim ve büyük bir süratle ilerileyen bu tehdit amiz tehlikenin ehemmiyetini takdir ediyordum.

Dünyanın her tarafında , bilhassa harpten fazla mütesir olmuş memleketlerde marazın teşeddüdü nazarı dikati celp ediyordu. Cemiyeti Akvamın o vakıtlar henüz muvakkat bir mahiyeti haiz olan hıfzıssıhha komitesinde , bu afetin yayılması na muhtelif memleketlerin mümes-

silleri tarafından katı bir sarahatla işaret edildiği ilk müzaksreleri kuvvetle hatırlıyorum. Aynı zamanda, kaçakçılığı meneden ahkâma karşı kullanılan bir çok hilekârlıklara mukabil tedabiri mania ittihazına ehemmiyet atfedildi. Bu hilekârlıkların güçlkle akım bırakıldığı ve bir taraftan meydana çıkarılıp men edilirken diğer taraftan tekesür ve inkişaf eyledikleri görölüyordu.

İtalyada heyecan büyüktü. Harp senesinde hasleti tabiiyesi olan ferağati nefsiyle vatan tarihine unutulmaz bir sahife yazan İtalyan milletin bilhassa gençliğinin, harbi müteakip devre zarfında ahlaki ve maddi enerjisini muhafaza etmek zarureti büyük bir şiddetle his ediliyor ve bu husustaki taassup gayri memul bir takım inhitat ve teredditlerden ileri geçiyordu. (Mecliei Ayanı yirmi altıncı celsesi zabıtlarından 1921)

O andan itibaren, henüz başlangıcında bulunan hastalığa karşı biaman bir mücadeleyle girişildi Elde edilen mütevali muvaffakiyetler, yapılan mücadelenin şiddetine nazaran çok fazla idi. Her taraftan ikaz nidaları koparanlar, mücadelenin vasi'bir saha üzerinde kuvvetli bir azimle tatbik edildiğini görmekle mutmain oldular.

Bu içtimai muammayi yani uyuşturucu maddelerle iptilayı tesemmüm düşünürken, bir çok defalar, ehemmiyeti tahribiyesinin halk arasında mukayese edilip edilemediği ihtimalini

kendi kendine sordum, fakat çabucak şuna kani oldum ki , böyle bir taharri ve tetkik fevkelade güç olacaktı. Taharriyata medar olacak menabi hemen kâmilan gayrı mevcuttu. Marazın ne derece yayıldığı tayin edilmemekle beraber ehemmiyeti takdir ediliyorsa da halin vahameti hakkında doğru bir fikir edinebilmekle tatmin olunamıyordu.

Binaenaleyh, bu veçhile vaki olacak bir taharri ve tetkikin icrası için zehirlenme, çıldırma ve ölüm gibi ailevi hadiselerle istinat edilemiyordu. Fakat hakikati halde, bu zahiri ahval ile beraber, mazarratı gözden kaçan bir cihet daha vardı : uyuşturucu maddelerle iptilayı tesemmüm, inhitatı ahlaki ile başbaşa gider. Kadın ve ya erkek, müşevvik ve ya müptelâ, kanunun takibatından kurtulmak için vaziyetlerini itina ile gizlerler ve doktora müracaat etmekten içtinap ederler. Binaenaleyh , neticesi saklanamıyacak bir hadise zuhur edinciye kadar , hakikat , aldatıcı bir cephe arkasında gizli kalır. Bu müstevli hastalıklara (Epidémiologie) taalluk eden kısım-benim tavsifime kalırsa tetkik ve taharri menbama itimat edebilmek için çok müsaittir.

Vefiyat noktasından da aynı şey varittir. Zira vak'aların hemen ekserisinde, ölümün ani olarak ve doğrudan doğruya uyuşturucu maddelerle tesemmüm neticesi olduğu kaydedilemez. Bunun , ahlaki esbaptan ileri geldiği göze çarpar. İstisna kabilinden olarak ölüm ilmi haberlerinde bazen bu kayıt

mevcuttur. Fakat şunu da ilave etmeliyim ki, uyuşturucu maddelerle iptilâyı tesemmüm, ne beynelmilel, ne de memleketimdeki vefiyat cetvellerinde zikredilmiyor.

Afetin şiddeti hakkında, Seneden seneye ithal edilen muzir eczayı tıbbiyenü maktarı bazı fikirler verebilir. Bu delil çok mukni olabilirse de kaçakçılıktan dolayı gayri kâfidir. Hakikaten büyük bir itina ve basiret ile kontrol edilmesine rağmen, yakalanan emtia, kaçakçılığın mevcut olduğunu gösteriyor. Bununla beraber, ithal edilen emtianın miktarı, mukayese ve takdir için esas olabilir. Meselâ; uyuşturucu mevada taalluk eden kanunun neşrine takaddüm eden zamanlarda ithalâtın alelade zamanlardan on defa daha fazla olduğu görülür. (Meclisi Mebusanın yirmi altıncı celsesi zabıtlarından 1921). Fakat bu devirde hüküm süren bir grip salgınına karşı uyuşturucu mevattan bir çoğunun müsekkir olarak kullanıldığı da derhatır etmelidir. Bundan istihraç olunur ki 1918 ve 19 da ki ithalat, o zamanki salgına karşılık idi.

İthal edilen uyuşturucu mevat miktarı ile, meşru ihtiyacata tekabül eden miktar arasında (il Bandolo della malassa) bulmak için formül arandı. Doğrusunu söylemek lazım gelirse, bu rapor, bir memleketin uyuşturucu mevat ile iptilâyı tesemmümün vüs'atini irae etmekten ziyade, meşaguli tıbbiyé ve darülistihzarların meşru ihtiyaçlarını fevkalade sıkı olarak tayin etmeğe yarar.

Fakat bu numune itihâz edilecek miktarı (quantité-Standard) nasıl tayin etmeli. Bu çok güç mesele, Cemiyeti Akvamın (Afyon istişari komisyonu) tarafından deruhte edilmişti. Bu komisyon, muhtelif memleketlerin, tarzi imâlatına, ithalat ve ihracatına, hastalık menbalarını gösteren istatistiklerine, hastâne ve bu gibi muavenet müesseseleriyle eczânelerine istinat ederek uzun bir tetkik ve taharri icra etmişti ve her hanki bir memlekette - tıbbi ve fenni - meşru ihtiyaçlara tekabül edecek ham afyon almak esası üzerinde kalınmıştı. Bu meşru ihtiyacat, nufus başına senevi olarak evvelâ, 600 miligram, sonra 450 miligram, en nihayet 400 miligram olmak üzere tesbit edildi. Cemiyeti akvamın Hıfzıssıhha komitesi mütehassıslarının mütalaalarına göre, kokain standart miktarı (Quantité-standard) senevi nufus başına (7) miligram olarak tahmin edilebildi.

Hrfzıssıhha komitesine göre, bu miktarların, her zaman; hakiki ihtiyacata tekabülü kabul olunabilir. Nettekim, komitenin 14 şubat 924 tarihli içtimasında, Profesör (Knaf-Lenz) in söylediği gib, tayin edilen miktarlar, - velev muvakkaten olsun - tıbbi muavenetleri umumiyetle inkişaf etmiş ve muntazaman işleyen bazı Avrupa memleketleri için kabul edilebilirsede, aynı miktarlar, meselâ, 45-50 miligram ham afyonun ziyadesiyle kâfi olduğu zan edilen Afrikanın bazı havalisi için fevkalade fazladır.

Komitenin istatistiklerine nazaran, beyan edilen bu miktarlar, Avrupa memleketlerinin ekserisi için de ziyadettir. Meselâ, Komitenin mukdim Reisi Profesör Madsen, 1925 senesi mayısındaki içtimada, Danimarka hakkında senevi ve nüfus başına isabet eden istihlâkın;

Afyon gr.	0,10
Morfin »	0,02
Kokain. »	0,007
Heroin. »	0,0015

olduğunu söylüyordu ki . kabul edilen miktardan (Quantité-standard) çok aşağıdır. Profesör (Knaff-Lenz) in tasdik ettiği gibi, senevi nüfus başına 7 miligramlık kokain, katı luzumu olan miktarın iki misli idi .

Ne olursa olsun, fennen luzumu olan miktar meselesini hal ve tesviye için Muhtelif afyon komisyonunun ve muhterem bir mesai arkadaşım olan Reisinin sarf ettikleri gayreti takdir etmek lâzımdır. Fakat komisyonun -müracaat edilmesi lâzım gelen istatistiklerdeki tehalûf, kontrol metotlarının tenevvüü, tıbbi istimâlatın farkları, her memleketteki salgın hastalıkların şeraiti- gibi şeylerin tetkikinde uğradığı fevkalade müşkilât , yalnız mukayese itibariyle kıymeti haiz balunan alâmet noktasının tehalûf hususunda çok mühim esâstır

Bütün bu geçen şeylerden, zamanı hazırda uyuşturucu maddelerle iptilâyı tesemmümü gıdalandırmak için bilfiil

kullanılan miktarları , bilvasıta veya bilavasıta takdir etmek hususunda emin unsurlara malik olmadığı neticesi çıkarılır .

Bu yeni içtimai tehlikenin vücudu tesbit edilir edilmez, İtalya hükümeti hemen mücadele ve meniyata koyuldu.

İşe evvelâ, mer'i olan nizamata müracaat etmekle başladı. Berri ve bahri hudutlara, memleket dahilinde olduğu gibi, kaçakçılığı yakalamak , ithal edilen miktarların sureti istimalini kontrol etmek hususunda dakik bir mürakabe temini için katı talimat vermekle beraber, eczayı tıbbiye imâlahaneleriyle , laboratuvarlara ve halkın daima toplu bir halde bulunduğu dans ve oyun salonları, kulüpler ilh... gibi yerlere çok sıkı bir mürakabe vaz'etti . Ve âfetin bir çok menbalarıyla, silsilei habasetini ve bu şebekenin etrafında çalışan kalabalık ajanları keşf etti. Lâkin, maalesef , nizamatı meriye , icraat noktai nazarından gayrimüessir bulunduğu gibi, icra kuvvetleri de kâfi derecede mücehhez değildirler. 1907 senesi vaz'edilen Sıhhiye kanununun 62 ve 114 üncü maddelerindeki cezalar çok hafifti. Diğer taraftan bu yeni cürüm hakkında Ceza Kanununun 320 ve 321 inci maddeleri tatbik edilemiyordu ve mevzuu bahis maddeler cürme şamil olamıyordu. Bundan dolayı yeni nizam vaz'etmek lâzım geliyordu. o da , 18 şubat 923 te, sui istimâlatı men için salahiyyettar zevatın lazımı gelen iktidarı

bah eden Müsolini Kanunu ile meydana konulmuş oldu.

İtalya kavanin ve nizamati mevcudesi, bütün şekliyle, her yerde bütün mesulleri nezdinde marazın kökünden kalı noktasından ilham almıştı. Bundan dolaydır ki meselenin heyeti umumiyesi nazarı itibara alınıyordu. Bu yeni cürmün şekli tasrih edildikten sonra, atideki nizamât tanzim ve tescil edildi:

A — Cınai faaliyetlere meydan veren ecza ;

B — Ne cinsten olursa olsun, ortaya çıkarılmış memnu ticaret ;

C — Memnu ticaretin alıcı ve satıcı mücrimleri ;

Artık yeni cürüm, mütenevi ve kesir eşkâliyle, kanunî ve nizâmî metinlerin

çerçevesi dahiline giriyor. Bunların başlıcalarını zikrederim :

Yukarıda bahsedilen 18 şubat 923 tarih ve 396 numaralı kanun, 9 teşrinsani 923 tarih ve 2534 numaralı nizamname ve bunların arasında ehemmiyet itibariyle ikinci derecede kalanlar : Tasdiki kuraliye ıktiran eden 6 teşrinsani 922 tarihli ve 1846 numaralı Emniyeti Umumiye kanunu 19 teşrinievvel 930 tarihli A. VIII Ceza kanunu, ve daha bir çok talimat ve tamimler ...

Bunlardan başka, şahsî kanaatlara nüfuz etmek hususunda çok mühim bir rol oynayan bilvasita tedabir mevcuttur.

Tercüme eden

Hicabi

Sabik İtalya Hıfzıssıhha
umumi müdürü

Dr. A. Lutrario

**TENBELLİĞİN SONU
DİLENCİLİKTİR**

Çocuk terbiyesinde Maria Montessori usulüne dair

Çocuk terbiyesi medeni bir cemiyet kütlesinde düşünülecek en mühim vazifelerden biridir. Bu hususta zaman, yaşanılan muhite, ihtiyaca göre hareket edilmek icap eder. Çocuk mümkün olduğu kadar serbest, zekâsı için müsait, ve muhitini az yorarak azami istifade edebileceği bir şekilde terbiye edilmelidir.

Haddi zatında tabii ve basit gibi görünen çocuk terbiyesi hiç şüphe yok ki çok hakim ve çok bilgili ellere ihtiyaç gösterir. Çünkü çocuğun çıplak zekâsı muhitinde gördüğü ve kendinden evvel yaşamış olanların iyi ve fena, basit ve mürekkep her türlü hareketini, bütün itiyatlarını, doğru ve yanlış itikatlarını taklide hazırdır. Çocuk tesadüf ettiği her vak'a ile kendi farkına varmadan meşgul olur. Kendisi için yeni olan her şey üzerine dikkatini tesbit eder ve nihayet bu yeniliği öğrenir. Böylelikle müktesep bütün bu malumatla birlikte kendi zekâsı ve kendi benliğini de karıştırarak yeni bir insan tipi meydana çıkarır.

Çocuk mürebbileri arasında zaman zaman terbiye sistemine hakim kudretler gösteren ve yetiştirilme tarzında yeni fikirler yaratan «Rousseau, Pestalozzi, Fröbel» gibi mürebbiler yalnız yaşadığı asra değil bu günkü terbiye sistemine tesir edebilmişlerdir.

Bunların neslinden olan ve bu günkü telakkilere muvafık bir terbiye sistemi tatbikını ortaya çıkaran Maria Montessori de hiç ihmal edilmemesi icab eden mürebbilerdendir.

Bu italyan mürebbinin fikrine göre Çocuğa malumatını kendi irade ve hürriyetini kullanarak, eğlence tarzında vermelidir. En fenni esaslarla hareket eden bu İtalyan kadın mürebbi büyükle küçük arasında yeni bir muvazene lüzumunu hissetmiş ve bütünü bu günkünden başka bir sistemle terbiye icap ettiğini bunun için de yeni mürebbilere ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Maria Montessori kendi usulü hakkında halka honferanslar vermekte, muhtelif çocuk bağçeleri tesis etmekte ve bu suretle muvaffakiyetini tevsie

çalışmaktadır.

Bu tarzı terbiyede çocukta ibda kudretini çoğaltacak yeni bir muhit ve unsurlar aranmıştır. Mürebbinin lüzum gösterdiği muhit ve unsur mektep değil bütün bir cemiyettir. Bunun için de insanların hali hazır duygularının inkişafını şart koymakta ve büyüklerle küçükler arasında yeni bir inkılâp tavsîye etmektedir.

Mme Montessori usulü terbiyesinde çocuğa hocasının sesinden evvel oyun ve oyuncuğun müessir olacağı düşünülmüştür. Bu suretle çocuk harici muhitten kendi havasıyla bilgi toplar. Mürebbinin buradaki mühim vazifesi çocuğa bu oyuncaklara sevinmeyi telkîn etmektir. Bu oyuncakların mümkün olduğu kadar fenni olmasına ehemmiyet verilir, bu sayede çocuk hem eğlenir, hem de yeni bilgiler kazanır ve dimağında müşevveş halde bulunan fikirler katilesir.

Bu sistem terbiyede çocuğa fazla bir hürriyet verilir, çocuk ne yapacağı ne yapmak istediğini, ve ne yapabileceğini kendi düşünür, faaliyetini kendinin en derin alâkasını celp eden hadise ve eşyaya nazaran idare eder.

Nazari malûmattan imkân olduğu kadar uzaklaşmıştır. Ancak hadisat üzerine nazari dikkat celp edilerek mektepte nazari olarak öğrenilirken pek garip görünen şeyleri çocuk pratik bir şekilde kolaylıkla öğrenmiş olur. Oyuncak intihabında çocuklara evvelâ basit şeyler verilir. Ve çocuk

bunları kendi has zekâsının gösterdiği şekilde bozar ve sonra yapmaya çalışır. Esasen hiç bir çocuk mürekkep eşyadan hoşlanmaz, hatta bu gibi eşya onlara azap verir ve derhal bunu parçalayarak daha basir bir şekle koymayı, neden yapıldığını görmeyi, bilahara da bunun basit parçalarıla saatlerce oynamayı tercih eder.

Böyle münhasıran basit şeylerle alâkadar olan çocuk aynı bir işle hiç bir zaman büyük bir insanın meşgul olamayacağı kadar müteaddit defalar tekrar edebilmek tahammülünü gösterir, ancak bu sayede ruhi kudretleri artarak asli karakterleri teşekkül eder. Binaenaleyh bunlara verilecek eşyanın intihabı meselesi de ayrıca ehemmiyetlidir. Bir kere basit olacak, çocuğun nazari dikkatini celp edecek kadar cazip bir manzara ve şekilde bulunacak, aynı zamanda da fenni bir tarzda ihzar edilecektir.

Böyle oyunlarla çocuğa tahsilin esasını vermek kabildir. Meselâ yazı yazmayı öğretmek için ne tarzda hareket edilir?

Hiç şüphe yok ki bir insan yazı yazmayı öğreninceye kadar bir çok güçlüklerle maruz kalır. Evvelâ hareki güçlükler vardır. Meselâ kalemin elde tutulması, ele hususi bir vaziyet verebilmek bilahara muhtelif hareketler icrasıyla mümkün olduğu kadar seri ve kolay yazı yazabilmek lazımdır ki ancak bütün bu güçlüklerle galebe ettikten sonra yazı yazmayı

öğrenmek kabil olmuştur. Bundan sonra da harflerin öğrenilmesi, birleştirilerek bunlarla muhtelif sedaların teşkili, ve bir lisan meydana getirmek hadiseleri gibi güçlükler başlar.

Halbuki Mme Montessori usulünde harekî güçlükleri ber taraf etmek için harfler basit resim şekillerinde çizilmiştir. Bu itibarla çocuk aylarca el hareketlerini idare güçlüğünden kurtulmuş olur. Harfleri böylelikle öğrendikten sonra renkli kalemle kısa ve muhtelif parçalı çizgiler ve muhiti muhtelif zinet modelleri, hendesi şekiller tersim ettirilir. Kalem tutma, ve yazış hareketlerini de bu şekilde talim ettikten sonra harf şekillerini aynen tersim meselesi kalır. Bunu da temin için düz bir kâğıt üzerine yapıştırılmış zampara kağıdınban mamul harfler yaptırılır ve çocuk bu harfler üzerine müteaddit defalar temas ile bu şekilleri de öğrenir ve evvelce öğrendiği çizgilerle bu şekilleri taklide

çalışarak onları da öğrenir. İmlâ meselesine gelince : çocuğa muhtelif renklerle boyanmış harfler verilir. Bunları yan yana getirerek kelimeleri hatta cümleleri teşkil eder. Çocuk bunları büyük bir iptila ile müteaddit defalar bozar yapar, nihayet fıtrî bir kabiliyetle günün birinde bunları yazmak hevesi uyanır ve oyun şeklinde olmak üzere pek küçük yaşlarda bile yazı yazmaya başlar. Aynı usulle hesap, hendese şekillerini de talim eder.

Mme Montessori usulü terbiyesini kabul eden milletler arasında en çok tatbik eden Hollandadır. Hollanda da bu usule muvafık mekteplerin bir kısmında temamilen oyun hakim olmakta ve çocuk her şeyi oyun ve oyuncakla yapmayı öğrenmekte, diğer bir kısmı ise itidal ve muhakemeyi düstur ittihaz etmektedir. Zamana pek muvafık olan bu usulü terbiyenin çabuk revaç bulması ve tevessüü muhtemeldir.

Şayanı imtisâl bir örnek:

Çocuklar için açık hava tedavisi

İsviçre Salibiahmer mecmuasından:

İnsanın; etrafına iyilik yapmak için duyduğu kuvvetli arzu, hemen ekseriya, (hastalığa evvelden mani olmak, tedavi neticesi iyi olmağa müreccahtır) prensipinden doğar:

Bu düşünce dolayısıledir ki, 1920 senesinde veremle mücadele için (*Apanzel birliği*) meydana geldi. Çocuk hayat ve sıhhatı umumiyesini muhafaza ile meşgul olan bu birlik, hastalıklara güneş banyosu ile mani olmak usulünü programına ithâl etmiştir ve Dr. Jannere'nin metotları dahilinde bir mesai sistemi takip etmektedir. Faaliyetinin henüz ikinci senesinde; muhitin şeraitine göre Teufen, Heiden, Speicher, ve Herisau'da güneş tedavileri tatbik eden Dr. Dürst de Teufen-in himayesini kazanmıştı. O zamandanberi Teufen ve Herisau'da açık hava tedavisini çocuklar için daimi bir usul olarak kabul ettiler. Aşağıdaki izahat, (*Apanzel birliği*) nin, büyük bir sınıt muntaka olan Hérisau da, vereme karşı mücadelesini nasıl kuvveden file çıkardığını göstermeğe matuftur.

Terekkiyatı fenniye neticesinde tesirâtı şifaiyesi günden güne daha

fazla tezahür eden (*güneşle tedavi*) fikri, dokuz sene evvel bu günkü gibi cihanşumul bir halde bulunmadığından, bu mesele için evvelâ bir zemin hazırlamak lâzım geliyordu. Bugün, biliyoruz ki, çocuğun sıhhatini tehdit eden ve vereme karşı daima açık bir kapı olan kemik hastalığı, her şeyden evvel güneşsizlikten meydana gelen ve belki de güneşle tedavi edilebilen bir afettir. Filhakika, vücudu beşer üzerinde, şuaatı şemsiyenin nufuz etmesinde büyük bir şifai tesir bulunduğu şüphesizdir. Zira bu nufuz, hastalığın yayılmasına büyük bir engeldir. Bu hakikatlar bizim veremle mücadele cemiyetinin müessisi olan ve güneş tedavisini bir vikaye ve şifa vasıtası addederek bu tarzın mutlak taraftarı bulunan Dr. Eggenberger tarafından meydana çıkarılıncaya kadar, o kadar müteammim değildi. Bu hekim, halka, Leysin ve Samadan sanatoryomlarında Dr. Rollier ve Bernhard tarafından yapılan tecrübelerin neticelerini lakırdıdan ziyade misâllerle irae eyledi ve bize açık hava istirahatine ve kır mekteplerine müsait yerler gösterdi. Aynı zamanda bizi, lâalettayın bir

zamanda kendi çocuklarının güneş banyosu yaptıkları yere götürdü.

Modern insan. maalesef kendi sıhhatinin aleyhine olarak, hayatının büyük bir kısmını kapalı yerlerde geçirmeğe mecbur kalıyor. Vereme, bu hallerden dolayı modern tarzı hayatın hastalığı ismi verilebilir. Binaenaleyh, hastalığa karşı mukavim bir gençlik elde etmek için, en iyi vasıta, evlerde ve mekteplerde güneş banyosunu ve açık hava idmanlarını kat'ı bir usul ittihaaz etmektir. İşte müteakip seneler zarfındaki konferanslar, gazete makaleleri, ve tatil mevsiminin bidayetindeki ilânlar bize bunu ehemmiyetle ihtar ediyordu.

Şimdi, meselenin pratik olarak tatilbikini nazarı tetkike alalım: hava müsait olduğu takdirde, pazardan mâda her gün zarfında saat birden altıya kadar yapılmağa muvaffak olunursa, tatilin dört haftası buna kâfidir ve her muhitin 4-15 yaşındaki çocuklarına şamildir. Darüleytamin, güneş banyosu yapmalarına lüzum gösterilmiş talebesinin miktarı 40 ile 60 arasındadır. Tâtilden biraz evel çocuklar yoklama yapılır ve sıhhatleri hakkında fikirler alındıktan sonra, zaiflerle hastalıktan yeni kalkanlar tabii bir tetkike tabi tutulur. Çocuklar içerisinde Egzema ve sair sarı hastalıkları olanlar programa ithâl edilmezler. Tatilin ilk günleri zarfında çocuklar bir hekimin nezareti altında bulunurlar. Güneş tedavisinin mesuliyeti, iki

ilâ üç erkek, otuz ilâ kırk kadın muavini olan mektep müdürüne racidir. İdarenin başında bulunan âmir, malûm olduğu üzere, 300 frank ücret alır ve refikası koloninin iâşesi hnsusatında kendisine yardımcılık eder. Erkek muavinler 50—60 frank alırlar. Kadın yardımcıların bilâ ücret haftada bir iki gün meşgul oldukları bütün bu tedavi müddeti zarfında, erkek muavinlerin her gün hazır bulunmaları mecburidir. Her şey evelden tanzim edilerek 15—20 çocuk için bir sürveyan tahsis edilir, ve bu veçhile idare amirinin yanında günde 10—12 muavin bulunması lâzım gelir. Bunların mesaisi hekim ve âmir tarafından ihzar edilmiştir. Herkes ve çocuklar, kazalara karşı müemmendir. İdare amiri, tertibat, ekmek ve meyve gibi iâşe işleriyle meşgul olur ve kamp müddeti nihayetinde bir rapor verir. Teneffüşhanenin yanında bir levazım deposu ve küçük bir eczahane bulunur. Bu eczahanede kadın yardımcı, kaynamış nebat ilâçları ihzar eder. (takriben 100 litre) ve bunun için günde yedi frank ücret alır, Çocukların techizatı gayet sadedir: Bir serpuş, bir gömlek, ve fakirlerin zahmetsizce tedarik edebilecekleri bir kırmızı pamuk don. Dr. Eggenberger'in tavsiyesine nazaran bütün sırt ve hatta kalçalar kâmilten açık kalır.

Tatil başladığı günden itibaren, çocuklar her gün saat 1 de mektebin yakınında bir yerde bir araya toplanır.

lar ve saat biri çeyrek geçe dörder kişilik sıralar halinde trampete temposuna ayak uydurarak ve şarkılar söyliyerek hareket ederler. Yürüyüşün muntazam olması matluptur. En önde, en küçük kız çocukları ve sıranın nihayetinde büyük erkek çocukları bulunur. Muallim ve muavinleri kendilerini takip ederler. Çocukların en kuvvetli olanları tarafından çekilen küçük arabalarda ikinci kahvaltısı için ekmek ve meyva bulunur. Çocukların bilhassa pek zaif olanlarına yoruldukları zaman bu arabacıklarda küçük bir yer vardır. Eğer yol yarım saat kadar sürer ve hava da biraz sıcak olursa, küçük bir vadide, (Schlauch) denilen, güzel etrafı ağaçlarla muhat, rüzgârdan masun ve parlak bir akar suyu olan kamp meydanını bulmak, çocuklar için ne büyük bir sevinç tevhit eder. Böyle bir yeri üç rençper 20-30 frank mukabilinde bizim emrimize âmade kılar. Meydana varılır varılmaz, çocuklar cins ve yaş itibariyle 20-30 kişilik guruplar halinde toplanırlar ve oynamak istedikleri yerleri işgal ederler. Çok küçük olanlardan maada bütün erkek ve kız çocukları ayırırlar.

Derhal soyunulur. Elbiseler, gömleklerin en üste gelip güneşlenmesini temin eden bir şekilde istif edilir. Eğer hava biraz gayri müsait ve şüpheli ise, yağmur ihtimalinde civardaki bir samanlık veya bir köy evinde çabucak giyinebilmek için giyecekler küçük paketler haline konulur.

Fakat havanın hep iyi gideceğini nazarı itibara alalım: Birinci gün, çocuklar, yarım ilâ bir saat kadar çıplak gezerler. Bu müddet hergün biraz daha tezyit edilerek, üç dört gün sonra, öğle ile akşam arasındaki tedavi müddeti esnasında açık dolaşmağa başlarlar. Sarı saçlı küçük çocukları güneş çarpmasından muhafaza için daimi bir takayyüt gösterilir. Bizim nazariyemiz, çocuklara oynyarak, hareket ettirerek güneş banyosu aldirmek ve bu suretle güneş çarpmasını tesirsiz bırakmaktır. Fazlaca serin olan günlerde, çocuklar hemen giyinmelidirler ve elbiselerini giymek isteyen çocuğa katiyen münaaat gösterilmemelidir. Çocukları daima koşmağa ve jimpastik yapmağa teşvik etmelidir. Titriyerek hareketsiz durmak yasaktır.

İstirahati müteakip, orman gezintisi esnasında, güneşte ve gölgede, oyunlar ve hareket ekzersizleri fasıllarla devam eder. Her çocuk, teneffüs hareketini katiyen ihmal etmemek şartıyla, lâakal bir çeyrek saat jimnastik yapar. Hulbuki diğer küçük çocuklar kendilerine memur olan, bu serinletici düşün yapmağa can atarlar. Diğer tarafta, seyrek bir gölgelikte, kendilerine meraklı birşey okuyan muallimlerinin etrafına toplanmış istirahat halindeki guruplara rast gelinir. Aynı zamanda, çocuklara, evleri için civardan çahırpı toplamak veya odun kesmek bir köylüye mahrukatını taşımak için yardım etmek, herhangi birşey kazmak gibi

fırsatlar da zuhûr eder. Bilhassa bû-yücek çocuklar, yiyecek sepetinden kendilerine ayrılacak mükâfatın sevinçyile, bu gibi işleri daha ziyade memnuniyetle yaparlar. Umumiyetle, her yerde sevinç hükûm sürer: herkes kendini oyuna verir, şarkılar söyler ve çocuklar tabiatın, oyunlarına mani olmıyan her kısmiyle alâkadar olmaktan zevk duyarlar. Çocuklar, büyüklerine itaatın kat'î lüzumunu idrak etmekle beraber, kendilerini daima serbest hissetmelidirler. Onlara, arkadaşlarını terketmek, yalnız başlarına ormana doğru uzaklaşmak şiddetle memnudur. Onlarında, kültürün ehemmiyetine hürmet ederek, söz dinlemeleri, memnu mahallere yaklaşmamaları ve bilhassa çeşmeleri kirletmemeleri lâzamdır. Sürveyan gurupları kontrol eder ve kendi partisi ile oynar, jimnastik yapar ve gurupun ruhunu teşkil eder.

Saat dörtbuçukta giyinme emri verilir. Bir çeyrek zarfında çocuklar kahvaltı mevkiinde toplanırlar. Başnezaretçi kadın, onlara (bûrlî) denilen yuvarlak gevreklerle armut tevzi eder. (Çocuk başına armut adedi 1-4) hatta çok susamış miniminiler için birkaç bardak bol şekerli ılık ihlamur bulundurulur. Bu, günün en iyi saatidir. Gevreklerle sulu armutlar kapışırlar. Çocuklar, yorgunluk alan nefis ihlamurla beraber onları ktır ktır yemekten bıkmazlar. Biz bu kahvaltıyı ekmek ve süt vermek suretiyle de tecrübe ettikse de, sütün kolaylıkla ekşimesi ve bir

çok çocukların sevmemelerinden dolayı gayrı muvafık bulduk. Herkes doyduğu zaman, avdet hazırlığı başlar. En nihayet, hep bir ağızdan güzel şarkılar söylenerek çıkıldığı gibi muntazam bir şekilde şehîre girilir ve saat altıya doğru herkes evine çekilir.

Gün böylece geçer ve bu havaların gidişine tabi olarak mümkün olduğu kadar tekrar edilir. Yağmur yağmazsa bizim küçük arkadaşlar hiç itiraz etmezler. Kapalı havada da gidilebilir. Şu son dokuz sene zarfında güneş tedavisi 16 defa, en fena şerait tahtında yapılabildi ve güzel yaz günleri esnasında haftanın her günü olmak üzere ayda yirmi dört defa tekrarlandı. Bunlar güneş banyosu olmasa bile, çocukların hergün alabilecekleri açık hava banyosu olacaktır.

İştirak edenlerin adedi, mecmuunun 400 çocuk olmasına nazaran, havanın müsaadesi nisbetinde 100-250 arasındadır. Meselâ geçen sene, vasatı olarak 193 kişi idi ve bu yuvarlak hesap 3000 kadar tedavi günü gösterir. Devam tamamıyla ihtiyaridir ve tatilin serbestisi noktaî nazarından hiçbir mecburiyet yoktur. Lâkin, tedavinin şıfat tesiratını görmek için bunların muntazam olması lüzumu her fırsatta tekrar edilir. Makul düşünen ebeveyn, çabuk razı olurlar ve çocuklarının tedaviyi usul dahilinde takip ettiklerinin faydeli olduğuna kanaat getirirler. Birçok aileler vardır ki, çocuklarını bütûn tahsil hayatları esnasında muntazaman teda-

viye gönderirler. Şüphesiz ki, bütûn bu gençlik arasında, güneş tedavisini yalnız başına ve kendi zevkine göre neticesiz olarak takip edenler vardır; fakat onlar hiçbir faide elde edemezler.

Güneş tedavileri, asgarî olarak lâ-akal, iştirak eden 400 çocuk için 1600 franga mal olur. Bundan yevmiye çocuk başına 52 santim isabet eder. Bu 52 santimin 27 si bir günlük yiyecek masrafıdır. Nahiyelede yapılacak birlikler için çocuk başına 25 santim kıfayet eder ve ebeveyn diğer eksikleri kendileri temamlar. Biz hesabımızı hali vakti yerinde ailelerin verecekleri azamî iştirak masrafları üzerinden yapıyoruz. Bu hesaba göre fakirlerden birşey talep etmeğe lüzum kalmaz. Prensibimiz, hiçbir çocuğun, parasızlıktan dolayı bu hayırlı teşebbüsten geri kalmamasıdır. Bu nimetten yavrularının istifadesi için bir takım fakir ailelerin kendilerine isabet eden hisseyi, başka masraflardan keserek ya kısmen veya tamamen vermek için gösterdikleri gayret insanı ne kadar mütehasssis ediyor.

Şimdi neticelere bakalım : Bunlar, bu teşekkürlerin vüs'atinden dolayı rakamla ifade edilemezler. Fakat birçok anneler bize kendiliklerinden itiraf et-

tiler ki ; evvelce kışın nezle ve boğaz ağrısından mustarip olan çocukları, güneş tedavilerini müteakip kış mevsimini daha rahat ve hastaliksız geçiriyorlar. Yorgun ve renksiz mektep talebeleri, dört haftalık güneş tedavisi esnasında güzel bir tunç rengi iktisap ederler ve bu hal onların vereme müsait bir zemin hazırlıyan soğuk algınlıklarına karşı mukavemrtlerini mühim miktarda tezyit eder. Bu keyfiyet en ziyade, sureti hususiyede güneş tedavileri yaptırılmış darüleytam talebeleri arasında doktorlar tarafından müşahede edilmiştir. Bütûn doktorlarımız, güneş tedavilerini tavsiye ederek bize birçok çocuklar gönderiyorlar. Biz, bundan dolayı asla fena bir netice almadık. Hatta en narin ve zaif çocuklar bile, açık hava idmanlarımıza sühuletle tahammül edebiliyorlar.

Tedavinin son günü, idarecilerle çocuklar arasında daima küçük bir hüzûn tevlit eder. Herkesin bütûn kalbi samimiyetiyle yaşadığı saatler artık bitmiştir... Gelecek mevsimde tekrar buluşmak temennisi içinde sâf dilekler taati edilir.

*Das Rote Kreuz'den
terceme eden*

Hicabi

Genç kadınları koruma hakkında Beynelmilel muahedeler, gaye ve neticeleri

Alman Salibiahmer mecmuası, 6 Haziran 93T

Tehlikeye en fazla maruz insanlardan en sıkı himaye isteyen genç kadınlardır. Bu günkü mesai ücret'eri zaruri ihtiyacata ancak tekabül ettiğinden, genç kızlar veya kadınlar, eyi bir kazanca malik olabilmek emelile muhtelif işlere süluk etmek suretile yaşama zevkını ve hayattaki huzuzat ve değişikliği temine uğraşıyor ve bilhassa sahne mesleğini cazip görüyorlar.

Ve bu arzu bir takım vicdansız (İmpersario) lar tarafından tatmin teşvik ediliyor. Bu adamlar, gazete ilânları ve suveri saire ile tanışdıkları genç kızlara kısa bir müddet dans ve musiki terbiyesi verdikten sonra bir artist grubu teşkil ve memaliki ecnebiyeye gidiyorlar. Orada san'atkâr olmak hülyasıle çok para kazanmak ümidi pek kısa bir zamanda ebediyen gaip oluyor.

Genç kızlar bar ve kabarelerde çalışarak maiyetlerini temine uğraşırken kendilerine vad edilen ücret

verilmeyor. Ve bilnetice temsillerden evvel, orta veya sonunda müşteriler arasına karışmak ve muhtelif arzular tatmin etmek mecburiyeti kademe kademe düşmelerini ve bilnetice mahv olmalarını intaç ediyor.

Zahiren ciddi görünen, meselâ mürebbiyelik, kâtibelik, kâhya kadınlık gibi tekliflerde aynı maksada ve müellim akıbete düşürmek için saklanmış bir başka yoldur. Beynelmilel acenta ve mutavassıtları olan bu cinaî hale, mukabil muhafaza teşkilâtı ile nihayet vermek lâzımdır.

Beynelmilel «Abolition» federasyonunun müessisi bulunan Madam Jozefin Burle, kız ticareti gibi medeni bir lekeye, efkârı umumiyenin nazarı dikkatin celbe çalıştı ve bu irşadın neticesi olarak, mütemeddin Avrupa memleketlerinin kadın ticareti mücadele komitelerinin iştirakile 1899 da Londrada Beynelmilel kongre toplandı. Bu müzakerata, müteferrik 1902-1904-1910 da iltihakile umumî Beynelmilel bir itilâfa varıldı.

Şöyle ki; her memleket, kız ticareti ile mücadele için bir merkez tesis edecek, bu merkezler, aralarında pek sıkı temasta bulularak teati edilecek telgraflara mahsus bir kod yapılacak, sefaret ve konsoloshaneler bu mes'eale hakkında azamî takayyüdü gösterecekler, liman ve gümrük mahalleri itinalı bir muhafaza ve mürakabe altına alınmak suretile mücadele edilecek ve mütekabilen kız tüccarlarını teslim edecekler ve ellerine düşen zavalhı biçareleri vatan hududlarına kadar bilâ masraf iade edecekler.

Bu itilâfnameye 13 hükümet iştirak etmiş ve gayet az bir vakit içindeki tatbikat muvaffakiyetli neticeler vermiş ve Beynelmilel mesai muzaffer olmuştur.

Bu esnada Harbî umumî başlayarak henüz yeni örülen bu bağları parçalamıştır. Cemiyeti akvam, bu kopmuş bağları toplayarak Beynelmilel inüşterek çalışmayı teminen genç kız ticareti mes'elesini istişarı bir komisyona havale etmiştir.

Bu komisyonun Mart 923 de ikinci içtimasında müddehidei Amerika mümessilesi; kadın ticareti hakkında vazih ve kat'i bir fikir idinilebilmesi için malûmat toplanmasını teklif ve Amerikan içtimai Sıhhat yurdu bu gaye uğruna 75000 dolar tahsis etmiştir.

Bu malûmatı elde edebilmek için mütehassıslardan müteşekkil bir hey'et Amerika içtimai Sıhhat yurdu âzasından Doktor (W. F. Snow) un riyaseti

altında çalışarak elde ettikleri istatistikler Cemiyeti akvam tarafından neşr edilmiştir.

İstatistik 28 memlekete ait olup 6500 şahısdan malûmat alınmıştır. Bunlardan 5000 nin fuhşa salık kimse-ler olduğu raporda tasrih edilmektedir. Bu kimselerin cevapları dakik bir şekilde tetkik ve doğrulukları tespit edilenleri rapora alınmıştır.

Kazançlarının mikdarı bilinmemekle beraber fazla mikdarda Ecnebi fahişelerin mevcudiyeti bunun derece-i tahavvülünü gösterir. Boenes Ayres Hıfzıssıhha müessesesi 1921 - 1924 de kadar senevi 300 - 490 yeni fahişe kayıt edildiğini ve bunlardan % 75 in ecnebi olduklarını kayden tespit etmiştir. 1924 senesinde 1200 danesi mürakaba altında idi. Boenes Ayresdeki fahişelerin mikdarı 5 - 10 bin arasında olduğu ve bu mikdardan 4500 ün ecnebi bulunduğu bildiriliyor.

Mısır, cenubi ve merkezi Amerika ve sair yerlerdeki vaziyet aşağı yukarı aynıdır. istisgar edilemeyecek mikdarda Alman kızlarının da bu kurbanlar arasında bulunduğu yepılan tetkikattan anlaşılmıştır.

Kız ticareti, çok kâr temin edici bir işdir. Bir umumhaneci bir mutavassıt bir kız yüzünden haftada 1500 Pezos yani (500) Amerika doları kazandığını söylediği Cemiyeti akvam raporunda tasrih edilmiştir. Başka bir mutavassıt bir umumhanecinin iki kız hamisine 600 - 750 Pezos verdiğine

dikkat etmiştir. Bu mikdar, iki kızın haftalık kazançlarının nısfıdır.

1927 Ceneu Cemiyeti akvam raporunda; fuhuş ve umumhanelerin kız ticareti için esaslı menbalar olduğuna gayrı kabili tereddüt bir şekilde işaret ediliyor. Zira bu pazarlar, ticareti idame ettirdiği gibi teşvikde ediyor. Mütihassıslar komitesinin, umumhanelerin inzibat altına alınması lüzumunu vazıh bir surette müdafaa etmesine rağmen Cemiyeti akvam istişarı komitesi mezmın derdi yeniden ortaya attı :

İnzibat altınımı alınmalı?. Sedmi olunmalı ?

Bu hususta Cemiyeti akvam istişarı komitesinde Almanya mümessilesi (Dr. Gortrud Räumer) şu satırları yazıyor :

Fuhuş ve kız ticareti mes'eleleri hakkındaki mülâhazalara karşı vakı cidal temamlı ayrı ayrı birer noktai nazardır. Müessesatı hususiye mümessilleri, temamlı sedin, evlere toplama ve inzibat altına almağa müreccah olduğunu iddia ve ispata uğraşmalarına mukabil bu sistemi, komisyonda hazır bulunan hükümetlerden bir kısmı red etmekte ve bilhassa Fransa evlerin seddine muarız bulunmaktadır.

Bu müdafaa ta'biyası, komisyonun münakaşa mevzuunu teşkil eden umumhane ve kız ticaretini birbirinden ayırmağa ve komisyon mukarreratı haricinde bırakmağa uğraşmış isede sed tarafdalarının gayet kuvvetli olan

manevi tazyıkları mukabil cephe vaziyet alan hükümetleri an baan gerilemeğe icbar ve bu suretle bu iki mes'elenin siyaseten veya sair suretlerle yekdiğerinden tefrikane meydan vermemiştir.

Cihan efkârı umumiyesi muvacehesinde ve Cemiyeti akvamın manevi kuvveti karşısında hükümetler bu formülü uzun zaman kabulden imtina edememişler ve 1927 İlk bahar celsesinde, inzibat altına alınma fikrinin müdafii bulunan Fransız hükümeti kendi noktai nazarını terk ederek «Abolutisme propagandalarının Fransada serbest yapılabileceğini, inzibat altına alma tedbirinin bir kanunla müeyyet olmayıp belediyelerin polis talimatnamesine istinat ettiklerini » beyan etti.

Medeni memleketlerde kız ticareti fazihasiyle mücadele ve bunu men etmek üzere 32 memleketin iştirakile 30 Eylül 1921 de kadın ve çocuk ticaretinin menini istihdaf eden bir itilâfname imzalandı.

Cemiyeti akvam istişarı komitesi kız ticareti ile uğraşanları tecziye için Beynelmilel bir ceza kanunu maddesinin tespiti ile iştigal etmektedir. Burada mucibi münakaşa mes'ele; bu ticarete kurban olan kızların reşit oldukları takdirde tacirlere ceza terettüp edüp etmiyeceği noktasıdır.

Yeni Alman ceza kanunu projesi yaş haddini tahdit etmediği halde,

kanunun ceza komisyonunda ilk kıra-
etinde 21 yaş had olarak kabul edil-
miştir. Nihai kıraette, eski proje
dahilinde, genç kız veya reşit olan-
lardan umumhaneye düşenler kaç
yaşında olursa olsun tecrim edilmele-
rinin kabul edilmesi temenni olunur-
yor. İlk defasında ceza şedit olmalı,
ikinci defada yani umumhaneden
umumhaneye veya şehirden şehire
gönderilen zavallıların ticaretide teczi-
yeyi icap ettirmelidir. Bu şeraite uygun
Beynelmilel bir kanun tedvinine ihti-
yaç vardır. Mücadele ile uğraşan
hususî müesseselere zahir olmak lâzım-
dır. Çünkü bidayette alınacak tedabiri
tahaffüziye sayesinde fenalığın önüne
geçmek suretile telâfisi gayri kabil
fe'âketler bertaraf edilmiş olur. Milli
Alman kadın ticareti ile mücadele
komitesinin mesaisi bir çok genç kur-
banları gayet kurnaz acentaların
pençesinden kurtarmağa muvaffak
olmuştur.

Beynelmilel genç kız muhipleri
cemiyeti; âzasını bütün dünyaya saça-
rak yalnız seyahat eden genç kızlarla
alâkadar olmuş, ikametgâh göstermiş
ve muhafaza etmiştir.

Aynı maksatla istasyon misyon-
ları, dahili misyonlar, Beynelmilel

katolik kızları muhafaza cemiyeti,
ve musevî kız ve kadın mahafaza
cemiyetleri çalışmaktadır.

Hepsi aynı hisle meşbu olan
insaniyetperverler, memleketten mem-
lekete bu rabitaları takviye ederek
genç kadınları müessif ve hazin akı-
betlerden kurtarmağa ve maddi ve
manevi sukuttan korumağa çalışmak-
tadırlar. Beynelmilel Artist loncasının
bu hususdaki mesaiside şayanı şük-
randır. Bunlar; vicdansız ve yalancı
turup şefleriyle mücadele etmektedirler.

Alman hükûmeti bütün bu çalış-
maları mükemmel kanunlarla himaye
etmekte; muhaceret işlerinde, bilhassa
Berlin Polis müdüriyeti tiyatro şube-
sinde turup şefleri ve konturatoları
sıkı bir mürakabeden geçmektedir.

Cemiyeti akvam istişarı komite-
sinde bütün bu tedabirin her memle-
ketçe kabul ve tetkikine ve amelî
tatbikatında yardım teminine muvaffak
olunur ise, vakitle genç kadınların
muhafazası hususda Beynelmilel müs-
mir bir netice elde edileceğini ümit
eyleriz.

Tercüme eden

Necati

Dünün reaksiyonu ve bugünkü gençlik

Bugünkü Türk İnkılabının, bir sı-
zıntı halinde ilk kaynak yerini, ta III
Selim devrinde bulabiliriz. O devirde,
III Selimin elçileri ile ilk defa garpla
doğrudan doğruya temasa gelen mem-
leket, bu temasın tesirine tutulmuştu.
İstilacı ve iddiacı ordularıyla Fransız
inkılabının doktrinlerini Avrupaya ya-
yan Napolyon Bonapart, Fransız inki-
labını bir dalga gibi yürütüyordu.
İmparator olduktan sonra bu dalga-
ların kendileri değil, serpintileri bize
kadar gelmişti. Şukadar var ki, Garp
âlemine olduğu kadar Türk dünyasına
karşı da yükselmiş hisarların içindeki
Hilafet batağında bu serpintiler, yeni
bir hamura yarıyacak kadar bol ve
faydalı olamadı. Yalnız, memleketi ge-
miren politika illetlerinden sevkita-
billerinin -yalnız bu hassanın- buldurabil-
diği tetbirlerle kurtulmak derdine dü-
şen kafalarda; garbın sathında görünen
şeylere karşı bir incizap uyandırmıştı.

Daha fazlasına eklesiyastik kültür
maniidi.

O sıralarımda Türkiyenin garplıla-
şmak noktasından vaziyeti bundan
ibaretti.

**

1877 Kanunu Esasi hareketi, sarıkla
şapka arasında fes merhalesini, cübbe
ila redingot arasında hayderi yakalı
melez istanbulun merhalesini zaruri
gören Tanzimat anlayış ve duyusundan
esasta hiç te farklı değildir. Eklesiyas-
tik rejim, kökleri eski Yunanda ve eski
Roma'da olan garp medeniyetini kav-
ramıya mani, geri, Ortadevir malı bir
anlayışın üstünde duruyordu.

**

1908 hareketi, kültürsüz, fakat ener-
jileri kuvvetli vatanseverlerin, memle-
keti saran ecnebi ihtirasına karşı bir
politika hareketi oldu. İdare siste-
mine modern bir şekil verilmek isten-
di. Fakat garplı olan o sistemi ayakta
tutacak, o yeni makineyi işletecek an-
layış ve duyus entellektüelde yoktu.
Garplılaşmanın dışta değil içte, görü-
nüşte değil anlayışta olduğuna aklımız
ermiyordu. Yeni hayata nizam, sistem
ve dayamlılık verecek kültür, garp
kültürü, bize şöyle ancak uzaktan bak-
maktaydı.

Vakıa medreselerin yambaşında
mektepler de açmıştık; lakin bunlar
hakikatte dini rejimin tesiri altında
mekteple medrese arasında hüviyetsiz

bir şeylerdi. Ancak kültürsüz modern tekniğin yapabileceğini yapacak kıratta bazı elemanların yetiştirilmesine imkân veriyorlardı.

Ortadevir kültürü, ağır ve kapkara her yeni olmak isteyen görünüşün üstüne çökmüş duruyordu.

1908 de açılıp Gazi inkılabına kadar devam eden devirde Türk inkılabının ileri yürüyüşte kestiği yol bukadardı; bundan ibaretti.

* *

Bütün bu merhaleler, eksik, sakat ve melez bir anlayış yüzünden kat'i ve müspet olamamıştı. Müessir hamle, hem garbı, hem de bu milleti ta derinden anlamış olmağa bağlıydı.

Bunu yapan Gazi oldu. Türk inkılabına asıl hedefine varacak yolu o açtı. Onun Türk milletini şahsında temsil ettiği sözü, edebiyat yapmış olmak için söylenmiş bir sözdür denemez. Türk halkının içinde, Boz yaylanın ubalarında yaşıyan zekâ ve idraki biraz olsun tetkik etmiş olanlar pekâlâ bilirler ki, bu milletin akliseli mi ortadevir anlayışına karşı asırlardanberi reaksiyon halinde idi. Eski Türk dininden gıda alan bazı mezhep hareketlerini ve kökleşmelerini bu noktadan tetkik etmelidir.

Dejenere ve yapma osmanlı aristokrasisinden değil de öz halkın içinden gelen ve senelerle, zabıt ve kumandan olarak temiz ve saf halk çocuğu ile temas eden dâhi, büyük kütlenin ru-

hundaki itici ve ileriletici kudreti keşfetmiş, onu derinden tetkik eylemişti. Gazi'nin, şapkayı ilk defa, çoğumuzun vakti ile «kubbesi gök olan medrese» sandığımız Kastamonu'da başına giymiş olması, sırf bir enerji hamlesinin tezahürü müydü? Üniversite de dahil olduğu halde, entelektüel geçinenlerin pek çoğunun, bu milleti arapça kur'ana tapar mistik ve fanatik bir tip sandığı bir muhitte, onun bir sert ve kısa nutukla Türk Alfabesini yaratması, içinde yer tutmuş bir emelin ne olursa olsun meydana atılmış tecrübesi mi idi?

Hayır.. Eşsiz enerjisine derin inancını ve geniş anlayışını kaynatmış olan dâhi Gazi, o adam değildir. O, kararını verdiği gün, her şey, behe-mehal en uzak ihtimaline kadar tetkik edilmiştir; tatbik olunduğu gün behe-mehal muvaffakiyet tecelli edecektir. Gazi, Dumlupınar'da düşmanın bütün kuvvelerini hiçe indirdiği günden evel hücum pilânında nasıl müspet ve realist idi ise, memleketin reformasına ait pilânlarında da öyle müspet ve realistti.

Gazi inkılabı, bu memleketin susadığı şeyi bulup getirmiştir. Bundan yeni kültür, yeni anlayış doğacaktır. İnkılap artık, büyük hedefe varan yol üstündeki bütün engelleri, tam bir isabetle bulmuş, onları söküp atmıştır. Bu sayede inkılap, bütün memleketi, garp anlayışına imkân veren bütün

unsurları ve bütün zaruretleri ile sar-
mıştır

* *

Onun için ancak bu defa, inkılabın
tesirlerini ta yüregimizin içinde, ta
kemiklerimizin içinde duyduk. Türk
âlemi, bütün zümreleri ve bütün mü-
esseseleri ile Şark anlayışına karşı
doğan reaksiyonun sarsıntısına tutuldu.

Bu sarsıntı bugün devam ediyor.
Maddi ve manevî hemen her eskiyi
yıkmuştur; maddi çok şey yapmıştır,
yapmaktadır. Lâkin manevî yeni şey-
leri henüz yapacaktır. Çünkü bir mil-
letin manevî tarafı, her şeyden evel
kütüpane işidir, kültür işidir. Bu
olmadan, yeni kültürün entellektüeli
vücut bulmadan, manevî taraflarımızı
yapmak mümkün olmayacak, maddi
yapıcılığımızda hatalara, yaptığımızı
bozup tekrar yapmak zaruretiine dü-
cektir.

Gazi devrinin, bütün kuvvetini,
yeni kültüre, yeni terbiyeyi yayıp
yerleştirmek faaliyetine vermesi bun-
dandır.

Kültür kafanın terbiyesidir. İnsan
zekâsı, adalesi gibi, jimnastiğe, mu-
ayyen ve metodik bir rejime muhtaç-
tır. Ancak bu sayede ona istenilen
istikamet ve neticesinden hayır bek-
lenebilecek bir inkişaf verilebilir.

Bunsuz zekâ, bücür kalmıya, şayet
göreneği bol bir muhit içinde ise şü-
ursuz taklitçiliğe düşmeğe mahkûm-
dur. Tam garpli gibi duyup anlıyan

medenî adam, ancak, bu medenîyetin
mayası olan kültüre sahip adamdır.
Tam medenî cemiyeti bu adamlar
yaratırlar.

Yeni Türkiye bünyesinin neden
henüz dünün reaksiyonu sarsıntısı
içinde bulunduğu şimdi anlaşılıyor,
değil mi?

Bugün bizde, evlerimizde, resmi
dairelerimizde, caddelerimizde iki bir-
birine zıt tip yanyana yaşıyor. Biri,
cübbeden bozma pardesülü, eski kan-
dilli selâm itiyadından geçemediği için
şapkasını yerlere kadar indirerek se-
lam veren, evde karısı pençikli halayık,
bürosunda bütün ciğerleri ve buğazıyla
kahkaha atan, kendinden bir fayda
veya bir zarar gelmesi muhtemel olana
karşı elpençe divan duran enderun
tipidir.

Bu reaksiyona sebep olan köhne
şarktır.

İkincisi, yere ve zamana aldırma-
dan rasgele bir koltuğa yaslanmış,
ayakları yazı masasının üstünde, sıra
romanı okuyan delikanlıdır. Eskiye
beğenmez: Haklıdır; yeniye mefundur:
lâkin bu yeni, gane sıra romanlarıyla
beslenmiş anormal kafasından bulduğu
eksanterik, bambaşka bir yenidir.

Bu tip, reaksiyonun kendisidir.
Garpli midir?. Hayır... Şarklı mıdır?.
Geri adam olduğuna göre dejenere bir
şarklıdır.

Gazi devrinde birinci tip nasıl ortadan kalkacaksa, ikinci tip te behemehal tashih edilecektir. Yeni Türk genci yeni kitapların hamurundan çıkacaktır.

Bu büyük işi kim yapacaktır? İlk safta cumhuriyet mektebi gelir. Fakat mektep dar bir âlemdir. Onun dışında, gencin nefes aldığı geniş bir âlem vardır, ki bunun tesirlerinden kimsenin kurtulmasına imkân yoktur. Bugünkü hali ile bu dış muhitin mektepli üzerindeki tesiri, bizim vermek istediğimiz

tesir değildir; bilâkis menfî bir tesirdir.

Onun için bizde çocuğun mektep dışındaki muhitini, yeni duyuş ve yeni anlayışa göre organize etmek, hayatını müspetleştirmek kat'î bir zaruretti.

Bu kanaate varınca, hatıra gençlik organizasyonları, ve bu arada, medeniyet dünyasıyla doğrudan doğruya teması, tam manası ile samimi bir teması başlıca imkânı hazırlıyan gençlik Hilaliahmer teşkilâtı gelmez mi?

Sinanoglu

Tenbele iş buyur,
sana akıl öğretsin

Hilâliahmer haberleri

Yardım — Kızılcahamam kazasının Güvem nahiyesine tabi Dereneci köyü ve Şıhlar nahiye merkezinde bir kaza neticesi olarak vukua gelen yangından 105 hane bütün eşya ve muhteviyatıyla yanarak 600 kişinin aç ve açıkta kaldığından Cemiyyetimizce kendilerine yardım edilmesi hakkında Ankara valiliğinin 9/VIII/31 tarihli tezkeresi okunarak harikzedelere 800 lira miktarında nakten ve 40 mahrutî çadır, 300 battaniye, 400 don, 400 gömlek, 300 yastık kılıfı, 300 minder kılıfı göndermek suretiyle aynen muavenette bulunulmasına:

* *

İntihap tasdiki — Çiçek dağı, Mal-kara, Sarıyer, Susıgırlık, Kasaba, Akdag madeni, Bayezit, Diyardın, Eskişehir, Bolu, Silivri, Sındırgı merkez ve şubelerinde yapılan intihapların tasdikine:

* *

Çindeki felâketzedelere yardım — Çindeki seylap felâketzedelerine yardım edilmesi temennisini muhtevi, Beynelmi'el komite ile ittihadın müşterek tamim telgrafları okunarak sey-

lapzedelere 100 İngiliz lirası nisbetinde nakten yardım edilmesine ve mezkûr meblağın Salibiahmerler İttihadı merkezine gönderilmesine:

* *

Vandaki Türk mahacırlarına yardım — Vanda bulunan ve gelecek olan İran Türk mahacırlarına Van merkezimizde mevcut bin lira ile kendilerine yardım edilmesine:

* *

Bahri Beye nakti yardım — On üç nüfustan ibaret bulunan ailesi efradını geçindirmek hususunda karşılaştığı müşkilât dolayisiyle muavenet talebine dair Başvekâlete müracaat eden Isparta bahıhanesi müdürü Bahri Beyin Sıhhat ve İctimai muavenat Vekâleti vasıtasıyla Cemiyetimize havale olunan istidası okunarak kendisine 250 lira miktarında nakti muavenet ifasına:

* *

Müteveffa eczacı Süreyya Beyin ailesine yardım — Çerkeşte mukim müteveffa eczacı Süreyya Beyin efradı ailesinin sefil ve perişan bir halde muhtacı muavenet oldukları haber

alınmakla cemiyetimizçe Çerkeş şubemiz vasıtasıyla kendilerine 250 lira miktarında muavenet ifasına:

* *

Köseli köylülerinden İbiş oğlu Mustafa çavuşla, Ali oğlu Mehmede yardım — 6/6/31 günü akşamı Çiçek dağında yağın yagmurdan husule gelen sel dolayisiyle evleri yıkılan Köseli köyünden İbiş oğlu Mustafa ve Ali oğlu Ahmede yardım edilmesine dair Çiçek dağı şubemizden merkezi umumimize gelen mektup okunarak evlerinin tamirine medar olmak üzere her ikisine otuzar liradan altmış lira verilmesine:

* *

Doktor Hacı Tahsin beye yardım — Sıhhat ve İctimai muavenet vekâleti celilesinin tezkeresiyle Cemiyetimize gelen üçüncü etibba odası riyasetinin 21/8/31 tarihli mektubu okunarak Kadıköyünde Acıbadem caddesinde oturan ve mektebi tıbbiyyenin 1287 senesi mezunlarından Doktor Hacı Tahsin beyin alil ve pek muhtaç bir vaziyette imrârı hayat etmekte olduğu anlaşılmakla kendisine cemiyetimizce 500 lira miktarında nakti yardım yapılmasına:

* *

Kanserle mücadele enstitüsüne yardım — Nizamnamei esasının on yedinci maddesine tevfikân kanserle mücadele enstitüsünün mesarifine yardım

olmak üzere Tıp fakültesi müderrislerinden Hamdi Beye 1000 lira verilmesine:

* *

Salih oğlu Abidin Beye yardım — On sekiz nüfustan ibaret bulunan ailesini geçindirmekte sıkıntı çektiğinden, erazisi varsa da işliyecek hayvanı olmadığından bahisle muavenet talebini havi olarak Hacı Bektaş nahiyesinin Suat mahallesinden Salih oğlu Adidin Efendinin 19/9/3 tarihli istidası okunarak efradı ailesinin kesir bulunması hasebiyle Mucur şubemiz vasıtasile kendisine bir çift öküz aldırılarak hediye edilmesine:

* *

Ermeni mahacırlarına yardım — Bulgaristan ve Yunanistandan Ermenistana sevk edilecek 6000 Ermeni mahacırın sevk masraflarına cemiyetimizcede yardım edilmesi Salibiahmerler Birliği tarafından gele mektûpla bildirilmiş ve bu iş için birlik emrine 2500 İsviçre frangı gönderilmesine:

Karar verilmiş ve icabı icra edilmiştir.

CEMİYYETİMİZİN YENİ BİR HİZMETİ

1931 sensi Hilâliahmer meclisi umumi, veremle mücadele cemiyetine yakından alâkadar olmamıza karar vermişti.

Köyde, şehirde; fakir ve zenginler arasında ırkımızı kemiren verem hastalığıyla mücadelenin lüzum ve ehemmiyetine dair lakırdı söylemek zaittir.

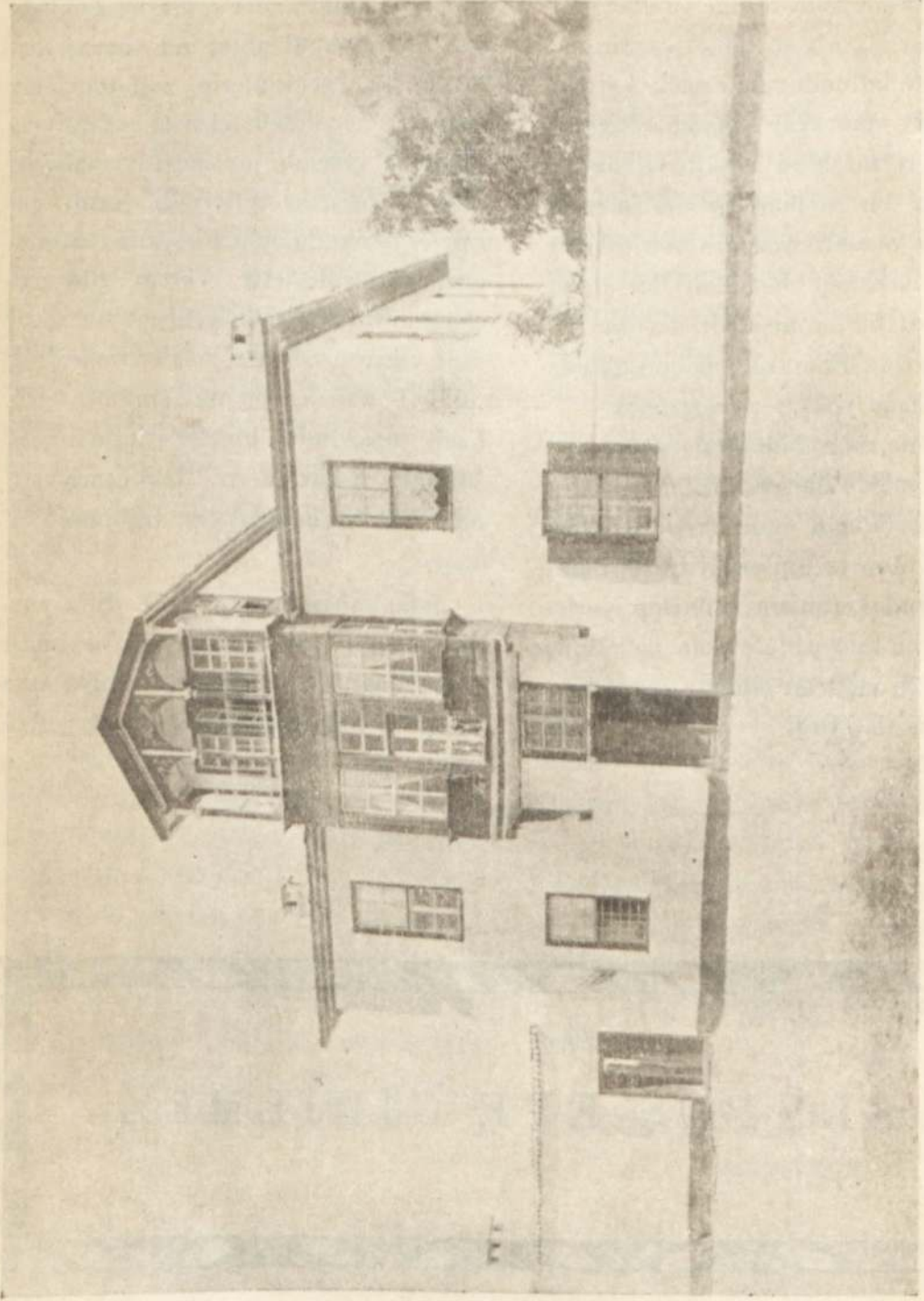
Pariste bulunduğum esnada Avrupa siyasetinin mihrakını ma'hut Bagdat şimendiferi meselesi teşkil ediyordu. Nüktedan bir muharrir, «bu mesele hakkında yazılan yazılara sarffedilen kâğıt, mürekkep bedelleri bir araya toplansaydı bu hat inşa edilmiş olurdu» diye yazmıştı. Emin olunuz bu nüktede bir mubalağa yoktur ve doğrudur.

Veremle mücadele meselesi hakkında da memleketimizde yazılan yazılara sarfedilen kâğıt, mürekkep paraları mümkün olup ta toplansaydı bu paralarla memleketimizin münasip yerlerinde birer tane sanatoryom açılabilir, ve binlerce aziz can ölümün pençesinden kurtarılabilirdi.

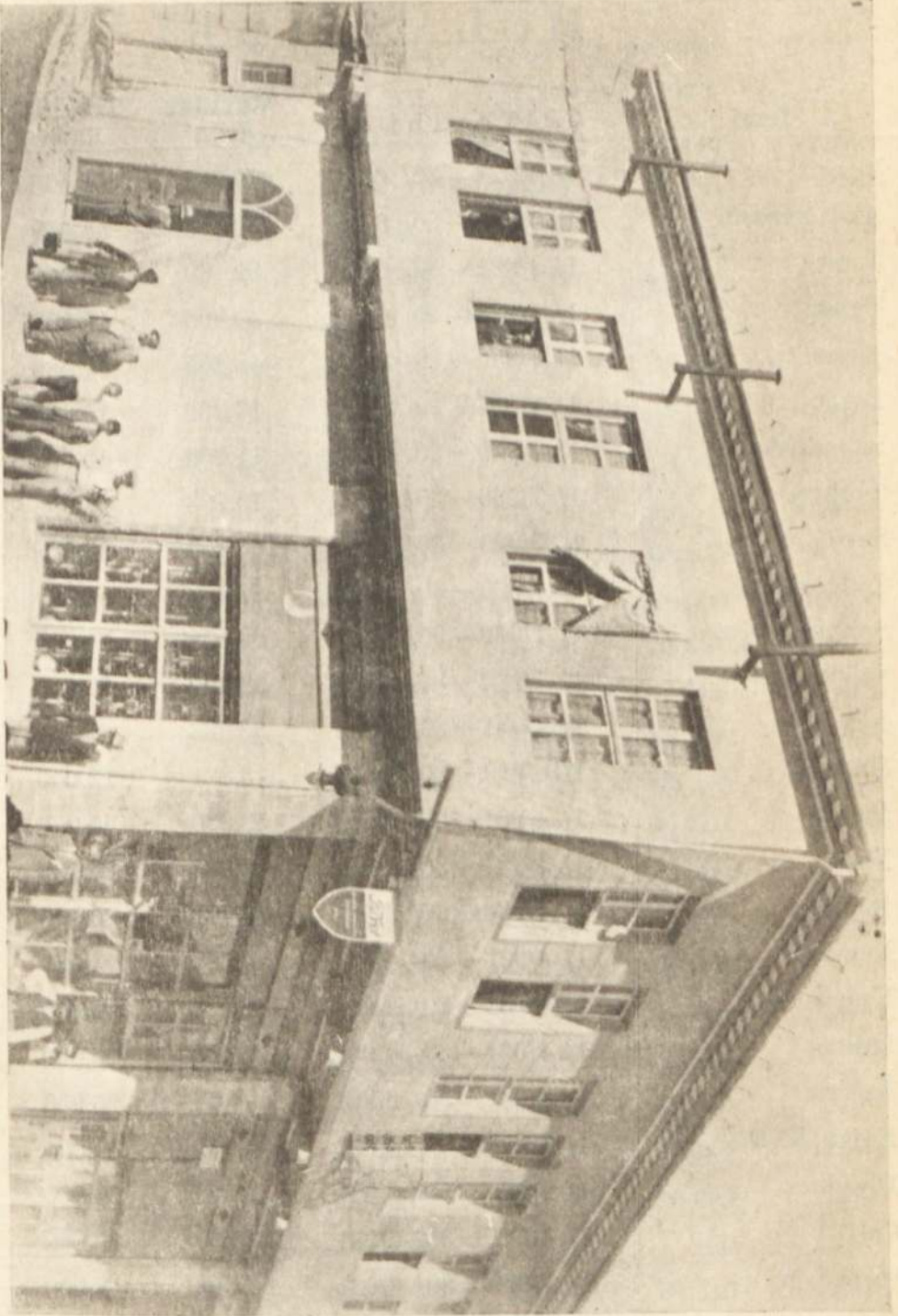
Her ne kadar İstanbulda veremle mücadele cemiyeti mütevazı bütçesiyle elinden geldiği kadar çalışıyor, İzmirde ayrı bir teşekkül muhitinde uğraşıyorsa da bu teşekküllerin zaif bütçeleri ihtiyaca maalesef tekabül edemiyor. İstanbul veremle mücadele cemiyeti reisi Ali paşa hazretlerinin yevmi gazetelerde okuduğumuz beyanatı cümlemizi müteallim etti. Verem gün geçtikçe tahrip sahasını genişletiyor. İktisadi vaziyet' cehalet, sefalet, yoksulluk tabii bunun en büyük âmilidir. Biz bu iki teşekkülün hizmetlerini minnetü şükranla tizkâr ederiz. İşte cemiyetimiz yeni ve hayırlı bir teşbbüse yol açıyor.

İstanbulda Erenköyünde «Şifa yurdu» namıyla bir sanatoryom açılması için veremle mücadele cemiyetine otuz bin lira vermiştir.

ELİ BOŞ EVE GİDİLMEZ

Elâziz Hilâliahmerinin Malatya caddesindeki merkezinin
Gazi Paşa caddesinden görünüşü

1 numaralı mağaza 2 numaralı mağaza
Elâziz Hilâliakmer daire ile 1, 2 numaralı mağazalarının
Hükûmet caddesinden görünüşü

MERKEZ VE ŞUBELERİMİZİN HESAP HULÂSALARI

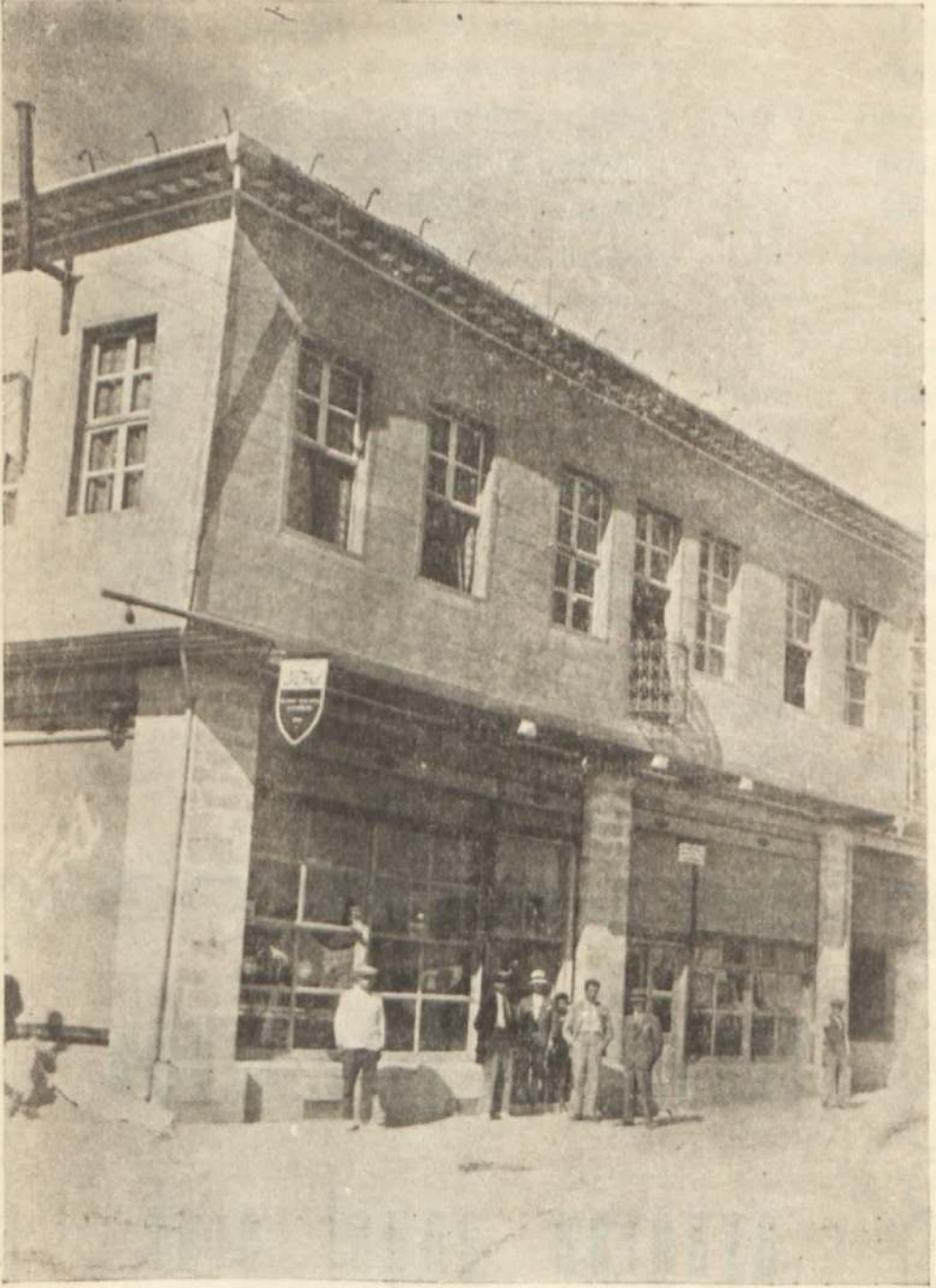
İsmi	T a r i h i	Varidat Kuruş	İrsalât Kuruş	Sarfiyat Kuruş
Yozgat	1/ 4/928— 30/ 6/931	279,087	168,406	559,262
Akdağmadsni	1/ 1/929— 30/ 6/931	112,768	58,379	15,562
Tarsus	1/ 4/931— 30/ 6/931	39,130	58,500	27,903
Tutak	1/ 1/929— 30/ 6/931	10,800	10,800	00,000
Tavas	1/ 7/930— 30/ 6/931	43,205	47,935	5,355
Tokat	1/ 4/931— 30/ 6/931	17,063	12,480	6,125
Sultaniye	1/ 7/930— 30/ 6/931	11,660	00,000	00,000
Sındırğa	1/ 7/930— 30/ 6/931	19,798	18,500	3,333
Seyitgazi	1/ 7/930— 30/ 6/931	136,796	80,000	39,306
Sungurlu	1/ 1/930— 30/ 6/931	57,803	56,407	425
Sorgun	1/ 1/929— 30/ 6/931	69,578	55,900	20,269
Söğüt	1/ 7/930— 30/ 6/931	38,400	25,811	14,811
Rize	1/ 4/931— 30/ 6/931	33,333	38,533	30,089
Mudurnu	1/10/929— 30/ 6/931	3,821	13,000	2,167
Malatya	1/ 4/931— 30/ 6/931	53,930	45,000	21,920
Nusaybin	1/ 1/931— 30/ 6/931	3,666	9,265	1,143
Nallıhan	1/ 7/930— 30/ 6/931	40,771	30,000	1,883
Keskin	1/ 4/931— 30/ 6/931	6,227	4,949	693
Kağızman	1/10/930— 30/ 6/931	1,317	00,000	4,067
İğdır	1/ 4/931— 30/ 6/931	9,074	00,000	101
İçel	1/ 4/931— 30/ 6/931	22,163	25,958	15,882
Ereğli K. D.	1/ 1/929— 30/ 6/931	30,151	00,000	4,091
Diyadin	1/ 1/930— 30/ 6/931	1,300	00,000	00,000
Çal	1/ 4/931— 30/ 6/931	18,300	00,000	4,425
Çiçekdağı	1/ 7/929— 30/ 6/931	3,349	18,000	44,630
Bozkır	1/ 1/929— 30/ 6/931	100,862	75,300	34,832
Bey pazarı	1/ 7/930— 30/ 6/931	36,333	40,641	8,97

İsmi	T a r i h i	Varidat Kuruş	İrsalât Kuruş	Sarfiyat Kuruş
Ayvahk	1/ 7/930— 30/ 6/931	48,902	40,000	13,236
Aydın	1/10/930— 30/ 6/930	750,032	100,000	362,057
Ereğli (Konya)	1/ 4/931— 30/ 6/931	40,493	55,302	2,297
Hayrabolu	1/ 1/929— 30/ 6/931	3,589	00,000	1,500
Arapkir	1/ 1/931— 30/ 5/931	11,602	15,376	265
Anamur	1/ 4/931— 30/ 6/931	1,190	5,944	704
Alaca	1/ 1/930— 30/ 6/931	76,469	42,000	12,107
Gedis	1/ 4/930— 30/ 6/931	93,080	700	39,794
Gördes	1/ 4/930— 31/ 5/931	9,490	1,000	1,960
Gönen	1/ 7/930— 30/ 6/931	24,418	20,815	4,810
Gülнар	5/ 4/931— 30/ 6/931	14,730	10,000	25
Gerede	1/12/929— 30/ 6/931	63,035	60,000	33,946
Gemlik	1/ 7/930— 30/ 6/931	75,561	51,560	25,191
Balıkesir	1/ 7/930— 30/ 6/931	175,188	120,000	79,238
Bolu	24/10/929— 30/ 6/931	58,148	88,831	13,263
Emet	1/ 4/931— 30/ 6/931	16,333	6,508	4,731
Boğazlıyan	1/ 4/928— 30/ 6/931	90,555	68,888	17,653
Bayazıt	24/10/927— 30/ 6/931	2,000	00,000	00,000
Edremit	1/ 7/930— 30/ 6/931	61,073	21,500	41,950
Erdek	1/ 7/930— 30/ 6/931	4,124	4,000	40
Balya	1/ 7/930— 30/ 6/931	14,015	5,000	15,010
Bandırma	1/ 7/930— 30/ 6/931	23,576	27,000	15,833
Burhaniye	1/ 7/930— 30/ 6/931	12,128	15,500	441
Dursunbey	1/ 7/930— 30/ 6/931	5,710	4,800	00,000
Elâziz	1/10/930— 31/12/931	00,000	00,000	20,000
Akseki	1/ 1/928— 30/ 6/931	53,919	78,712	11,244
Seydişehir	1/ 1/931— 30/ 6/931	113,015	00,000	2,018
Düzce	1 10/929— 30/ 6/931	60,943	630	22,414
Sinop	1/ 1/931— 30/ 6/931	71,074	64,145	23,018
Soma	1/ 4/930— 30/ 6/931	7,910	00,000	950
İnegöl	1/ 7/630— 30/ 6/931	64,317	41,526	13,650

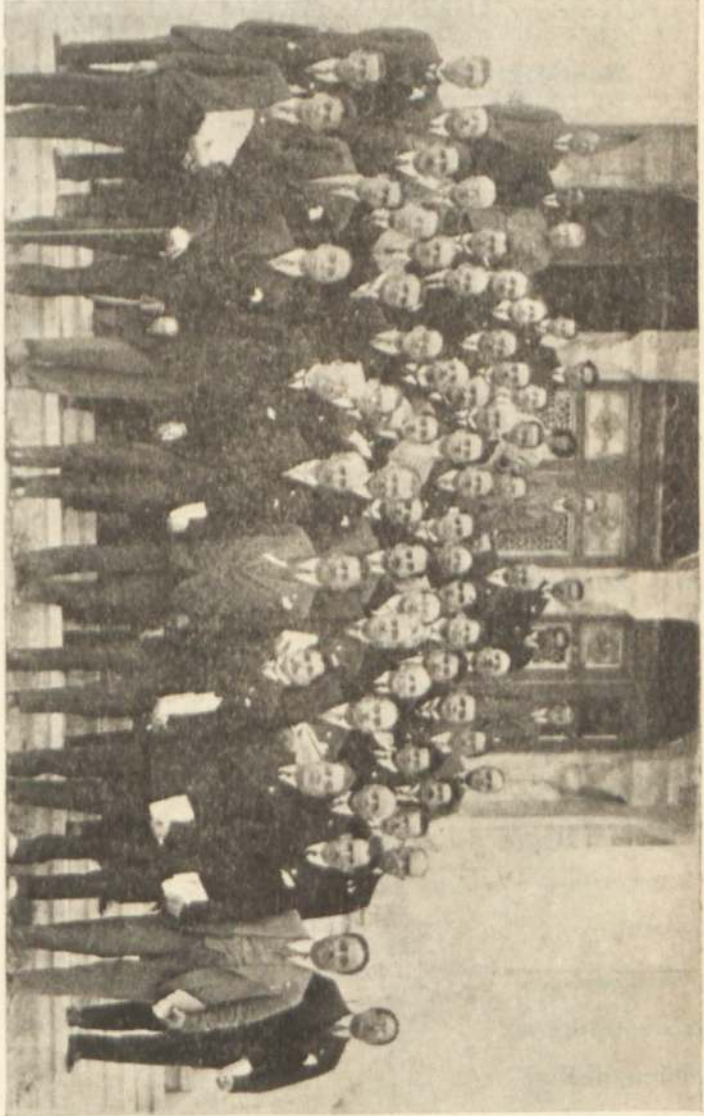
İsmi	T a r i h i	Varidat Kuruş	İrsalât Kuruş	Sarfiyatı Kuruş
Ş. Karahisar	1/10/929 — 30/ 6/931	118,991		78,606
Burdur	1/ 4/931 — 30/ 6/931	13,536		25,800
Birecik	1/10/930 — 30/ 6/931	7,700	10,000	18,230
Avanos	1/ 4/928 — 30/ 6/931	14,417		45,714
Kaş	1/ 1/929 — 30/ 6/931	7,100	3,970	2,935
Mardin	1/ 4/931 — 30/ 6/931		522	8,432
Dikili	1/ 1/931 — 30/ 6/931	4,140	10,000	180
Orhangazi	1/ 3/931 — 30/ 6/931	11,556		1,120
Tekirdağı	1/11/930 — 30/ 9/931	84,976	16,592	13,557
Denizli	1/ 7/930 — 30/ 6/931	121,755	45,000	40,725
Mecitözü	1/ 1/930 — 30/ 6/931	34,896	3,245	2,894
Çorum	1/ 1/931 — 30/ 6/931	32,626	1,649	25,874
Kızılçakçak	26/12/928 — 30/ 6/931	73,382	10,000	63,385
Arpaçay	1/10/930 — 30/ 6/931	5,086		80
Osmançık	1/ 1/930 — 30/ 6/931	41,842	13,989	1,500
Merzifon	1/ 1/930 — 30/ 6/931	49,323	37,098	3,563
Amasya	1/10/930 — 30/ 6/931	223,246	44,000	68,869
Of	1/ 1/931 — 30/ 6/931	14,980	41,563	1,750
Hadım	15/ 4/928 — 30/ 6/931	68,460	52,602	14,288
Genç	1/ 1/930 — 30/ 6/931	3,850	5,588	45
Şiran	1/10/929 — 30/ 6/931	5,169		1,550
İsparta	1/ 4/931 — 30/ 6/931	16,829	20,000	12,428
Alaşehir	1/ 4/931 — 30/ 6/931	36,802	20,000	16,295
Suşehri	1/ 4/930 — 30/ 6/931	9,860	3,400	1,405
Çıldır	1/10/930 — 30/ 6/931	6,232		
Beyşehir	1/ 1/931 — 30/ 6/930	31,628		7,952
Cihanbeyli	23/ 1/930 — 30/ 6/931	117,007	67,538	42,959
İlgaz	1/ 1/931 — 30/ 6/931	17,651	14,900	4,105
Ardahan	1/10/930 — 30/ 6/931	37,475	7,379	51
Posof	1/10/930 — 30/ 6/931	31,085		
Göle	1/ 6/928 — 30/ 6/931	6,918		

İsmi	T a r i h i	Varidat Kuruş	İrsalât Kuruş	Sarfiyat Kuruş
Akşehir	1/ 1/931— 30/ 9/931	251,065	65,560	205,603
Suşehri	1/ 7/928— 30/ 9/931	2,925		439
Reşadiye	1/ 7/928— 30/ 9/931	31,841	25,619	2,385
Refahiye	1/ 6/928— 30/ 9/931	36,047	14,297	14,127
Mesudiye	1/10/929— 30/ 9/931	22,410	12,000	8,036
Kuyulhisar	1/10/929— 30/ 9/921	11,448	10,000	481
Çankırı	1/ 7/931— 30/ 9/931	7,285		
İlgaz	1/ 4/928— 30/ 9/931	34,921	10,510	5,625
Tortum	1/ 7/929— 30/ 6/931	15,612	26,041	524
Oltu	1/ 1/930— 30/ 6/931	1,010	14,200	142
Bayburt	1/ 1/931— 30/ 6/931	65,384	45,000	15,341
Saiteli	1/ 1/931— 30/ 9/931	21,670	15,000	3,040
İspir	1/ 1/928— 30/ 6/931	16,962	12,000	2,277

Tenbel ile yola çıkma
ayağına engel olur

**Elâziz Hilâliahmer dairesile 1, 2 numaralı mağazalarının
Gazi Paşa caddesinden görünüşü**

Ankara'da Halk Evinde toplanan Millî Tıp Kongresine ri'aset eden
 muhterem Başvekilimiz İsmet Paşa Hazretleriyle Dahiliye Vekili
 muhterem Şükrü Kaya Beyefendi, Sihat ve İçtimai Muavenet
 Vekili ve Hilâliahmer Cemiyeti Reisi muhterem Resik Bey
 efendi ve kongreye iştirak eden doktor ve
 davetlilerden bir grup

TÜRKİYE HİLÂLİAHMER CEMİYETİ

Izmir Merkezine mensup İkiçeşmelik Dispanserinin
1931 SENESİ AĞUSTOS AYINA MAHSUS SİHHÎ CETVELİ
BİR AY ZARFINDA MÜRACAAT EDEN HASTA MİKTARI

Hastalığın ismi	Çocuk	Kadın	Erkek	Yekûn
Mide hastalıkları	5	25	10	40
Akciyer	7	5	3	15
Kalp	0	14	31	45
İdraryolu	2	7	1	10
Sinir	0	29	6	35
Bağırsak	12	9	10	31
Cilt	18	21	16	55
Göz	7	10	30	47
Kulak, buğaz	60	59	50	169
Bağırsak kurtları	19	21	17	57
Sıtma	431	582	376	1389
Grip	2	21	17	40
Zatürree	9	6	3	18
Zatülcenp.	1	24	12	37
Akciyer veremi	6	35	19	60
Sair âza veremi	4	14	6	24
Romatizma	0	53	32	85
Belsouklugu	0	9	19	28
Kadın hastalıkları	0	40	0	40
Harici hastalıklar	29	40	85	155
Sair hastalıklar	88	112	199	399
Kuş palazı	0	0	0	0
Kızamık	0	0	0	0
Yekûn	700	1137	942	2779

TÜRKİYE HİLÂLİAHMER CEMİYETİ

İzmir Merkezine mensup Karşıyaka Dispanserinin
1931 SENESİ AGİSTOS AYINA MAHSUS SİHHİ
İSTATİSTİK CETVELİ

Hastalığın ismi	Çocuk	Kadın	Erkek	Yekûn
Mide hastalıkları	8	11	10	29
Akciyer	0	4	6	10
Kalp	0	9	7	16
İdrar yolu	0	0	4	4
Sinir	0	19	15	34
Göz	15	7	6	28
Kulak, buğaz, burun	26	11	13	50
Sıtma	89	187	173	449
Bağırsak	13	11	14	38
Bağırsak kurtları	17	4	5	26
Zatürree	0	0	2	2
Zatülcenp	0	1	1	2
Romatizma	0	27	29	24
Akciyer veremi	0	5	4	9
Sair âza veremi	0	9	7	16
Firengi	0	0	0	0
Belsoğukluğu	0	0	0	0
Kadın hastalıkları	0	78	0	78
Harici hastalıklar	25	86	78	189
Sair hastalıklar	79	196	193	468
Yekûn :	272	667	565	1504

TÜRKİYE HİLÂLİAHMER CEMİYETİ

İzmir Merkezine mensup İkiçeşmelik Dispanserinin

1931 SENESİ EYLÜL AYINA MAHSUS SİHHÎ CETVELİ

AİR AY ZARFINDA MÜRACAAT EDEN HASTA MİKTARI

Hastalığın ismi	Çocuk	Kadın	Erkek	Yekûn
Mide hastalıkları	1	10	8	19
Akciyer	7	8	5	20
Kâlp	0	19	21	40
İdrar yolu	0	3	2	5
Sinir	0	29	11	40
Bağırsak	14	16	6	36
Cilt	21	12	17	50
Göz	16	18	22	56
Kulak, buğaz	32	45	83	160
Bağırsak kurtları	11	9	10	30
Sıtma	231	875	310	1416
Grip.	7	29	13	49
Zatürre.	0	6	3	9
Zatülcenp.	0	11	6	17
Akciyer veremi.	1	22	13	36
Sair âza veremi.	2	9	1	12
Romatizma	0	44	23	67
Belsoğukluğu	0	1	7	8
[Kadın hastalıkları	0	28	0	28
Haricî hastalıklar	13	47	105	165
Sair hastalıklar	92	213	106	441
Kuş palazı	0	0	0	0
Kızamık	0	0	0	0
Yekûn	448	1459	772	2674

TÜRKİYE HİLÂLİAHMER CEMİYETİ
İzmir Merkezine mensup Karşıyaka Dispanserinin
1931 SENESİ EYLUL AYINA MAHSUS SIHHİ
İSTATİSTİK CETVELİ

Hastalığın ismi	Çocuk	Kadın	Erkek	Yekûn
Mide hastalıkları	3	5	4	12
Akciyer	0	6	7	13
Kâlp	0	9	5	14
İdrar yolu	0	0	7	7
Sinir	0	11	6	17
Göz	7	4	3	14
Kulak, buğaz, burun . . .	15	9	10	34
Sıtma	113	137	154	404
Bağırsak	17	15	12	44
Bağırsak kurtları	19	8	5	32
Zatürre.	0	2	1	3
Zatülcenp	0	1	0	1
Romatizma	0	7	4	11
Akciyer veremi.	0	19	21	40
Sair âza veremi	0	27	23	50
Firengi.	0	0	0	0
Belsoğukluğu	0	0	0	0
Kadın hastalıkları	0	131	0	131
Harici haetahklar	29	27	31	87
Sair hastalıklar	17	12	17	46
Yekûn :	220	417	313	950

Kangal Kazasına merbut Alacahan Nahiyeli on iki
çocuklu Ahmet Efendi

BEN HİLÂLİAHMERİM

Bu hitabe mecmuamızın 40 numaralı sayısında neşredilmiştir : []*

Ben Hilâliahmerim. beşerin rikkat ve şefakatinden doğdum. Vazifem iyilik, hilm ve mülâyemet, merhametten terekküp eder. Beşeriyetin meleküssiyanesiyim. Irklar, milliyetler, mezhepler arasında hiç fark görmem. Diğerendişliyin kıymettar niamı faziletini her tarafa serperim. Nevi beşerin kaderini i'lâ etmek gayemdir. Ziri himayeme aldığım hastaların, eramili eytamın, bikesü binuva bedbahtanın, hülâsa ıztırap çeken bütün insanların şükranlarıyla mütehasis ve me'curum. Sa'y ve gayretim asla ârâm ve sükûn bulmaz. Zulumattan korkmıyarak mevanî müşkilâta lâkayit kalarak nuru ziyada yürürüm. Harp tehlikelelerine nazarı istihfaf ile bakarım. Muhariplerin elemelerini teskin ederim. Onlara kuvvetüzzahr olurum. Düşen, ölen kimselere sarfı ihtimam ederim. Mecruhları kaldırırım. Onların yaralarını sarar tahfifi ıztıraplarına çalışırım. Şühedayı ben tekfin eder ve bunların mübarek merkatlerini ben beklerim. Her eşikten geçerim. Hastanelere, zengin kâşanei saadetine, fakirin kulübei mihnetine girerim. Sırayeti maraz tehlikesi bana seddi rah olamaz. Çocukluğun nıgehbanı, unfuvanı civaninin mürşidi, ihtiyarlığın istinadgâhıyım. Hastaları ziyaret, alillere yardım ederim. Mağmum kalplere rişâşei tesliyet serperim âmâlara nur ve ziya yolunu gösteririm. Harp sakatlarına azayı snâiyenin tarzı istimalini öğretirim. Emrazı sariye ile mücadele ederim. Âfat ve mesaip vukuunda vazifel tevassutu yaparım. Sefalet hastalığı, felakete karşı mücadele açarım. Bivalara melce bulurum. Açları itma, fukarayı iksa, dulları, etfali yetimeyi himaye ederim. Bütün milletlerin dostu, keremkârıyım. Velez Okyanusların maverasında veya cihanın ücra topraklarında bulunsa, harbin paraladığı felâket ve musibetlerin ifna ve ihlak ettiği milletlerin imdadına koşarım. Muhabbet ve şefakatim bî payandır. halkın mazharı tevkiriyim. Rayeti şefakatim altında her türlü fedakârlığa âmâde milyonlarca insan [müçtemi bulunur. Hayatı beşerin nıgehbanıyım.

BEN HİLÂLİAHMERİM

[*] Bu makale Hayatını Cemiyetimize vakfeden Haydar B. arkadaşımız tarafından terceme edilmiştir.

On üç çocuk babası Bahri Bey Isparta hapisanesi müdürü

1931 sensi meclisi umumimize arz olunan rapor

— Geçen sayıdan kalan —

İSMİ

Varidat K.

İrsalât K.

Sarfiyat K.

İnegöl	Şubesi	19590	5940	18720
İznik	"	40561	28000	9895
İskilip	"	30300	6000	5117
İmroz	"	28948	9128	44530
İğridir	"	0	3000	30
Iğdır	"	26453	24243	2209
Konya	Merkezi	502007	185063	341528
Kocaeli	"	388889	325000	101765
Kastamunu	"	801	25000	180000
Kars	"	262126	50000	37265
Kızılcahamam	Şubesi	13600	15528	0
Koçhisar	"	3297	0	442
Koyulhisar	"	10565	13000	916
Karaburun	"	23023	20000	20465
Karacasu	"	157767	28706	18197
Kalecik	"	26857	0	1000
Kuşadası	"	183462	130000	88146
Karacabey	"	47904	29925	9994
Kağızman	"	92414	61763	25895
Kangal	"	11861	0	1120
Kula	"	27188	0	21811
Karamürsel	"	178822	123393	80643
Kırkağaç	"	54928	47000	5310
Kütahya	Merkezi	13279	29845	21948
Küre	Şubesi	1000	0	150
Kâhta	"	8080	0	42

İ S M İ

Varidatı
K.İrsalâtı
K.Sarfiyatı
K.

Keskin	"	174690	143842	23894
Kemalpaşa	"	53678	80000	16706
Kilis	"	85255	48496	13831
Keşan	"	57186	35000	2397
Ladik	"	9044	0	877
Lapseki	"	8480	7776	2262
Mersin	Merkezi	711032	606668	205066
Mardin	"	94475	28170	44958
Muş	"	2570	0	0
Malatya	"	134260	60000	48200
Manisa	"	68817	11200	93071
Muğla	"	7650	0	8500
Merzifon	Şubesi	6820	0	180
Milâs	"	23293	0	250
Malkara	"	47526	24935	6397
Mecidiye	"	10875	12395	105
Mnstaîa Kemalpaşa	"	55305	7500	28860
Mihalıçcık	"	9190	0	3552
Mudurnu	"	10072	0	600
Mes'udiye	"	1450	5000	50
Mudanya	"	21244	22600	2898
Marmaris	"	18653	15300	1881
Midyat	"	14463	5000	4660
Mucur	"	15755	14662	1838
Manavgat	"	28409	21504	1641
Menemen	"	55091	0	30967
Niğde	Merkezi	40969	40969	200
Nevşehir	Şubesi	29263	22145	6187
Nazilli	"	2520	30000	950
Niksar	"	37222	44237	280
Nallıhan	"	21685	9500	3875
Nusaybin	"	23275	27660	2408
Nizip	"	23389	0	4610
Ordu	Merkezi	32327	38717	9989
Osmancık	Şubesi	29869	28879	2790

İ S M İ

		Varidatı K.	İrsalâtı K.	Sarfiyatı K.
Orhangazi	”	15831	20000	8935
Orhaneli	”	65683	23675	28602
Oltu	”	22725	9300	2283
Of	Şubesi	54112	20000	34770
Osmaneli	”	6444	3000	3130
Ödemiş	”	77059	31000	72572
Pazar	”	8900	0	1800
Pınarbaşı	”	62075	0	27000
Polatlı	”	90698	55000	17209
Pütürge	”	0	22000	0
Palu	”	2921	0	2259
Pertek	”	4285	15000	0
Pasinler	”	18520	0	14500
Posof	”	16213	5000	2151
Rize	Merkezi	4500	0	825
Samsun	”	1167112	484295	719891
Sivas	”	155200	0	2225
Sinop	”	318966	281033	35641
Sandıklı	Şubesi	45476	29985	31185
Sungurlu	”	32140	26000	8525
Söke	”	28895	30000	1162
Safranbolu	”	74545	78769	1649
Susıgırlık	”	2000	5452	455
Soma	”	14469	22500	138
Salihli	”	31289	31700	5184
Seferihisar	”	27238	10000	18959
Sındırgı	”	15200	7000	3791
Sürüş	”	37063	0	3695
Suşehri	”	142096	10000	7145
Söğüt	”	13507	7000	3660
Savur	”	30790	9000	18807
Siverek	”	49069	29400	25556
Simav	”	84100	30000	81812
Sivrihisar	”	55056	60014	10974
Seyitgazi	”	127263	88000	18032
Sarayköy	”	50571	37660	6026

İsmi		Varidatı Kuruş	İrsalâtı Kuruş	Sarfiyatı Kuruş
Şebinkarahisar	Merkezi	16025	26100	3732
Şarkî Karaağaç	Şubesi	35242	23008	5418
Şarkışla	"	6200	19644	1650
Şarköy	"	14002	7810	749
Tokat	Merkezi	484171	421403	44856
Tekirdağ	"	70832	700	54432
Trabzon	"	612843	50000	146067
Torbalı	Şubesi	57901	30000	18726
Tarsus	"	192850	198000	21719
Tosya	"	16132	0	0
Tavas	"	11709	36000	1175
Turgutlu	"	115847	85073	30774
Tire	"	102862	20000	18060
Tortum	"	26350	26350	0
Tercan	"	27081	24700	2493
Tefenni	"	2170	20000	77
Terme	"	12859	0	1099
Tavşanlı	"	8319	110000	1797
Torul	"	1885	0	873
Tirebolu	"	4510	10729	725
Urfa	Merkezi	104595	80000	28056
Uşak	Şubesi	99372	40000	11580
Ulukışla	"	88091	11000	38136
Uluburlu	"	5954	0	459
Urla	"	23165	28000	3044
Uzunköprü	"	157092	114130	46108
Ürgüp	"	36385	0	13379
Ünye	"	34472	22215	80
Viranşehir	"	375	375	5514
Vize	"	45537	30400	8141
Vakfikebir	"	47500	30000	24452
Vezirköprü	"	3750	10600	668
Yenihan	"	10750	9000	318
Yalvaç	"	25000	30000	6583
Yenişehir	"	9545	13901	1631
Zara	"	9370	0	0
Zile	"	32581	0	14800

On sekiz nütustan mürekkep efradı aileli Salih oğlu Abidin Efendi

Beşinci fasıl**Mali kısım**

1 Temmuz 1929 tarihinden 30 Haziran 1930 tarihine kadar olun müddete ait muamelâtı maliyenin hesabı katiisiyle plançosu ve bunlara müteallik hesabat ve izahat ve Cemiyetimizin 1 temmuz 1931-39 Haziran 1932 bütçesi berayı tetkik ve tasvip meclisi alilerine arz ve takdim olunur.

Plânço

Kasa : Kasada (3166) lira (13) Kuruş mevcut olup Galata Osmanlı Bankasındaki hususi kasada bulunmakta olan (11079) lira (96) kuruş (875) milim, altın ve (17474) kuruş gümüş ihtiyat akçesi Ankara Ziraat Bankasında isticar edilen hususi kasaya nakledilmiş ve aynen muhafaza edilmekte bulunmuştur.

Vadeli tevdiat :

Lira	Kuruş	
288,900		Ankara İş bankasında
294,250		İstanbul İş bankasında
737,160		Ankar Ziraat Bankasında
80,537	50	Ankara Em. ve Ey. Bankasında
21,500		İzmir Em. ve Ey. Bankasında
10,980	34	İstanbul Em. sandığında
1,432,336	84	Yekûn

lira mevcut olup buuların senevi % 9,

% 7 $\frac{1}{2}$, % 7 $\frac{1}{4}$ % 7 hesabiyle işliyen faizleri dehi bu miktarlar içinde dahil buluumaktadır.

Hesabı cariler : Hesabı cari suretiyle zirde muharrer bankalarda :

Lira	Kuruş	
123,856	90	Ankara İş Bankasında
2,735		İstanbul İş Bankasında
91,638	12	Ankara Ziraat Bankasında
3,322	82	Ankara Emlâk ve Eytam Bankasında
4,706		İzmir Emlâk ve Eytam Bankasında
226,258	84	Yekûn

lira mevcudumuz vardır.

Bundan başka yine hesabı cari suretiyle ;

Lira	Kuruş	
9,468	45	Ankara İş Bankası sterlin Kambiyo hesabında
7,999	41	İstanbul İş Bankası sterlin Kambiyo hesabında
19,954	32	Ankara İş Bankası dolar kambiyo hesabında
5,653	35	İstanbul İş bankası dolar kambiyo hesabında
43,076	53	Yekûn

lira mevcut olup tahsil olunduğu günün Borsa fiyatı üzerinden Türk parası ile hesap edilerek tutarı mukayyet bulunan bu paralar Konsolosluklardan gelen şefkat pulları bedelâtiyle ecnebi memleketlerden gelen ianattan mütehasıl ve müterakim olup Avrupadan

yapılacak mübayaat için aynen muhafaza edilmektedir.

Gayri meukul maller : plânçoda mukayvet (666,673) lira (36) kuruş (380) milim, cemiyetin mutasarrıf olduğu bina ve arsaların mecmu kıymetini göstermektedir.

Muhtelif mevcudat ve matlubat : Bu maddede yazılı (477,271) lira (36) guruş (57) milim. Hilâliahmer merkez ve şubelerinin hesabı cari bakiyeleriyle kıyem ve tahvilât cüzdanı ve tahsil olunacak senedat tutarları ve Merkezi Umuminin ve Eskişehir Ambarı ve Tamirhanenin ve Merkez ve Şubelerin demirbaş eşyalarının kıymetlerinin mecmuudur.

Madensuları : Karahisar madensuyunun işletilmesi masrafiyle eski tesisatın ve şişe, sandık, etiket ve sair malzeme mübayaasının bedeli olan (176,370) lira (53) kuruş (354) milim, ve yeni tesisatın bu devre nihayetine kadarki masrafı olan (63705) lira (87) kuruş (850) mişimden ibaret olan işbu hesabın zimmetiyle madensuyunun satış hasılatı olan (92,970) lira (19) kuruşa ait müfredatlı cetvel işbu rapora merbuten takdim edildi. Bunların hesabı katiyesi yeni tesisattan elde edilecek neticeye göre tayin ve arz edilecektir.

Alaşehir madensuyunun işletilmesinden Cemiyetçe bir menfaat temin edilmemesine mebni faaliyeti tatil edilmiştir.

Tasfiye olunacak matlubat: Müfredat ectveli rapora merbut bulunan işbu hesapta görülen (27,587) liraya ait muamelâtı takip ve tasfiyesine devam edilmekte olup derdesti intaç bulunmaktadır.

Tasfiye olunacak malzeme matlubatı: Bu hesapta mukayyet (61,351) lira (84) kuruş (956) milim, İstanbul-Çırağan Ambarlarından Eskişehir ambarına nakledilmiş olan eşya ve levazımın kayıtlarına nazaran noksan görülen miktarına ait kıymetler mecmuu olup bu hesap dahi peydepey tasfiye ve mahsup edilmektedir.

Tasfiye olunacak düyunat: Cemiyetin sabık senelere ait borçları olarak bu hesapta yazılı olan (5222) lira (13,5) kuruşa ait tasfiye muamelâtı derdesti ifadır.

Eşya ve levazım mevcudu: Eskişehirdeki Cemiyet Ambarları eşya ve levazım mevcudunun kıymetleri yekûnu olan (771,034) lira (99) kuruş (124) milimden (121,856) lira (95) kuruş (632) milimi ecza ve levazımı tabbiye, (57,295) lira (93) kuruş (821) milimi alâtı cerrahiye, (187,286) lira (56) kuruş (820) milimi çamaşır ve (136,420) lira (35) kuruş (431) milimi dahi makine ve otomobil şubesinin mevcudunu göstermektedir. İşbu makine ve otomobil şubesinde mevcut eşya ve malzeme 930-931 devresinde porselen şubesine nakil ve devredilerek bu şube lağv edilmiştir.

Muhtelif malzeme hesabı: Plançoda

muharrer (7510) lira (43) kuruş, Eskişehir ambarına merbut tamirhanede amir edilmekte bulunan eşyanın bedeli ile geri alınmak üzere ambarlardan muvakkaten verilmiş olan eşya ve malzemenin bedelâtı mecmuudur.

İtibari kıymetli evrak: Maktu kıymetli makbuzların kıymeti itibariyeleri ceman (1,724,400) lira (61) kuruş (875) milimden ibaret olup bunun (990,597, ²⁹/₁₀₀) lirağı merkezi umumî deposunda ve (733,808) lira (23) kuruş ve (875) milimi dahi Merkez ve şubelerimizdedir.

Hilâliahmer Şefkat pullarının ise (1,349,528) lira (46) kuruşu Merkezi Umumî deposunda ve (459,302) lira (11) kuruş ve (625) milimi merkez ve şubelerimizle bazı devair ve müessesatı resmîyede olmak üzere mecmuu (1,808,830) lira (57) kuruş (625) milim ve kıymetli ilâmatın dahi yekûnu (58,600) lira (62) kuruştan ibaret olup işbu makbuz ve pullar eski harflerle matbu iseler de bunların miktarlarının külliyyetine ve buna taallük eden kanunun müsaade ve cevazına binaen şimdilik istimallerine devam edilmektedir. Maktu makbuzlar yeni harflerle derdesti tabıdır.

Oyunkâğıtları: Bu devre nihayetinde Ankara ve İstanbul depolarında mevcut oyunkâğıtları kıymetlerinin mecmuu (106,060) lira (98,5) kuruştan ibarettir.

İhtiyat akçası: (2,804,011) lira (37) (891) milimden ibaret olan ihtiyat akçamızdan (11,079) lira (96) kuruş (875) milimi altın, ve (17,475) kuruşu gümüş

olarak maktû fiyatları ile aynen mahfuz ve mütebakisi dahi plançada arz olunan diğer hesaplar da mukayyet bulunmaktadır.

İhtiyat malzemesi: Mecmuu kıymeti (779,545) lira (42) kuruş (824) milimden ibaret olan ihtiyat malzemesinden (771,034) lira (99) kuruş (124) milimi Eskişehir ambarlarında mevcut eşya ve levazımın kıymetleri yekûnu ile (7,510) lira (43) kuruş (700) milimden ibaret olan malzeme medyun ve da-dayinler hesabının mecmuudur.

Bütçe hesabı kat'isi

Varidat:

İşbu rapora melfufen arz ve takdim kılınan cetvelin mütalaasından müsteban olacağı veçhile, geçen devre bütçesinin varidat kısmına tahmini olarak vaz edilmiş olan ceman (961,001) liraya mukabil varidatımız (7645) lira (66,5) kuruş fazlası ile (968,646) lira (66,5) kuruş olarak tahakkuk etmiştir.

İşbu varidattan aidat, şefkat pulları ve çiçek günü ve ilâmatı adliye varidatı bir miktar noksan görülmekte isede diğer varidatımız muhammen miktarlardan fazla tahakkuk ederek bütçemizin varidat yekûnu, muhammenata nazaran berveçhi maruz (7,645) lira (66,5) kuruş fazlasile tahakkuk etmiştir.

Hilâliahmer Merkez ve şubasının geçen senelere ait varidat olarak vaz edilen (vahit) yerine de (54,859) lira (81,5) kuruş tahakkuk etmiştir.

(47,940) lira olarak tespit ve vazedilmiştir.

Bu faslın üçüncü teftiş Hey'eti maaşatı maddesi aynen (12,600) ve dördüncü müstahdemin maaşatı maddesi geçen devreye nazaran (360) lira tasarrufla (8,760) lira olarak konulmuştur.

İkinci Eskişehir Ambarı memurun maaşatı faslının birinci maddesi geçen sene bütçesine nazaran (3000) lira noksanile (21,000) lira olarak tespit edilmiş ve işbu fark ambar makine şubesinin ilgasile bu şube memurunun ve diğer şube memur muavininin vazifesine nihayet verilerek maaşatının tasarrufundan ve bir memura yapılan şehri (25) lira zamdan ileri gelmiştir.

Aynı faslın ikinci müstahdemin ve amelei daime maddesindeki (12,000) liradan (2,940) lira tasarruf edilerek (9,060) lira vazedilmiştir.

İdari masraflar kısmının üçüncü Merkezi Umumi faslının birinci müteferrika maddesinde 930-931 bütçesinde mevzu (5,000) lira yerine (500) lira tasarrufla (4500) ve ikinci tenvir ve t.s.hin masrafından da kezalik (500) lira tasarruf edilerek (4,000) lira yerine (3,500) lira konulmuştur.

Bu kısmın dördüncü Eskişehir Ambarı faslının birinci meteferrika maddesi sabık devre bütçesinde mevzu miktarın aynı olarak (5,000) ikinci tenvir ve teshin maddesi kezalik aynen (1,200) ve üçüncü nakliye vasıtaları maddesinden (500) lira tasarrufla (2.000) lira olarak tesbit edilmiştir.

Aynı kısımdaki beşinci faslı teşkil eden teftiş heyeti aynen (12,000) ve altıncı Vilâyetler ve şubelerinin idari masrafları faslına geçen seneki bütçeye mevzu (100,000) lira yerine (10000) lira noksanile (90,00) ve yedinci Vilâyetler ve şubelerinin geçen senelere ait idari masrafları faslına (10,000) lira yerine (2000) lira noksanile (8000) liravazedilmiştir.

Sekizinci umumî masraflar faslının birinci eşya ve levazım sigortası maddesine geçen sene bütçesine nazaran (1000) lira noksanile (7500) lira yerine (6500) ve ikinci gayri menkul emvalin sigorta ve vergisi maddesinden dahi (1500) lira tasarrufla (6500) lira yerine (5000) ve üçüncü memurin sigorta ve vergileri maddesinde de 930-931 bütçesindeki (17,000) lira yerine (3000) lir tasarrufla (14,000), dördüncü kırtasiye ve evrakı matbua madesi aynen (5000) ve beşinci harırah madesinden de (500) lira tasarruf edilerek (1500), altıncı posta ve telgraf masrafları maddesi aynen (1500), yedinci nakliyat maddesi kezalik aynen (2500), sekizinci melbusat masrafı (2000) lira yerine (500) lira tasarrufla (1500), dokuzuncu demirbaş eşya imha payı maddesi olan (5000) lira (2000) noksanile (3000), onuncu ikramiye ve tazminat faslına dahi (5000) yerine (2500) lira noksanile (2500), on birinci aza rozeti, madalya ve çiçek imâli için geçen bütçede muharrer (5000) lira yerine (3000) noksanile (2000), on ikinci pul ve adliye kâğıtları masarifi tabi-

yesi olan (30,000) lira yerine (20,000) lira noksanıyla (10,000) ve on üçüncü maktu makbuz maddesine de (5000) lira yerine (2500) lira noksanıyla (2500), on dördüncü gayri melhuz masraflardaki (5000) lira yerine (2000) lira noksanıyla (3000) lira konulmuş ve tahsisat maddesinden naklolunan (1200) lira dahi masarifi mahkeme ve avukat ücreti namile ayrıca bir madde halinde (1000) lira olarak vaz edilmiştir.

Dördüncü muhtelif masraflar kısmının dokuzuncu Hastabakıcılık mektebi maaş ve masrafları faslına geçen sene bütçesinde mevzu (38,680) lira noksanile (38,400) ve onuncu neşriyat, mecmua ve propaganda masrafları ve tercüme ücretleri faslı dahi geçen devredeki (11,000) lira yerine (1,000) lira noksanile (10,000), onbirinci Beynelmilel Salibiahmer ittihadına muavenet faslı aynen (3000) lira olarak ipka ve on ikinci Beynelmilel Salibiahmer kon-

ferans masrafı faslı bundan evvelki devrede (12,000) lira iken (7000) lira noksanile (5000) ve on üçüncü levazım mübayaat ve imalâtı faslı da geçen devreye nazaran (100.000) lira noksanile (200,000) ve on dördüncü inşaat, tesisat ve tamirat faslı (11,000) ve on beşinci gazete masrafı aynen (3500) olarak tespit ve hükümetçe verilecek imtiyazat masrafları faslı (vahit) olarak vazolunmuştur.

Beşinci kısmın on yedinci imdat ve muavenet faslına geçen seneki bütcede mevzu (100,000) lira yerine (50,000) lira fazlasile (150,000) ve on sekizinci Vilâyetler ve şubelerinin geçen devreye ait imdat masrafı faslı 930-031 bütçesinde (6000) lira olduğu halde bu da (2000) lira noksanile (4000) lira olarak konulmuş ve bu suretle mecmuu masarifat (715,561) lira olarak tespit ve heyeti celilelerinin tasvip ve tastikına arz olunmuştur.

Son

KARAHİSAR
MADEN SUYU
HERYERDE
BULUNUR

TÜRKİYE HİLÂLİAHMER MECMUASI

ANKARA

PARTIE FRANÇAISE

Table des matières de la partie Turque

1. — Notre Revue a connu sa onzième année.
 2. — Hygien morale (maitrise de soi même)
 3. — Protection de la population civile contre la guerre chimique.
 4. — Double utilisation des aéroplanes commerciaux.
 5. — Lutte sociale en Italie contre les stupefinats.
 6. — Système Maria Montsesori dans l'éducation de l'enfance.
 7. — Cure d'air libre pour les enfants.
 8. — Protection de la jeunesse feminine.
 9. — Traités Internationaux, leur but, leurs conséquences.
 10. — Réaction d'hier, Jeunesse d'Aujourd'hui.
 11. — Nouvelles du Croissant-Rouge.
-

Table des matières de la Partie Française

1. — L'horreur d'une guerre Europeenne.
 2. Rapport (suite).
 3. — Les nouvelles du Croissant-Rouge.
-

L'Horreur d'une guerre européenne

Bien que nous nous en trouvions séparés par un passé de dix ans, nous ne pouvons nous rappeler sans frémir cette tuerie sans précédent qu'on a appelée « La Guerre Général » et qui avait semblé à un moment donné, en voulant changer de qualification, prendre celle de « Guerre Mondial ».

Nous ne sommes plus dans la période des « conséquences immédiates » de cette triste manifestation de l'aberration humaine. En effet, les victimes ont depuis longtemps rendu le dernier soupir, les blessés sont guéris ou restés invalides, les prisonniers rapatriés, chez les veuves et les orphelins s'est emoussée la rude impression du premier choc qui les avait bouleversés, enfin, le temps, comme toujours, a fait son œuvre d'apaisement et seuls des souvenirs vivent dans les cœurs affligés et meurtris.

Si le côté moral de la question nous offre un aspect consolant, il n'en est pas de même du côté matériel qui, avec la précision mathématique qui lui est propre, ne cesse de faire son chemin.

Pour un homme qui a reçu une

blessure, la sensation de la douleur vive que lui a causée son mal, est déjà du domaine des sensations vécues, et par conséquent, mortes.

Mais, si dans l'engrenage d'une machinerie quelques dents viennent à s'user, tout le mécanisme est faussé, voire arrêté; en effet, c'est l'harmonie de l'ensemble qui produit le mouvement d'ensemble. Une vis de sântée, une soupape de défoncée, paralysent le mécanisme le mieux monté.

On, l'industrie et le commerce dont la nature est toute matérielle et qui sont régis par des lois également matérielles, ne pouvaient évidemment pas ne pas se ressentir des coups mortels que la guerre leur a portés; ils ont eu, si le mot est permis, quelque chose de « cassé ».

Ce fait devait naturellement aboutir à un autre fait, également naturel: désorganisation et déaggrégation.

La crise économique dont l'univers souffre aujourd'hui, en est, ce que nous appellerons « la conséquence médiate ».

Il ne nous appartient pas d'analy-

ser, dans le petit cadre que nous nous sommes tracé, les causes et les facteurs de la guerre, moins encore ceux de la crise économique qui nous en est un triste présent.

Nous tâcherons d'examiner la question au point de vue du Croissant et de la Croix-Rouges : Voici notre acte de foi : tant que l'esprit de la guerre « agressive » ne sera pas radicalement déraciné, l'Humanité aura toujours à endurer des souffrances. C'est cette convection qui porte les organisations du Croissant et de la Croix-Rouges, à s'attirer et à s'attacher la jeunesse du monde, à faciliter les moyens qui lui permettront de se connaître l'une l'autre, à lui inculquer, avec l'esprit de solidarité et d'assistance mutuelle, l'amour entre nations la haine de la guerre, bref à l'élever autour de l'idéal de l'humanité.

Nos organisation s'efforcent de faire table rase des malentendus et des frictions que des intérêts ou des animosité politiques font surgir entre les Etats.

Or, ce but ne pourra être atteint que quand la jeunesse de tous les pays, imbue de ces idées de paix, d'amitié fraternelle entre nations, sera appelée à prendre la direction des affaires sociales, politiques et militaires du monde.

Chez nous, comme d'ailleurs partout, le Croissant et les Croix-Rouges, n'auront certainement pas assez tra-

vaille pour former la jeunesse, par tous les moyens dont ils disposent, dans l'idée humanitaire de la paix.

Nous vénérons pieusement la mémoire des grands hommes qui, par leurs découvertes, par leurs inventions, ont soulagé l'Humanité, diminué ses souffrances, augmenté son bien-être. Le jour où nos organisations arriveront, par un déploiement discontinu d'efforts, à créer, de par tout le monde, cette puissante armée de pacifistes dans laquelle s'enrôleront toutes les jeunesse et qui veillera jalousement, le cathéchisme de la paix en main, à ce que la paix ne subisse aucune atteinte, les générations qui auront recueilli les bienfaits de la nouvelle situation, fruit de nos longs et patients efforts, celles-là dis-je, se feront un devoir de nous traiter à l'égal de ces hommes de génie qui ont eu droit à la reconnaissance de l'Humanité.

Le jour où la jeunesse de tous les pays flétrira à l'unison, au même titre qu'un cas d'assassinat entre deux individus, ce gigantesque fratricide qu'on appelle la guerre passera du domaine de la réalité d'où, depuis de temps immémoriaux, elle a toujours trouvé moyen de soigner l'Humanité, comme si celle-ci était en permanence dans un état de congestion chronique, dans celui d'une curiosité historique qui aura en son temps, sa vogue et son déclin.

Malheureusement chez nous, pour des raisons que nous avons exposées dans un précédent article, l'organisation de la Jeunesse du Croissant-Rouge, n'a pu entrer dans la voie de la réalisation que depuis peu de temps, alors que la même organisation s'est dessinée, s'est formée et s'est consolidée dans divers pays, aussitôt après la cessation des hostilités.

A ce propos, nous nous en voudrions de ne pas relever une particularité que nous avons constaté avec satisfaction, dans les rapports entre elles des Jeunesses de la Croix-Rouge. La curiosité est le propre de la jeunesse. Elle apprend ce qu'on lui enseigne à l'école, parce que, somme toute, elle est obligée d'apprendre. Or, tout ne s'apprend pas à l'école et les points sur lesquels s'est fixée la curiosité de la jeunesse, doivent être éclaircis en dehors de l'école. Le bon sens de la jeunesse a déjà découvert le moyen de compléter ses connaissances : S'adresser directement à un jeune ami du pays auquel on s'intéresse.

Les quelques correspondances qu'il nous a été donné de lire et qui étaient échangées entre jeunesses de différents pays nous ont paru très intéressantes. Des renseignements circonstanciés recueillis par ce procédé, sont infiniment plus utiles et plus véridiques que ceux puisés à l'école, dans une société, dans une brochure. Le jeune

homme qui s'est ainsi fait une idée des mœurs, de la vie sociale, en un mot, de ce qu'il voulait connaître ne peut pas ne pas s'attacher à ce pays ; ils l'étudie plus à fond, et plus il l'étudie plus il le sympathise. Le jour où le ieune homme sera au pouvoir, et qu'un malentendu vienne à surgir, entre son pays et celui qu'il a étudié, il s'emploiera instinctivement à user de tous les compromis pour aplanir les difficultés. Généralisez maintenant le cas, des centaines de mille hommes seront les amis des uns des autres. et partant, les amis convaincus de la paix.

Malgré les énormes progrès réalisés dans le domaine des moyens de transport et des communications, malgré la diffusion des livres, des brochures, des récits de voyage, on se connaît si peu en Europe et encore moins dans le nouveau continent, que quand nous rencontrons des hommes, voire des personnalités et pas des moindres, qui prennent les Turcs, dont l'histoire des six derniers siècles parle constamment, pour des nègres de l'Afrique Centrale, le sourire de dédain s'efface de nos lèvres pour se transformer en un geste de pitié devant une telle ignorance de la réalité. Nous ne saurions vraiment trop engager la jeunesse à s'informer elle-même auprès de la source qui a un attrait pour elle et de contrôler rigoureusement, par ce qu'elle apprend,

ce qu'ell croit avoir déjà appris.

Pour en revenir à notrr sujet grâce aux directives données par le Ghazi, notre grand Guide, qui, appréciant mieux que tout autre le grand rôle que l'avenir réserve à la jeunesse, ne manque, dans ses discours, aucune occasion de s'adresser à elle et de l'exhorter, avec cette puissance d'argumentation qui lui est propre, à s'organiser aussi bien pour défendre le pays qui aura été attaqué, que pour en faire, en temps normal, le foyer d'une activité tendant à éterniser la paix.

Est-il besoin de dire que l'amour de la paix n'exclut point l'obligation

qu'on a, en cas de danger, de prendre les armes pour courir à la défense de la patrie injustement attaquée ? Il ne faudrait donc pas confondre le culte de la paix avec l'anti-militarisme qui est l'ennemi de toute force organisée, fût-ce dans un bu purement défensif.

Quoiqu'il en soit, la jeunesse turque a conscience du rôle qui lui échoit dans l'orientation des esprits vers l'idéale de la paix et l'on peut être sûr qu'elle s'y emploiera avec la même ardeur que ses ancêtres, obligés de se conformer à l'esprit universel de leur époque, ont mise à faire valoir les droits de la force

F. A.

Corps d'Inspection

Suite du Rapport de l'exercice 1931

Pendant la période qui nous occupe, notre Service d'Inspection a contrôlé, dans six zones, les opérations de 39 comités centraux et de 319 succursales; ces inspections ont permis de constater, avec satisfaction, que les Conseils d'Administrations des dépendances travaillent avec beaucoup de bonne volonté et un esprit d'abnégation remarquables. Sauf certaines lacunes, affectant la forme, relevées dans les opérations de quelques dépendances, il n'a été constaté aucun cas susceptible de compromettre la dignité et le prestige de la Société.

ÉCOLE D'INFIRMIÈRES

Fondée en 1915, l'école d'infirmières qui répond à un grand bien du pays, se développe et marque des progrès constants, avec les 21 infirmières qui ont obtenu cette année leur diplôme, le nombre des infirmières formées depuis le début s'élève à 94.

Concurremment avec les théories enseignées, des cours pratiques de cuisine, de couture et de travaux de ménage sont donnés aux aspirantes.

Après de laborieuses recherches, la direction de l'école a arrêté son choix sur l'engagement comme supérieure d'une infirmière ayant assuré en Allemagne, pendant huit années consécutives, la direction d'une école d'infirmières.

Par l'intermédiaire du Ministère de la Santé et de l'Assistance Sociale, l'Institut Rokfeller a bien voulu se charger de l'envoi en Amérique de deux infirmières qui y seront formées comme sœurs visiteuses.

Il nous est agréable de relever ici, avec satisfaction, les efforts et les soin apportés à l'enseignement et à l'administration de l'école, son directeur en tête, par le personnel enseignant et administratif.

REVUE DU CROISSANT-ROUGE

La Revue du Croissant-Rouge (Türkiye Hilâliahmer Mecmuası) organe de notre Société, entretient le citoyens des questions se rapportant au but que nous poursuivons et des principes directeurs dont nous nous inspirons.

dans l'accomplissement de la tâche qui nous est dévolue. Il s'efforce en même temps, par sa partie française, de faire connaître notre œuvre au monde de la Croix-Rouge. En dehors de ces renseignements, la Revue a publié in extenso les intéressantes décisions prises par la Conférence de « Protection contre les Gaz asphyxiants », réunie à Rome.

Nous tâchons de réserver à notre publication, au sein de la presse turque, une place digne d'elle et tous nos efforts tendent à la rendre meilleure.

DÉPOT D'ESKI-CHÉHIR

Les travaux de classement des objets emmagasinés dans notre Dépôt Général d'Eski-Chéhir, ceux d'enregistrement du matériel et des articles se trouvant dans nos diverses dépendances, ont pris fin. On travaille maintenant à compléter les objets manquants, à classer ceux qui, lors du dénombrement, ont été trouvés en excédent. On continue d'autre part l'envoi, au fur et à mesure des besoins locaux, des tentes, du linge, du matériel divers ainsi que des coffrets, rosettes et cocardes demandés par les dépendances.

SECTION DE PHARMACIE. — Il a été procédé au contrôle des produits pharmaceutiques et au renouvellement de l'emballage des paquets et

flacons renfermant des produits volatiles ou susceptibles de se gâter. Le stock qui a été réparti en six catégories, poudres, liquides, tablettes, ampoules, extraits, spécialités, toxiques est prêt à être expédié au premier signal.

SECTION DES APPAREILS CHIRURGICAUX. — Les appareils chirurgicaux, au nombre de 15.000, se trouvant dans cette section ont été vérifiés un à un, nettoyés, graissés, réparés et mis dans des boîtes et étuis métalliques qu'on a fait fabriquer spécialement à cet effet. Les articles en caoutchouc, après avoir été, au point de vue de leur élasticité, soumis pièce par pièce à l'épreuve de rigueur, sont gardés dans les conditions de conservation qu'exige leur nature. Le matériel de « Röntgen » renfermé dans 56 caisses, a été examiné par un spécialiste engagé à cet effet et cinq appareils mobiles ont été mis en état d'activité.

SECTION LINGERIE. — Le stock a été aéré, les parties nécessitant un examen ont été manipulées et plus de 5.000 couvertures en laine qui pouvaient être attaquées par les mites ont été passées à l'étuve. Les 75.000 articles de diverses qualités composant cette section ont tous été manipulés, repassés et classés d'après l'index du Dépôt.

SECTION DE PORCELAINE. — 2.268 tentes de diverses dimensions

et qualités ont été aérées et emballées de nouveau. Des tentes retournées de différents endroits parce que sans objet, où elles avaient été expédiées à l'occasion des inondations et de séismes, ont été réparées et rendues propres à l'usage. 499 tentes - formes restituées par les dépendances ou qui étaient mises de côté après réparation, ont été examinées une à une et celles qu'on a trouvées râpées ou nécessitant des réparations, furent mises à part.

Plus de 2.000 brancards ont été aérés et ceux des lits de fer, des brancards et des lits de camp qui avaient besoin d'être réparés, le furent.

Les objets rentrant dans la catégorie de ceux portés dans l'index du mobilier et du matériel, furent classés suivant leurs volume, poids, diamètre et qualité.

SECTION DES MACHINES. —

Le matériel et autres objets se rapportant au montage de l'automobile ont été, après nettoyage et graissage, contrôlés par voie de mise en fonctionnement. Ceux des objets du Dépôt nécessitant des réparations, subirent cette opération dans l'atelier de réparations relevant de cette section.

SECTION EXPÉDITION ET RECEPTION. — Les divers objets remis à ce Service par les différentes sections du Dépôt ont été suivant le cas, emballés sous forme de balles, de caisses, de colis et expédiés par

chemin de fer ou par poste. Le nombre de ces envois est de 1345 pièces ; 438 pièces contenant divers objets et arrivés au Dépôt ont été déemballés et leur contenu après vérification de leur nombre et de leur poids, remis aux sections intéressées.

Les livres de toutes les sections sont tenus avec soin et l'on attache la plus grande importance à ce qu'il y ait parfaite concordance entre l'existence en dépôt et les écritures. Il est juste de signaler le zèle et la bonne volonté avec lesquels le personnel entier du Dépôt s'acquitte de son devoir.

CHAPITRE III

ENTRÉE DU CROISSANT - ROUGE A LA LIGUE

Ainsi qu'il est à votre connaissance, un organisme s'est constitué à Paris, après la Guerre Général, sous le nom de « Ligue Internationale de Sociétés de la Croix-Rouge », dans le but de travailler en temps de paix.

Les conflits de compétence et d'attributions qui séparaient depuis longtemps cet organisme et le Comité International de la Croix-Rouge dont le siège est à Genève, ont été résolus dans le sens des principes posés par la 12ème Conférence Internationale des Sociétés de la Croix-Rouge, réunie à la Haye en 1928. Les attribution et

les charges ces deux organismes internationaux étant ainsi définies et la susdite Conférence ayant été reconnue comme seule autorité à laquelle appartient le droit de contrôle de l'activité des deux susdits organismes, presque toutes les Sociétés de la Croix-Rouge crurent devoir entrer à la Ligue. L'entrée de notre Société à cette Institution dont le but est d'assurer, en temps de paix et en cas de calamités

publiques, une assistance mutuelle entre nations, ayant été demandée de façon très sincère par le président de la Ligue qui est en même temps président de la Croix-Rouge américaine nous avons jugé utile de faire partie de cette association, et, approuvé dans cette voie par le Gouvernement, nous avons déjà avisé la Présidence de la Ligue de notre adhésion.

Nouvelles du Croissant - Rouge

Decisions du Conseil d'Administration

Connaissance prise de la dépêche en date du 2/8/31 du Vilayet d'Ankara, informant, qu'à la suite d'un incendie dû à un accident, survenue aux villages de Chihlar et à Dereneci, relevant de la commune de Guven, dépendance de Kizıldjé Hamam, 105 maisons ont été la proie des flammes avec tout leur mobilier et que (600) personnes restées sans abri et sans pain, il a été décidé d'envoyer aux sinistrés 600 Ltqs. en espèces, 40 tentes, 300 couvertures, 400 pantalons, 400 chemises, 300 taies, 300 houppes.

* *

Validation des élections - approbation des élections qui ont eu lieu dans les sièges centraux et les succursales Tchitchek Dag, Malkara, Sariyer, Sou Sigirlik, Kasaba, Akdag madeni, Bayezit, Diyadin, Eski-Chéhir, Bolu, Silivri, Sındırghı.

* *

Secours aux inondés de Chine —
Lecture donnée de la dépêche collec-

tive du Comité International et de la Ligue, sollicitant un secours en faveur des inondés de Chine, il a été décidé d'affecter à cet effet 100 Ltgs. qui seront mis à la disposition de la ligue.

* *

Secours aux émigrés Turcs de Perse concentrés à Van — Il a été décidé d'accorder à ces derniers la somme de Ltqs. 1000, disponibles à notre siège central de Van.

* *

Secours pécuniaire à Bahri Bey connaissance prise de la requête adressée par Bahri Bey directeur de la prison d'Isparta, à la Présidence du Conseil des Ministres et référée à notre Société par le ministère de la Santé, par laquelle le réquerant relate les difficultés auxquelles il est en lutte pour subvenir aux besoins de sa famille composée de 13 membres, il a été décidé de lui accorder un secours de Ltqs. 250.

Secours à la famille du feu pharmacien Sureyya Bey — Informée de l'état d'indigence dans laquelle se trouve la famille, habitant Tcherkech, du feu pharmacien Sureyya Bey, notre société a décidé de lui accorder par l'entremise de notre succursal un secours de Ltqs. 250

*
**

Secours à Ibiloglu Moustapha Tchavouch, et Ali oglu Mehmet du village de Keuseli — Connaissance prise de la communication de notre succursal Keuseli informant que les habitations d'Ibil oglu Moustafa et de Ali oglu Mehmet ont été emportées par les inondations de 6/6/31, il a été décidé d'accorder pour leur permettre de servir à la réparation de leur maison, 30 Ltqs. à chacun des deux sinistrés.

*
**

Secours au Docteur Hadji Tahsin Bey — Lecture donnée de la lettre en dat du 21/8/31 de la présidence du foyer des médecins de la troisième zone, réfère à notre société par dépêche du ministère de la santé et de l'assistande Sociale, par laquelle on informait que le Docteur Hadji Tahsin Bey un des diplômés de 1287 (1880) de l'école de Médecine, habitant à Kadikeuy (Adji Badem) se trouvait avec son infirmité, dans un état de dénûment notre Société a décidé de lui accorder une somme de Ltqs. 500.

*
**

Secours à l'Institut de lutte contre le cancer — Conformement à l'Art. 17 du statut organique de la Société, il a été décidé pour parer aux frais de l'Institut de Lutte contre le Cancer, de mettre à la disposition de Hamdi Bey, professeur à la faculté de Médecine, la somme de Ltqs. 1.000.

*
**

Secours à Salih oglu Abidin Bey — Connaissance prise d'une requête en date du 19/9/31 adressée à notre Société par Salih oglou Abidin bey de la commune de Hadji Bektachi, quartier Souat par laquelle celui-ci trace un tableau émouvant des difficultés auxquelles il est en lutte pour subvenir aux besoins d'une famille composée de 18 membres et informe que bien que propriétaire de terres, il lui est impossible de les exploiter, faute de chapitel vivant, il a été décidé de lui faire cadeau, par l'entremise de notre succursale de Moudjour, d'un couple de bœuf.

*
**

Sur la demande formulée de la Ligue des Sociétés de la Croix-Rouge, en faveur des arméniens à transporter de Bulgarie et de Syrie dans leur foyer en Arménie, il a été décidé d'accorder un secours de 2.500 frs. Suisses.

Tableau de Statistique hygiénique du dispensaire
 « İKİTCHECHMELİK » du Comité du Croissant - Rouge
 Turc de Smyrne

Aout 1931

	<u>Enfants :</u>	<u>Femmes :</u>	<u>Hommes :</u>	<u>Total :</u>
1 — Maladies de l'estomac	5	25	10	40
2 — „ des poumons	7	5	3	15
3 — „ du coeur	0	14	31	45
4 — „ des voies urinaires	2	7	1	10
5 — „ des nerfs	0	29	0	35
6 — „ des intestins	12	9	10	31
7 — „ des peaux	18	21	16	55
8 — „ des yeux	7	10	30	47
9 — „ des orteils et du larynx	60	59	50	169
10 — „ des vers intestinaux	19	21	17	57
11 — Malaria	431	582	376	1389
12 — Grippe	2	21	17	40
13 — Pneumonie	9	6	3	18
14 — Pleurésie	1	24	12	37
15 — Tuberculose pulmonaire	6	35	19	60
16 — „ des autres organes	4	14	6	24
17 — Rhumatismes	0	53	32	85
18 — Blennorrhagie	0	9	19	28
19 — Maladies des organes génitaux des femmes	0	40	0	40
20 — Maladies externes	29	41	85	155
21 — Divers	88	112	199	399
22 — Rougeole	0	0	0	0
Total	700	1134	942	2779

Tableau de Statistique hygiénique du dispensaire
« İKİTCHECHMELİK » du Comité du Croissant - Rouge
Turc de Smyrne

Aout 1931

	<u>Enfants :</u>	<u>Femmes :</u>	<u>Hommes :</u>	<u>Total :</u>
1 — Maladies de l'estomac	8	11	10	29
2 — „ des poumons	0	4	6	10
3 — „ du coeur	0	9	7	16
4 — „ des voies urinaires	0	0	4	4
5 — „ des nerfs	0	19	15	34
6 — „ des intestins	13	11	14	38
7 — „ des peaux	0	0	0	0
8 — „ des yeux	15	7	6	28
9 — „ des orteils et du larynx	26	13	11	50
10 — „ des vers intestinaux	17	4	5	26
11 — Malaria	89	187	173	449
12 — Grippe	0	0	0	0
13 — Pneumonie	0	0	2	2
14 — Pleuresie	0	1	1	2
15 — Tuberculose pulmonaire	0	5	4	9
16 — „ autres organes	0	9	7	16
17 — Rhumatismes	0	27	29	56
18 — Blennorrhagie	0	0	0	0
19 — Maladies des organes génitaux des femmes	0	78	0	78
20 — Maladies externes	25	86	78	189
21 — Divers	79	196	193	468
22 — Rougeol	0	0	0	0
Total	272	667	562	1504

Statistique du dispensaire « KARCHIYAKA » du Comité
du Croissant - Rouge Turc de Smyrne

Septembre 1931

	<u>Enfants :</u>	<u>Femmes :</u>	<u>Hommes :</u>	<u>Total :</u>
1 — Maladies de l'estomac . . .	3	5	4	12
2 — „ des poumons . . .	0	6	7	13
3 — „ du cœur . . .	0	9	5	14
4 — „ des voies urinaires .	0	0	7	7
5 — „ des nerfs . . .	0	11	6	17
6 — „ des yeux . . .	7	4	3	14
7 — Maladies des orteils et du larynx	15	9	10	34
8 — Malaria . . .	113	137	154	404
9 — Maladies des intestins . . .	17	15	12	44
10 — Pneumonie . . .	0	2	1	3
11 — Pleurésie . . .	0	1	0	1
12 — Rhumatismes . . .	0	4	7	11
13 — Tuberculose pulmonarie . .	0	19	21	40
14 — „ des autres organes . .	0	27	23	50
15 — Syphilis . . .	0	0	0	0
16 — Blénnorrhagie . . .	0	0	0	0
17 — Maladies des organes génitaux des femmes	0	121	0	121
18 — Maladies externes . . .	29	27	31	87
19 — „ diverses . . .	17	12	17	46
20 — „ des vers intestinaux	19	8	5	32
Total	220	417	313	950

Statistique du dispensaire « İKİÇEHMELİK » du Comité
du Croissant - Rouge Turc de Smyrne

Septembre 1931

	<u>Enfants :</u>	<u>Femmes :</u>	<u>Hommes :</u>	<u>Total :</u>
1 — Maladies de l'estomac	1	10	8	19
2 — „ des poumons	7	8	5	20
3 — „ du coeur	0	19	21	40
4 — „ des voies urinaires	0	3	2	5
5 — „ des nerfs	0	29	11	40
6 — „ des yeux	16	18	22	56
7 — Maladies des orteils et du larynx	32	45	83	160
8 — Malaria	231	875	310	1416
9 — Maladies de intestins	14	16	6	36
10 — Pneumonie	0	6	3	9
11 — Pleuresie	0	11	6	17
12 — Rhumatismes	0	44	23	67
13 — Tuberculose pulmonarie	1	22	13	36
14 — „ autres organes	2	9	1	12
15 — Syphilis	0	0	0	0
16 — Blénnorrhagie	0	1	7	8
17 — Maladies des organes génitaux des femmes	0	28	0	28
18 — Maladies externes	13	47	105	165
19 — „ diverse	92	213	106	411
20 — „ des vers intestinaux	11	9	10	30
21 — Maladie des peaux	21	12	17	50
22 — Grippe	7	29	13	49
Total	448	1454	772	2674